BIBLIOTEKA
Zakł. Nar. im. Ossolińskich
XVIII
22101 I/1

P. K. 8095/1

.015

EDICTA ET MANDATA
UNIVERSALIA
REGNIS
GALICIÆ ET LODOMERIÆ
A DIE 11. SEPTEMBR. 1772. INITÆ POSSESSIONIS
PROMULGATA.

ROZKAZY YUSTAWY
POWSZECHNE
KROLESTWOM
GALICYI Y LODOMERYI
OD DNIA 11. WRZESNIA 1772. OBIĘCIA POSSESSYI
OGŁOSZONE.

INSTYTUT OSSOLIŃSKICH

LEOPOLI,
Typis JOSEPHÆ Vid. PILLER, Sacr. Cæs. Reg. Apost.
Majest. Gubern. Typographæ.

4015

XVIII – 22101-IV/1

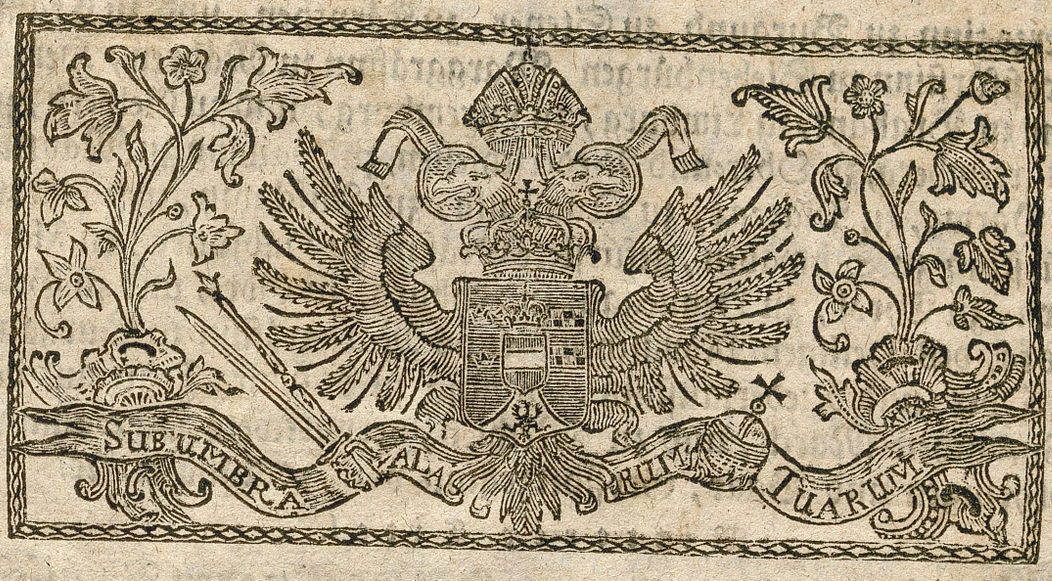

Magnus Titulus Imperatricis Reginæ.

NOS MARIA THERESIA, DEI GRATIA ROMANORUM IMPERATRIX VIDUA, REGINA HUNGARIÆ, BOHEMIÆ, DALMATIÆ, CROATIÆ, SLAVONIÆ, GALICIÆ, ET LODOMERIÆ, Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ & Carniolæ, Magna Princeps Tranſylvaniæ, Marchio Moraviæ, Dux Brabantiæ, Limburgi, Luxemburgi, & Geldriæ, Würtembergæ, Superioris & Inferioris Sileſiæ, Mediolani, Mantuæ, Parmæ, Placentiæ, Quaſtallæ, Oſvecimiæ & Zatoriæ, Princeps Sveviæ, Comes Habſpurgi, Flandriæ, Tyrolis, Hannoniæ, Kyburgi, Goritiæ & Gradiſcæ, Marchio Sacri Romani Imperii, Burgoviæ, Superioris & Inferioris Luſatiæ, Comes Namurci, Domina Marchiæ Slavonicæ & Mechliniæ, Dux Vidua Lotharingiæ & Barri, Magna Dux Hetruriæ &c. &c.

Titulus Medius.

NOS MARIA THERESIA, DEI GRATIA ROMANORUM IMPERATRIX VIDUA, REGINA HUNGARIÆ, BOHEMIÆ, CROATIÆ, SLAVONIÆ, GALICIÆ & Lodomeriæ; Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Magna Princeps Tranſylvaniæ, Dux Mediolani, Mantuæ, Parmæ &c. Comes Habſpurgi, Flandriæ, Tyrolis &c. Dux Vidua Lotharingiæ & Barri, Magna Dux Hetruriæ &c. &c.

Großer Titel der K. K. Majeſtät.

Wir Maria Thereſia von Gottes Gnaden Römiſche Kaiſerinn Wittwe, Königin zu Hungarn, Böheim, Dalmatien, Croatien, Sclavonien, Galizien und Lodomerien; Erzherzogin zu Oeſterreich,

Her-

Herzoginn zu Burgund, zu Steyer, zu Kärnthen, und zu Crain; Großfürstinn zu Siebenbürgen, Marggräfinn zu Mähren, Herzoginn zu Brabant, zu Limburg, zu Luxemburg, und zu Geldern, zu Würtemberg, zu Ober- und Niederschlesien, zu Mailand, zu Mantua zu Parma, zu Placenz, zu Quastalla, zu Auschwitz, und Zator, Fürstinn zu Schwaben, gefürstete Gräfinn zu Habspurg, zu Flandern, zu Tyrol, zu Hennegau, zu Kyburg, zu Görz, und zu Gradiska, des Heiligen Römischen Reichs Marggräfinn zu Burgau, zu Ober- und Niederlaußnitz, Gräfinn zu Namur, Frau auf der Windischen March, und zu Mechlen, verwittwete Herzoginn zu Lothringen und Baar, Großherzoginn von Toskana ꝛc. ꝛc.

Mittlerer Titel.

Wir Maria Theresia von Gottes Gnaden Römische Kaiserinn Wittwe, Königinn zu Hungarn, Böheim, Dalmatien, Croatien, Sclavonien, Galizien und Lodomerien, Erzherzoginn zu Oesterreich, Herzoginn zu Burgund, Großfürstin zu Siebenbürgen, Herzoginn zu Mailand, zu Mantua, zu Parma ꝛc. Gefürstete Gräfinn zu Habspurg, zu Flandern, zu Tyrol ꝛc. Verwittwete Herzoginn zu Lothringen und Baar, Großherzogin von Toskana ꝛc.

Tytuł wielki Cesarzowy Królowy.

MY MARYA TERESSA Z ŁASKI BOZEY CESARZOWA RZYMSKA WDOWA, KROLOWA WĘGIERSKA, CZESKA, DALMACYI, KROACYI, SLAWONII, Galicyi y Lodomeryi, Arcy-Xiężna Austryi, Xiężna Burgundyi, Styryi, Karynthii y Karniolu, wielka Xiężna Siedmigrodzka, Margrabina Morawy, Xiężna Brabancyi, Limburgu, Lucemburgu y Geldryi, Würtembergu, Wyższego y Niższego Sląska, Medyolanu, Mantuy, Parmy, Placencyi, Gwastalli, Oświecimia y Zatorza, Xiężna Szwabska, Hrabina Habspurgu, Flandryi, Tyrolu, Hannonyi, Kiburgu, Gorycyi y Gradiśku, Margrabina S. Państwa Rzymskiego Burgowu, Wyższey y Niższey Lusacyi, Hrabina Namurgu, Pani Margrabstwa Slawonyi y Mechlinyi, Xiężna Wdowa Lotharyngyi y Baru, wielka Xiężna Hetruryi &c.

Tytuł Srzedni.

MY MARYA TERESSA Z ŁASKI BOZEY CESARZOWARZYMSKA WDOWA, KROLOWA WĘGIERSKA, CZEska, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonyi, Galicyi y Lodomeryi, Arcy-Xiężna Austryi, Xiężna Burgundyi, wielka Xiężna Siedmigrodzka, Xiężna Medyolanu, Mantuy, Parmy &c. Hrabina Habspurgu, Flandryi, Tyrolu &c. Lotharyngyi y Baru Xiężna Wdowa, wielka Xiężna Hetruryi &c.

I.

Occupantur Regna Galliciæ & Lodomeriæ.

NOS MARIA THERESIA

DEI GRATIA

ROMANORUM IMPERATRIX &c.

Omnibus & singulis, quorum interest, vel interesse potest, literas has patentes visuris, lecturis, aut legi audituris gratiam & benevolentiam Nostram Cæsareo-Regiam ac omne bonum. Quandoquidem circumspecto præsenti Poloniæ statu Nos cum Russica Imperatoria: nec non Regia Borussica Aula convenimus & consilium cæpimus, quæ unicuique Nostrum in aliquas hujus Regni provincias antiquitus jura competunt, vindicandi, eaque effectui nunc mancipandi; Nos illum terræ tractum tanquam portionem juribus Nostris respondentem per militem Nostrum occupari jussimus, qui quidem sequentibus limitibus circumscribitur. Dextera Vistulæ ripa a Ducatu Silesiæ supra Sandomiriam usque ad ostium San, inde progrediendo per Frenepol versus Zamość & Rubieszow, usque ad rivum Bogum: deinde trans Bogum juxta proprios limites Russiæ Rubræ, unde Volhynniæ & Podoliæ limites efficiuntur, usque ad limites Zbaraż, inde in linea recta ad Danastrim adjecto exiguam partem Podoliæ dirimente rivulo Podorcze, ubi in Danastrim influit, demum limites, qui Pocutiam a Moldavia disterminant.

Quum igitur nunc enunciati superius terræ tractus capienda possessio est; illustrem & magnificum fidelem Nobis dilectum Joannem Antonium Sacri Romani Imperii Comitem & Dominum a Pergen, Dominum in Pohlig & Oblat &c. Camerarium & Consiliarium Nostrum actualem intimum, insignis Ordinis S. Stephani Regis Apostolici magnæ crucis Equitem, status Ministrum & inferioris Austriæ Mareschalli Vices gerentem, Commissarium cum plena facultate constituimus, ut nomine Nostro occupatas Provincias administret; & quidquid ad ordinandam justæ administrationis normam spectare visum fuerit, in opus redigat.

Mandamus itaque, quotquot intra hos limites reperiuntur, vasallis, incolis, fundorum possessoribus, cujuscunque status, ordinis ac conditionis sint, Ecclesiasticis & sæcularibus, magistratibus civicis, omnibus denique & singulis nemine excepto, ut prædictum Comitem a Pergen tanquam a Nobis nominatum Commissarium Plenipotentiarium atque Gubernatorem agnoscant, salutent ac honorent. Nullius quisquis is fuerit, nisi illius mandatis pareant, & quidquid Nostro nomine mandaverit, ad amussim absque mora exequantur. Et quanquam solenni homagio præstando dies necdum præstitutus est, propediem tamen prostituendus: Incolæ, qui jurisdictioni ac potenti Nostræ tutelæ subditi sunt, non secus, ac si solenne subjectionis ac fidelitatis juramentum modo præstitissent, quietos se obedientesque gerant. Atque hac ratione gratiam Nostram Cæsareo-Regiam sibi conciliabunt, si qui vero, id, quod minime suspicamur, mandatis Nostris imposterum contravenire præsumeret; is scito, Nos invitas quidem, sed coactas deposita ingenita Nobis clementia severius in illum animadversuras esse. In cujus rei testimonium has literas patentes manu Nostra subscripsimus & sigillo Nostro ma-

jori muniri ac firmari jussimus. Dabantur in civitate Nostra Vienne die 11 Septembris Anno Domini 1772. Regnorum Nostrorum trigesimo secundo.

MARIA THERESIA.

(L. S.)

W. A. PRINCEPS KAUNITZ RITTBERG.

Ad Mandatum Sacræ Cæs. ac Reg. Apost. Majestatis proprium.

Henricus Gabriel a Collenbach.

Idą w Possessyą Krolestwa Gallicyi y Lodomeryi.

MY MARYA TERESSA
Z ŁASKI BOSKIEY
CESARZOWA RZYMSKA &c.

Wszem w Obec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy, lub wiedzieć będzie należało, Uniwersał ten widzącym, czytaiącym, albo czytaiących słyszącym, Łaskę y Dobroczynność Naszą Cesarską Krolewską, y wszystko dobro. Ponieważ przeyrzawszy niniejszy Polski Stan, My z Imperatorowey Rossyiskiey y Króla Pruskiego Dworem złączywszy się, radę uczyniliśmy, które z osobna nam do niektórych tego Krolestwa Prowincyi z dawna należą prawa, one odzyskać, y rzeczą samą teraz odebrać; My ten kray iako cząstkę prawom Naszym powinną, Woysku Naszemu obiąć kazaliśmy, który w następuiących granicach zawiera się. Prawy Wisły brzeg od Xięstwa Sląskiego po wyżey Sandomierza, aż dotąd, gdzie się z Sanem łączy. Ztamtąd postępuiąc przez Franopol ku Zamościowi y Rubieszowi, aż do rzeki Bugu; potym po za Bugiem wedle właściwych granic Czerwoney Rusi, zkąd się Wołyń y Podole dzielą, aż do granic Zbaraża, ztamtąd prosto do Dniestru, z małą cząstką Podola, która potokiem Podorcze zwanym przerzyna się, gdzie w Dniestr wpada, na koniec granice które Pokucie od Moldawii odgraniczaią.

Gdy więc wspomniony wyżey kray w possessyą brać mamy, I. Wielmożnego Wiernego Nam Jana Antoniego S. Państw Rzymskiego Graffa, Pana a Pergen, Pana na Pohlig, y Oblat &c. Podkomorzego y Konsyliarza Naszego poufnego, Sławnego Orderu S. Stefana Krola Apostolskiego Wielkiego Krzyża Kawalera, Ministra, y Niższey Austryi Marszałka mieysce zastępuiącego, Kommissarzem pełnomocnym wyznaczyliśmy; aby Imieniem Naszym obiętemi Prowincyami władał, y cokolwiek do rządzenia y sprawiedliwego władania będzie się zdawało do skutku przyprowadził.

Rozkazuiemy więc wszystkim którzy się tylko między granicami temi znayduią, hołdownikom, possessorom, iakiegozkolwiek stanu, obrządku, y kondycyi są, Duchownym y świeckim, Magistratom Mieyskim, wszystkim na koniec y każdemu z osobna nikogo nie wyłączaiąc, ażeby po-

mie-

mienionego Graffa a Pergen, iako Naſzego Pełnomocnego Kommiſſarza y Gubernatora witali, uznali, y czynili, y aby nie kogo innego, ale Iego tylko rozkazow ſłuchali, y cokolwiek Imieniem Naſzym rozkaże, bez odwłoki wiernie wykonywali. Ponieważ zaś ieſzcze dnia wyznaczonego nie maſz do oświadczenia uroczyście obowiązkow; w krótce iednak wyznaczony być ma, Obywatele którzy zwierzchności y mocney Opiece Naſzey poddani ſą, iakoby uroczyſtą przyſięgę poddańſtwa y wierności iuż wykonali, ſpokoynie y poſłuſznie ſprawowac ſię powinni. A tym ſpoſobem na Łaſkę Naſzą Ceſarſką Królewſką zaſłużą. Ieżeliby zaś kto (czego ſię nie ſpodziewamy) Rozkazom Naſzym ſprzeciwiać ſię ważył, ten niech wie, że lubo nie chętni ale przynagleni, złożywſzy wrodzoną Nam Łaſkawość, ſurowo z nim poſtąpić będziem przymuſzeni. Na co dla większey wagi Uniwerſał ten Ręką Naſzą podpiſaliśmy, y Pieczęcią Naſzą większą ſtwierdzić rozkazaliśmy. Dan w Mieście Naſzym Wiedniu, dnia 11 Września, Roku Pańſkiego 1772. Króleſtw Naſzych 32.

MARYA TERESSA.

(L. S.)

W. A. XIĄŻE KAUNITZ RITTBERG.

Na Rozkaz J. Ceſarſkiey K. Mci.

Henryk Gabriel a Collenbach.

II.

Revocantur Subditi ad ſuas poſſeſſiones.

NOS SACRÆ CÆSAREO-REGIÆ AC APOSTOLICÆ MAJESTATIS COMMISSARIUS PLENIPOTENTIARIUS, ET GUBERNATOR REGNORUM GALLICIÆ ET LODOMERIÆ.

Notum facimus omnibus.

Quamvis dubitandum non ſit patentes Literas Sacræ Cæſareo-Regiæ ac Apoſtolicæ Majeſtatis de Dato Viennæ 11 Septembris Cur. An. ad omnium; cujuscunque ordinis & conditionis fuerint, in revindicatis nominatisque ibi Terris & Diſtrictibus Poſſeſſiones habentium notitiam perveniſſe, & idcirco unumquemque præſentium, quietum ſe modo præſtare, abſentes vero, ut pote reſtituta pace & tranquillitate publica reddita ad ſuas poſſeſſiones in his partibus ſitas, & ad rei familiaris curam reverſuros eſſe. Cum tamen nonnulli præjudiciis imbuti officium ſuum vel vere ignorare, vel ignorantiam fingere poſſint, ſimulque Sacræ Cæſareo-Regiæ ac Apoſtolicæ Majeſtatis plurimum interſit, ut quisque Poſſeſſor ad ſua redeat, maneatque.

Ideo præſentibus hiſce Mandatis revocamus omnes & ſingulos, qui in occupatis his Palatinatibus & Terris Bona & Poſſeſſiones habuerint, ut ad minimum intra quatuor hebdomadum ſpatium, ex quo hoc Edictum aut ipſis, aut ipſorum Officialibus innotuerit, cum familiis ſuis in has partes revertantur, aut ſaltem longioris moræ, vel neceſſariæ abſentiæ rationes afferant, de quarum validitate deinde judicandum ſit.

Quod ſi vero citra expectationem & ſpem melioris animi, unum alterumve facere recuſaverint, ipſorum Bona veluti ſtudio derelictæ Poſſeſſiones ſequeſtrationi ſubjicienda erunt.

Quo minus etiam ad ſua reverti quisquam dubitet, abſoluta impunitas & amneſtia promittitur iis, qui nuperis turbis per Confederationes aut aliis modis impliciti, armatique fuerunt, dummodo non ſingulari & privato aliquo crimine obſtrinxerint.

Aſſeritur denique in perpetuum unicuique Incolæ & ſubdito revindicatarum harum Terrarum liberum Religionis ſuæ exercitium, ea ratione tamen & modo, quo nunc re ipſa fruitur. Datum Leopoli 13 Octobr. 1772.

(L. S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Nakazuie Obywatelom powrot do ſwoich własności.

MY NAYIASNIEYSZEGO CESARSKO-KROLEWSKIEGO Y APOSTOLSKIEGO MAIESTATU KOMMISSARZ, PLENIPOTENT, Y RZĄDCA KROLESTW GALICYI Y LODOMERYI.

Wſzyſtkim do wiadomości podaiemy.

Lubo niewątpiemy, że Uniwerſał Nayiaśnieyſzego Ceſarſko-Krolewſkiego y Apoſtolſkiego Maieſtatu dnia 11. Września, Roku teraźnieyſzego z Wiednia wydany, wſzyſtkich; iakiegokolwiek ſtanu y kondycyi ią; w odebranym a tam wymienionym kraiu znayduiących ſię Obywatelow wiadomości doſzedł, przeto każdy z nich ſpokoynie ſię teraz zachowuie, oddaleni zaś, iako po przywroconym pokoiu y uſpokoionym zamieſzaniu do ſwoich własności w tych ſię częściach znayduiących, y do goſpodarſkich powrócą zabaw, że przecie niektórzy omylnym iakim uprzedzeni zdaniem, o tey powinności ſwoiey mogą albo prawdziwie nie wiedzieć, albo zmyśloną ſię od niey niewiadomością wymawiać; a Nayiaśnieyſzemu Ceſarſko-Krolewſkiemu Maieſtatowi wiele zależy na tym, aby każdy Dziedzic, do dóbr ſwoich powrocił, y w nich ſię znaydował.

Ninieyſzym więc rozkazem wſzyſtkim y każdemu z oſobna w obiętych Woiewodztwach y Ziemiach dobra y dziedzictwa ſwoie maiącym wiadomo czyniemy, aby naydaley w cztery niedzielę; po wziętey wiadomości, przez ſię, lub przez kogożkolwiek z ſwoich o teraźnieyſzym Uniwerſale, wraz ze wſzyſtkiemi ſwoiemi do dóbr ſwoich powracali, albo z przedłużenia czaſu, y nie ſtawienia ſię na wyznaczony termin, wymówkę dali, którey przyzwoitość y ważność, do Nas potym roſtrząſnąć będzie należało.

Ieżeliby zaś którzy, mimo nadzieię y oczekiwanie Naſze, którego-kolwiek z tych rozkazow Naſzych wypełnić ociągali ſię, ich dobra iako ſamochcąc opuſzczone, nieuchybney podpadną ſekweſtracyi.

Zeby zaś wſtrętu iakiego nikt nie miał do powrotu tego, oſtrzegamy wſzyſtkim zapomnienie y odpuſzczenie, którzy przez Konfederacye, albo innym iakim ſpoſobem, w uzbroione nie dawno mieſzali ſię kupy, byle o innym iakim oſobny, kryminał obwinieni nie byli.

Po

Pozwalamy nadto na zawsze każdemu Poddanemu y Obywatelowi z odebranego tego kraiu, wolnego sprawowania Religii swoiey, nie inaczey iednak; tylko iak mu ią dotąd sprawować wolno było. Dan w Lwowie dnia 13 Października, 1772 Roku.

(L. S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

III.

Supprimuntur antiqua Officia. Inquiritur, quis habeatur modus administrandi Bona Regia? Prehibentur cœdi ligna in silvis Regiis. Exiguuntur consuetæ contributiones.

NOS &c.

Cum Sacra Cæsareo & Regio-Apostolica Majestas in Palatinatibus, & Districtibus, vi Edicti de 11 Septembris Anni currentis revindicatis, Palatinale, ac Sub-Palatinale Officium, uti & reliqua, cum exercutione Jurium Majestaticorum, Sacræ Cæsareo-& Regio-Apostolicæ Majestati unice competentium; & cum præsenti Regiminis forma, ac administratione bonæ Justitiæ incompatibilia officia, dignitates, ac præeminentias supprimere, aut secundum circumstantias immutare clementissime statuerit.

Quilibet dignitarius, cujuscunque status ac conditionis demum ille sit, noverit intra terminum quatuor hebdomadum absque omni excusatione indicare naturam muneris sui, negotiorumque inde dependentium, Jurisdictiones, reditus seu fixos seu accidentales, titulum possessionis, non minus, utrum extraditiones has revindicatas bona, aut dignitates possideat.

In specie vero cuilibet Capitaneo, Tenutario, ac Possessori bonorum Regiorum incumbet, præter edoctionem tituli possessionis ac jurisdictionis, prærogativarum, eminentiarum, ac libertatum, muneri suo annexarum, exactam quoque & specificam consignationem omnium possessionum, & proventuum cujuscunque generis; subditorum numerum æque ac judeorum adnotare, onera & expensas indicare, & super hæc omnia inventaria in Germanico vel Latino idiomate Nobis in termino supra præfixo submittere.

Cumque usumfructum bonorum Regiorum ita comparatum esse oporteat, ne fundum deteriorem reddat, simulque Juribus Regiis ullum præjudicium inferat, unusquisque modum administrandi bona sua Regia Nobis fideliter patefaciet, ac in posterum a lignatione in silvis Regiis absque expressa Nostra permissione, præsertim vero ab omni venditione vel alienatione bonorum Regiorum abstinebit.

Præterea consuetas hucusque contributiones, quarum præstandarum terminus jam elapso Mense Septembri effluxit, quilibet, donec novum emanaverit mandatom, ad Cæsareo-Regiam cassam bellicam, quamprimum erga quietantionales literas huc Leopolim submittet.

Mandatum istud ad amussim absque omni hic locum non habente excusatione a quolibet adimpleri tanto certius expectatur, quanto magis præliminares hæ notiæ ad constituendam & stabiliendam justam regulationem plurimum necessariæ sunt. Quodsi tamen quispiam in his, quæ nunc recensita sunt, inobedientiæ, malæ voluntatis, dilationis, falsæ aut incompletæ informationis, quæ per instituendam paulo post investigationem sine difficul-

tate detegetur, ſemet citra expectationem rerum faceret, ſequelas contraventioni Edicti hujus Cæſareo-Regio nomine emanati commenſuratas, ſibi imputandas eſſe noverit. Datum Leopoli 16 Octobris 1772.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Znoſi dawne urzędy. Nakazuie opiſać ich iſtotę dochody, &c. Sposob goſpodarowania w Krolewſzczyznach. Broni wolnego wrębu do laſow Królewſkich: każe zwyczayne podatki przyſtawiać do Lwowa.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wſzyſtkim.

Ponieważ Nayiaśnieyſzy Ceſarſko-Krolewſki y Apoſtolſki Maieſtat, w obiętych Woiewodztwach y Powiatach według Wyroku dnia 11go Września Roku teraźnieyszego wydanego, Woiewodowi y Pod-Woiewodzych Urząd, iako y inne władzą wyżſzą maiące, a ſamemu tylko Ceſarſko-Krolewſkiemu y Apoſtolſkiemu Maieſtatowi właściwą, z teraźnieyſzym zaś rządow ſpoſobem, y z wypełnieniem należytey ſprawiedliwości niezgadzaiące ſię urzędy, godności, doſtoyności, znieść, albo według potrzeby łaſkawie odmienić poſtanowiła.

Każdy zatym Urzędnik, iakiegokolwiek by ſtanu był y kondycyi, w przeciągu Niedziel czterech bez wſzelkiey wymowki opiſze Urzędu ſwoiego iſtotę, ſprawy do niego należące, zwierzchność, dochody tak ſtałe, iako y przypadkowe, prawo do trzymania iego, także też ieżeli za granicami obiętych kraiow, dobra ma iakie, albo doſtoyności.

W ſzczegulności zaś Staroſta każdy, Dzierzawca y Poſſeſſor Królewſzczyzn, procz oznaymienia prawa do Poſſeſſyi, Zwierzchności, przywileiow, ſwobod, y wolności Urzędowi ſwoiemu pozwolonych, dokładne y wyraźne opiſanie podać ma wſzyſtkich włości y dochodow, iakiegokolwiek rodzaiu ſą, wymienić Poddanych liczbę y żydow, wyrazić powinności, y nakłady, y tego wſzyſtkiego Inwentarz w Niemieckim albo Łacińſkim ięzyku na czas wyznaczony Nam podać.

Ze zaś używanie Królewſzczyzn takowe bydź powinno, aby dobra nie puſtoſzały, a wraz aby Królewſkim do nich prawom żadna ſię uyma nie działa, każdy ſpoſob goſpodarowania w Królewſzczyznach ſwoich wiernie nam oznaymi, a odtąd wolnego do Królewſkich laſow wrębu bez wyraźnego pozwolenia Naſzego mieć nikt nie będzie mianowicie zaś przedawać, albo ſię wyzuwać z Krolewſzczyzn nikomu wolno nie ieſt.

Nadto zwyczayne dotąd podatki ktorych wypłacenia czas iuż w przeſzłym Mieſiącu Września minął, każdy poki nowy nie wyidzie rozkaz do Kaſſy Ceſarſko-Królewſkiey woienney bez odwłoki dla zakwitowania tu do Lwowa niech przywozi.

Wyrok tenże doſtatecznie każdy bez wſzelkiey wymowki, która tu mieyſca nie ma wypełni, tym pewnieyſi tego ieſteśmy, im więcey poprzedzaiące te napomnienia do uſtanowienia y utwierdzenia pomiarkowanego Rządu potrzebne ſą. Co gdyby kto przeciwko wymienionym tu rozkazom, niepoſłuszeńſtwa, złey woli, zwłoki zmyślonego y niedokładnego oznaymienia, które przez wybadywanie w krótce naſtąpić maiące, łatwo poſtrzeżo-

żone będzie, mimo nadzieię Naszą winnym się stał, ten niech wie że sobie poczyta, ieżeli to go potka, czego spodziewać się winni, którzy Rozkazom Imieniem Cesarsko-Królewskim wydanym przeciwni są. Dan w Lwowie 16 Października 1772.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

IV.

Justitiæ administratio præcipitur. Requiritur informatio de forma Judiciorum. Non nulla observanda Judicibus præscribuntur.

Nos &c.

Notum facimus omnibus.

Cum Justitia primam eamque perfectissimam cuivis genti afferat prosperitatem, Sacra vero sua Cæsareo-Regia ac Apostolica Maiestas non alium intendat scopum, quam populos mandatis suis obsequentes ac fideles ex omni parte reddi felices, simulque his Distrietibus jure suo occupatis non minora ex debita Justitiæ administratione emolumenta exoptet, eum in finem pro munere Nostro omnes & singulos cujusvis gradus Judices per has Provincias anterius constitutos obstringendos duximus, ut Jurisdictiones suas more & usu antiquo juxta solitum Judiciorum cursum *interim*, & usque dum alia fiat dispositio; reassumant? causasque servata stricte & juxta tenorem Juramenti sui vel jam præstiti: vel nunc præstandi unicuique Justitia, sub titulo & nomine *Augustissimæ Romanorum Imperatricis, Hungariæ & Bohemiæ Reginæ* tractent, & munus suum publicum exerceant; salva tamen ad Gubernium Nostrum, nullo autem modo ad antiqua Tribunalia, devolvenda appellatione in causis per Leges reservatis; & singulariter in Criminalibus; lata sententia ante Executionem una cum rationibus, ex quibus scilicet aggratiandi Jus, tanquam merum Jus Majestaticum, in ejusmodi speciali casu sine damno publico locum habere possit, ad nos mittatur, ubi deinde, quod optimum factu visum fuerit, decernemus.

Cum etiam revindicatorum horum Distrietuum Incolis extra Territorium Judicem sibi querere, aut ad factas ab extraneo foro citationes comparere jam non concessum sit, ac proinde pro quibusdam locis Judicia aut Judices deesse possint, ideo cuilibet Nobili vel Magistratui notificare Nobis illud licet, ut etiam pro eo fine necessarias dispositiones facere possimus; interea vero ad proximum Judicium in his partibus situm recurrant, & ad factas citationes compareant.

Judices tamen ad dirimendas quasdam causas particulares ab extraneo foro ante aliquod jam tempus forsan specialiter denominatos confirmamus, dummodo consuetam Juramenti formulam suo nomine signatam, ad Nos miserint, & reliqua, quæ pro Judicibus in genere nunc statuuntur, ipsi quoque accurate observent.

Quoniam vero Palatini & Vice-Palatini Officium supressum jam est, Judæi autem ad ipsorum Jurisdictionem hucusque pertinuerunt, ne igitur cuiquam denegetur Justitia, etiam illis, qui Vice-Palatini hucusque fuerunt, injungimus, ut tamdiu, donec nova fiat ordinatio, lites Judæorum dirimant, & tanquam constituti a Nobis speciales Judices Officio hoc denuo fungantur, sal-

ſalva ut in reliquis judiciis ad Noſtrum Gubernium appellatione, ſalvis etiam querelis ob denegatam vel protractam juſtitiam; quod ſi vero alicubi non fuerint ejusmodi Judices tam a depoſituris, quam a Synagogis principalioribus de iſto defecto quantotius informari Nos volumus.

Unusquiusque autem Judicium præſenti hoc Mandato in munere ſuo confirmatorum exactam nobis informationem dabit de forma Judicii, ordine proceſſus, & ſpecie cauſarum dijudicandarum; Adnotabit pertinentia ad Jurisdictionem ſuam Oppida & pagos, proceſſus etiam in Judicio ſuo pendentes, item quosnam proventus vi muneris ſui Judiciarii vel ex ſalario fixo, vel ex accidentibus habeat, quæ moderna ſint jura Cancellariæ, & quomodo omnia iſta practicentur; ſi quos obſervabit in re Judiciaria defectus & nœvos, illos fideliter Nobis patefaciat, rationemque addat, qua emendari & tolli poſſint, omnia vero iſta ſincere & dilucide expoſita quam primum fieri poterit; ad Nos perſcribat, ſingulare enim meritum illi Judices ſibi comparabunt. qui promptiſſime optimeque hoc fuerint executi, Deinde etiam pro perpetua Cynoſura obſervandum eſt, ab omnibus Judicibus poſt finita Judicia, que tamen, antequam omnes cauſæ judicatæ ſint, abrumpi non debent; Elenchum cauſarum ad judicium ſuum devolutarum cum brevi expoſitione facti, item quomodo lis terminata ſit, ad Nos huc Leopolim eſſe transmittendum.

Speramus denique unumquemque Judicum muneri ſuo, prout debet, ſatisfacturum eſſe; quodſi tamen aliquis ob partium ſtudium, protractam vel denegatam Juſtitiam, apud Nos accuſatus convictusque fuerit, is ſeveriſſime in Perſonam aut bona ſua animadvertendum eſſe ſcito. Datum Leopoli 20 Octobris 1772.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Nakazuie ſprawowanie Sądow. Każe opiſać ſądzenia ſpoſob. Przepiſuie niektóre dla Sędziow Uſtawy.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wſzyſtkim.

Ponieważ ſprawiedliwość naypierwſze y naypewnieyſze narodom wſzyſtkim ſprawuie uſzczęśliwienie, Swięty zaś Cesarſko-Krolewſki y Apoſtolſki Maieſtat niczego bardziey nie żąda, iako żeby lud sobie poddany y wierny ze wszech miar był uszczęśliwiony, wraz kiedy y obiętym podług prawa ſwoiego kraiom niemnieyszych z należytego ſprawiedliwości zachowania życzy pożytkow, na ten więc koniec z Urzędu Naszego wszyſtkich y każdego z osobna wszelakiego ſtopnia Sędziow dawniey w tych kraiach uſtanowionych obowiązuiemy, aby sądy swoie według dawnego zwyczaiu y porządku na zwyczayną kadencyą *tym czaſem*; póki nowe nie zaydzie rozporządzenie rozpoczeli, y ſprawy; zachowawszy ściśle dla każdego sprawiedliwość według przyſięgi swoiey iuż wykonaney, albo teraz dopiero wykonać ſię maiącey; *pod Imieniem Nayiaśnieyſzey Ceſarzowy Rzymſkiey, Węgierſkiey y Czeſkiey Królowy* sądzili, y Urząd swoy publiczny sprawowali, tak iednak aby wolno każdemu było do Gubernium Naszego; a żadną miarą do dawnych Trybunałow odwołać ſię w sprawach przez prawa im zachowanych; co mianowicie zachować należy w Sądach o głowę

y życie, wydany dekret pierwey niżby wykonany był, wraz z dowodami z którychby poznać można, czyli uwolnienie od śmierci, samym tylko Maiestatom właściwe, w szczególnym owym razie bez szkody y krzywdy publiczney mieysce mieć mogło; do nas niech odsyłaią, a My to, co naypożytecznieyszego będzie, ustanowiemy.

Ze zaś z tych obiętych Kraiow Obywatelom za granicą Sędziego sobie szukać, albo do obcych zapozwanym sądow, przed niemi stawać, iuż więcey nie wolno, a przeto dla niektorych mieysc mogłoby na sądach schodzić y Sędziach, wolno zatym iest każdemu Szlachcicowi y Urzędowi upewnić Nas o tym, abyśmy y na ten koniec potrzebne opatrzenie uczynić mogli, tym czasem zaś do bliskiego Sądu w tych się znayduiącego stronach uciekać się maią, y zapozwani, im się sprawiać.

Sędziow iednak do uspokoienia prywatnych niektórych interessow; ieżeli od obcych Grodow przed nieiakim czasem szczegulniey wyznaczeni są; potwierdzamy, byle zwyczayną przysięgę ręką swoią podpisaną do Nas odesłali, y wszystko to, co w powszechności dla Sędziow tu stanowiemy, y oni należycie zachowali.

Ponieważ zaś Woiewodow y Pod-Woiewodow urząd iuż zniesiony iest, a żydzi do ich Zwierzchności zawsze należeli, żeby więc nikomu na sprawiedliwości nie zbywało, nawet tym którzy Pod-Woiewodzemi dotąd byli zalecamy aby poty; poki nowe nie zaydzie rozporządzenie, sprawy żydowskie sądzili, y iak gdyby od Nas osobliwemi wyznaczeni byli Sędziami, urząd ten znowu sprawować maią, tak iednak; ażeby iako od innych Sądow, tak y od tych wolno było każdemu do Naszego się odwołać Gubernium, także uskarzyć się o niezachowanie sprawiedliwości, albo iey zwleczenie. Co gdyby zbywało gdzie na Sędziach takowych, chcemy aby tak Ci, którzyby urząd ten złożyć chcieli, iako też znacznieysze Synagogi, iak nayprędzey Nas o tym niedostatku upewnili.

Każdy zaś z Sędziow ninieyszym Wyrokiem Naszym na Urzędzie swoim potwierdzonych, dokładnie Nam uwiadomienie poda, o zwyczaiach Sądow, porządku sądzenia; o rodzaiu spraw które sądzić ma. Wypisze do Zwierzchności swoiey należące Miasteczka, y Wsie, y sprawy w sądach swoich zawieszone, także iaki ma z urzędu swoiego dochód, czy to z płacy stałey, czyli przypadkowy, iakie są Kancellaryi zwyczaie y powinności, y iak się w rzeczy samey co dzieie. Jeżeli postrzegł iakie w tym, co do Sądow należy niedostatki, albo omyłki, wiernie ie ma odkryć, y przydać sposob, iakimby temu zabieżeć, y poprawić to można; wszystko zaś to wiernie, iaśnie, iak nayprędzey Nam niech opisze, na osobliwszą albowiem pochwałę Ci sobie zasłużą Sędziowie, którzy to wszystko iak nayrychley, y iak naylepiey wypełnią. Raz zaś na zawsze wszyscy o tym wiedzieć maią, że po zakończonych Sądach; które przecie nie pierwey zakończone bydź maią, ażby wszystkie sprawy odsądzone były, wszystkich spraw reiestr, które się u nich sądzili, z krótkim opisaniem interessu, y dekretu tu do Nas do Lwowa odsyłać powinni.

Ufamy że każdy Sędzia; według tego iak powinien urzędowi swoiemu zadosyć uczyni; co gdyby który albo o uwodzenie się ku iedney stronie iakim względem, albo o niezachowanie, lub przewleczenie sprawiedliwości przed Nami obwiniony, y przekonany był, ten niech wie że surowo na Osobę, albo na dobra Iego nastąpiemy. Dan w Lwowie 20 dnia Pazdziernika Roku 1772.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

V.

Permittuntur Contractus Leopolienſes.

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum intereſt.

Cum in hoc rerum Statu Terrigenis Polonis in Provinciis Sacræ Suæ Cæſareo-Regiæ ac Apoſtolicæ Maieſtati recens ſubjectis, Conventus publicos aut Diætinas celebrare interdictum jam ſit, & ideo nonnulli etiam Congreſſum communem Leopoli poſt Epiphaniam contractuum faciendorum cauſa quotannis practicari ſolitum; prohibitum cenſere potuerint, ad eximendum omne hac ſuper re dubium, præſentibus his patentalibus literis talem Congreſſum etiam in Anno ſequenti 1773. a Feſto Epiphaniarum inchoandum, & per tres ſeptimanas conſecutivas cum omni tractandorum negotiorum; diſpoſitiones terreſtres & privatas præferentium ſecuritate, ſine abuſu tamen & molimine aliquo continuandum; omnibus Terrigenis Polonis, tam revindicatorum horum Diſtrictuum Incolis, quam Exteris permittimus. Reliqua vero conventicula ſine ſpeciali Noſtro indulto non congreganda, prò ſevere inhibitis declaramus. Datum Leopoli 26 Octobris 1772.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Pozwala ziazdu na Kontrakty Lwowſkie.

MY &c.

Wſzyſtkim komu o tym wiedzieć należy, wiadomo czyniemy.

Ponieważ w teraźnieyſzym rzeczy ſtanie Obywatelom Polſkim w kraiach Nayiaśnieyſzemu Ceſarſko-Krolewſkiemu y Apoſtolſkiemu Maieſtatowi nie dawno poddanych; wſzelakie publiczne Ziazdy, y Obrady zabronione ſą; a zatym mniemać kto może, że y ow zwyczayny do Lwowa ziazd, dla wzaiemnych między ſobą uczynienia Kontraktow corocznie odprawiany; zakazany ieſt, przeto dla uprzątnienia wſzelakiey w tey mierze wątpliwości; niniejſzym Uniwerſałem Zgromadzenia y Ziazdu tego, nawet na Rok naſtępuiący 1773. od Swięta 3 Krolow poczynaiącego ſię, a przez trzy naſtępuiące tygodnie ciągnąć ſię maiącego, z wſzelakim przypadaiących intereſſow; Ziemſkie, czyli prywatne ugody zawieraiących ubeſpieczeniem, byle na złe użyty nie był, albo na zmowy iakie; wſzyſtkim Obywatelom Polſkim, tak w obiętych Woiewodztwach, y Ziemiach mieſzkaiącym, iako y Poſtronnym; pozwalamy. Inne zaś Zgromadzenia ſię wſzelakie, bez wyraźnego pozwolenia Naſzego, ſurowo bydź zakazane, ogłaſzamy. Dan w Lwowie 26 Października 1772.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

VI.

Prahibentur Subditi in aliud exire territorium.

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum intereſt.

Quia nuntiatum Nobis eſt, non habito reſpectu ad literas patentes dd. 13 Octobris, in quibus Subditis Sacræ Suæ Cæſareo-Regiæ Majeſtatis in revindicatis his Provinciis exiſtentibus exire in aliud territorium prohibetur, nihilominus tamen complures Subditos ruſticos, præcipue in terra Halicienſi & Podolia Dominos ſuos terreſtres deſerere, & extra Cordonem aufugere, ideo præſentibus hisUniverſalibus litteris denuo prohibemus, ne quis Subditus exire ciam extra Cordonem, aut etiam ſine peculiari negotio, & atteſtato ſuper illud a Domino ſuo terreſtri accepto; verſus limites Diſtrictuum Cæſareo-Regiorum diſcedere audeat; ſi quis enim in fuga deprehenſus fuerit, is ſevere in ſe animatvertendum eſſe ſciat.

Cum etiam forſitan aliqui ſint, qui promiſſionibus aut alio quecunque modo Subditos ad emigrationem inſtigent, illos, ubi detecti deprehenſique fuerint, juxta circumſtantias facti vel corpore, vel etiam morte per Proceſſum ſummariſſimum puniendos eſſe declaramus; Denunciatori vero ejusmodi Inſtigatoris præmium præter occultationem nominis ſui promittimus; Dominis vero terreſtribus & illorum Officialibus ſimul ſub 100 aureorum pœna injungimus, ut ejusmodi inſtigatorem, ſi notitiam de quopiam vel ſuſpicionem fundatam habeant, illum capiant, & proxime Commendanti Officiali Militari Cæſareo tradant, neque ſubditos alterius Domini in pagis ſuis, præcipue illis, qui non procul a Cordone remoti ſunt, commorari permittant, ſed capiant illos pariter & Militiæ Cæſareo-Regiæ tradant, id quod etiam omnes Ruſtici facere tenentur, alias omnes illi ſubditi, apud quos ejusmodi transfugæ delituerunt, & de quibus notitiam habuerunt, ſimili pœna ac ipſi fugitivi puniendi erunt. Datum Leopoli 16 Novembris 1772.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Zakazuie poddanym wynoſzenia ſię za granice.

MY &c.

Wſzyſtkim do wiadomości podaiemy.

Dochodzi nas wiadomość, że niektórzy względu nie maiąc na Uniwerſał dnia 13 Października wydany, w którym Poddanym Ceſarſko-Królewſkiego Maieſtatu w odebranych Kraiach znayduiącym ſię w inne Okolice zabraniaią, ważą ſię przecie, Chłopi zwłaſzcza, oſobliwie w Ziemi Halickiey, y na Podolu mieſzkaiący, dziedzicznych Panow ſwoich opuſzczać, a w inne przechodzić ſtrony, przetoż ninieyſzym Uniwerſałem powtore zakazuiemy, aby żaden z Poddanych kryiomo za Kordon przechodzić; albo bez intereſſu y potrzeby świadectwem dziedzicznego Pana ſwoiego ſtwierdzoney; za granice kraiow Ceſarſko-Królewſkich wyieżdżać nie ważył

ſię, ktoby zaś w ucieczce tey zachwycony był, ten niech wie, że ſurowo z nim poſtąpią.

Ponieważ zaś znayduie ſię podobno wielu, którzy obietnicami, albo inną iakąkolwiek otuchą do tey ucieczki Poddanych pobudzaią, tych my upewniamy, że wnet iak tylko przeświadczeni, y poſtrzeżeni będą, podług okoliczności wyſtępku, chłoſtą, albo y śmiercią, bez długiego w Sądach zachodu karani będą, Oſkarzycielom zaś podżegaczow takowych; prócz ukrycia Imienia ich, nadgrodę obiecuiemy. Wraz y dziedzicznym Panom, albo ich Urzędnikom pod karą 100 Czerwonych Zł. nakazuiemy, aby podmawiaczow tych; byle wiadomość o ktorym; albo pewne o nim podeyrzenie mieli, chwytali, y do bliſkiey Ceſarſko-Królewſkiego Woyſka Kommendy odſyłali. Także aby innego Pana Poddanym, w ſwoich Wſiach, mianowicie tych które od Kordonu nie dalekie ſą; przeſiadywać nie dozwalali, ale y tych imali, y do teyże oddawali Kommendy. Toż ſamo czynić maią y Chłopi, inaczey; wſzyſcy ci Poddani, u ktorychby tacy zbiegowie przebywali, albo o którychby oni wiedzieli rownie z niemi karani będą. Dan w Lwowie 16 Liſtopada 1772.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

VII.

Agrorum conſitura injungitur.

Nos &c.

Notum facimus omnibus, quorum intereſt.

Significatum Nobis eſt, plurimos ſubditorum Ruſticorum agros incultos jacere, & quin inſeminato pro hyeme in illis fuerit facta, præcipuam vero omiſſæ hujus inſeminationis cauſam eſſe, quod Domini terreſtres frumenta, quæ ad inſerendum neceſſaria ſunt, ſubditis ſuis indigentibus negaverint; igitur præſenti hoc mandato ſevere injungitur Dominis terreſtribus, & bonorum regalium Poſſeſſoribus, quorum ſubditi inſeminationes ſuas nondum fecerunt, ut favente adhuc tempeſtate non ſolum tempus concedant ſubditis ruſticis ad colendam terram, ſed etiam frumenta ad inſerendum neceſſaria, ſi ſubditi ipſi non habeant, alias enim ſi unum alterumve facere neglexerint, pro damno publico inde emergenti reſpondere ipſi tenebuntur: Datum Leopoli 18 Novembris 1772.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Nakazuie zaſiew ról.

Wſzyſtkim do wiadomości podaiemy.

Doniesiono Nam, że u wielu Rolnikow nieuprawione ſą pola, y na Zimę nie zaſiane. Przyczyna opuſzczonego zaſiewu tego ta ma być naywiększa, że Poddani zboża nie maiących, właśni ich Panowie za-

po-

pomoc w tym niechcieli. Ninieyszym więc rozkazem, wszystkim tak dziedzicznym Panom, iako też dóbr Królewskich Dzierzawcom, u których Chłopi rol swoich ieszcze niezasieli, surowo zalecamy, aby ponieważ ieszcze pogody sprzyiaią, nie tylko im czasu do uprawienia roli pozwolili, ale y Zboża do zasiewu potrzebnego, iezli go ich poddani niemaią; dodali. Inaczey; gdyby którego z tych rozkazow wypełnić zaniechali, publiczną szkodę ktora ztąd wyniknąć może, Oni sami nadgradzać będą. Dan w Lwowie 18 Listopada 1772.

(L. S.)

S. P. R. HRABIA Z PERGEN.

VIII.

Judiciis Terrestribus & Castrensibus inchoandis tempus determinat. Statuit ad quod Castrum & Judicium unaquæque ex occupatis Provinciis pars spectare debeat. Designat jura Cancellariæ. Jubet pondera & mensuras ubique adhiberi æquales.

NOS &c.

Notum facimus omnibus quorum interest.

BIBL. Z.N.IM. OSSOLINSKICH 7

Cum juxta mandatum Nostrum die mensis 20 Octobris editum, reassumenda iterum sint Judicia Castrensia & Terrestria, præsenti hoc Universali in consequentia illius mandati Judicibus Terrestribus in revindicatis his Provinciis existentibus injungimus, ut tempore consueto Cadentie proxime imminenti, Castrenses vero 15 præsentis Mensis Decembris die; facta prius publicatione; Judicia sua aperiant; ita tamen, ut Personæ ad rem Judiciariam spectantes, scilicet Capitanei, Vice-Capitanei, Judices, Subjudices, Notarii, Regentes, Burggravii, &c. qui formulas Juramenti sui Judicialis consueti Nomine suo subscripto ad nos nondum miserunt, illas intra octo dierum spatium, & si remotiores sunt, intra quatuordecim dies mittant, in quibus formulis nihil immutandum & addendum erit, quam quod *Sub Nomine & Auspiciis MARIÆ THERESIÆ Augustissimæ Romanorum Imperatricis Viduæ, Hungariæ, Bohemiæque Reginæ, Archiducis Austriæ &c. secundum Deum, Jus scriptum &c.* sint judicaturi. Præcipue vero Capitaneos Jurisdictionem habentes sub pœna immediatæ amissionis Jurisdictionis, & Proventuum Capitanealium ad mittendas quamprimum Juramenti sui formulas Nomine & manu sua subscriptas, personalemque in Capitaneatu suo permanentiam adstringimus. In casu vero renitentiæ vel absentiæ alicujus Capitanei, Vice-Capitaneus cum Judice & Notario Justitiam administret, citationes tamen Nomine Cæsareo Regiæ Majestatis expediantur; quem in finem etiam ipsis facta prius de absentia vel renitentia Capitanei significatione, sigilla necessaria a Nobis transmittentur, si vero adsit Capitaneus & sese subdiderit, ipsius nomine citationes more consueto fiant.

Quod vero ad Provincias occupatas & pro præsenti sine Jurisdictione existentes attinet, pars Cracovienſis spectare debet ad Officium Castrense Oswiecimense, Sandomirienſis autem ad Pilsnense, & si ibi in tempore non constituatur; ad Biecense, tanquam proximius, utraque vero ista pars ad Judicium terrestre Premisliense vel Sanocense recurrat.

Exiguos illos Districtus a Palatinatu Lublinensi & Terra Chelmensi avulsos, ad Castrum & Judicium Belzense remittimus.

In Podolia Tractus totus cis fluvium Sbrucz ad Officium Caſtrenſe Trembovlienſe in Terra Halicienſi ſitum, & ad Judicium terreſtræ Halicienſe trahatur.

Officia Cauſas omnes expediant, niſi obſtante perimente aliqua ratione, in quo caſu poſſunt differi ad breve aliquod tempus, ſed ad ſummum duodecim ſeptimanarum. In Cancellariis Terreſtribus & Officii depactiones ne fiant, ſub ſeria animadverſione.

Judices Terreſtres & Caſtrenſes ſuper Juribus in ſuis Cancellariis uſitatis ſeorſivam tabellam ad approbationem vel immutationem noſtram transmittant Leopolim, interea vero a ſigillis ſuper citationes non plus accipiant quam groſſos Polon. *ſex*; ab extractibus ſigillatis *ſimiliter*, a manifeſtationibus etiam in copia relationibus, oblata cujusvis tranſactionis, a donationibus, inſcriptionibus, roborationibus per unum florenum Polonicalem, ab extractibus una philura ſtricte ſcripta unum florenum Polonicalem, a viſionibus & taxationibus, itidem; & his ſimilibus.

Præcipimus etiam omnibus Oppidis, Civitatibus, Hæredibus & Poſſeſſoribus bonorum omnium, ut menſuræ frumentariæ, propinatoriæ, cubitus, pondera undique ſint juſta & æqualia, prout in Prætorio Leopolienſi reperiuntur, usque ad ulteriores diſpoſitiones; menſuratio & ponderatio undique fiat realis; & ſi quis huic Noſtro mandato contraveniret, licitum erit cuique reſragarios ad Officium Caſtrenſe, vel Judicium Terreſtræ citare, qui pœnis personalibus arbitrariis; criminalibus vero centum marcis pro re delatoris mulctabuntur.

Denique omnia iſta accurate obſerventur, quæ in Edicto Noſtro de die 20 Octobris Iudicibus omnibus fuerunt præſcripta. Datum Leopoli 1 Decembris 1772.

(L. S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Wyznacza czas zaczęcia Ziemſkich y Grodzkich Sądow. Wymienia, która do którego Grodu y Ziemſtwa, z obiętych kraiow część należeć ma. Stanowi iaka ma być w Kancellaryach płaca. Nakazuie ſprawiedliwość w miarach y wagach.

MY &c.

Wiadomo czyniemy, wſzyſtkim komu o tym wiedzieć należy.

Kiedy według rozkazu Naſzego dnia 20 Mieſiąca Października wydanego zacząć ſię znowu maią Ziemſkie y Grodzkie Sądy, ninieyſzym Uniwerſałem zgodnie do Rozkazu owego Sędziom Ziemſkim w tych kraiach obiętych znayduiącym ſię zalecamy, aby czasu zwyczaynego na przypadaiącą nie zadługo kadencyą; Grodzkim zaś, aby 15 dnia Mieſiąca Grudnia; ogłoſiwſzy ie pierwey; Sądy ſwoie zaczęli, nie inaczey iednak tylko aby Osoby do sądow należące, iako to Staroſtowie, Pod-Staroſtowie, Sędziowie, Pod-Sędkowie, Piſarze, Regenci, Burgrabiowie &c. którzy roty przyſięgi Sędziom zwyczayney y podpiſem ſwoim do Nas dotąd nie odeſłali, one w przeciągu dni ośmiu, albo ieżeli daley mieſzkaią, w przeciągu dni 14 odsyłali, w których rotach nieodmieniać, y nic do nich przydawać nie maią, to iedno wyrazić, że *pod Imieniem y Rządem MARYI TERESSY Nayiaśnieyſzey*

Ce-

Cesarzowy Rzymskiey Wdowy, Węgierskiey y Czeskiey Królowy, Arcy-Xiężny Austryi &c. według Boga y podanego Prawa &c. sądzić będą. Mianowicie zaś Starostow władzą y zwierzchność maiących, pod karą nieodwłocznego utracenia Władzy, Zwierzchności, y dochodow Starościńskich do przesłania iak nayrychleyszego przysiąg swoich, z podpisem rąk y wyrażeniem Imienia swoiego, y osobistego w Starostwach przemieszkiwania obowiązuiemy. Co gdyby opierał się temu Starosta który, albo nie znaydował, Pod-Starosta z Sędzią, y zPisarzem sądy niech odprawuią, a pozwy pod Imieniem Cesarsko-Krolewskiego Maiestatu wydawane być maią, na który też koniec po odebranym upewnieniu o uporze albo nie przytomności Starosty, potrzebne Pieczęci im przeszlemy, ieżeli zaś przytomny Starosta będzie, y podda się, pod Iego Imieniem, według zwyczaiu pozwy czynione bydź maią.

Co zaś należy do obiętych Kraiow, a teraz bez Sądu zostaiących, część Krakowskiego, do Grodu Oświecimskiego należeć ma, Sandomierskiego zaś do Pilźnieńskiego, a gdyby tam w czasie rząd ustanowiony nie był, do Bickiego iako bliższego, obydwie zaś te części do Ziemstwa Przemyskiego albo Sanockiego uciekać się maią.

Małe owe Powiaty od Woiewodztwa Lubelskiego y Ziemi Chełmskiey odpadłe, do Grodu y Ziemstwa Bełskiego przyłączamy.

Na Podolu wszystek kray około rzeki Zbrucz do Grodu Trembowelskiego w Ziemi Halickiey będącego, a do Ziemstwa Halickiego należeć ma.

Sądy sprawy wszystkie uprzątać maią, chybaby wielka y nagła temu przeszkodziła przyczyna, w którey okoliczności mogą na krótki czas bydź odłożone, nie dłużey iednak, iak do tygodni 12. w Kancellaryach Ziemskich, y od ksiąg publicznych wyciągania żadne bydź nie powinny, pod surową karą.

Sędziowie Ziemscy y Grodzcy Kancellaryi swoich zwyczaie y powinności osobno spisane, dla potwierdzenia ich, albo poprawienia do Lwowa Nam przysłać maią, tym czasem zaś od pieczęci od pozwow, nie więcey brać maią, iak groszy polskich sześć, od extraktow pieczętowanych tyleż, od manifestow nawet obszernieyszych, relacyi, oblaty iakieykolwiek tranzakcyi, od donacyi, zapisu; roboracyi, zło. polski ieden, od arkusza extraktu ściśle pisanego złoty polski 1. od wiżyi, taxy, tyleż i od innych tym podobnych.

Nakazuiemy także wszystkim Miastom Miasteczkom, Dziedzicom y Possessorom dóbr wszystkich, aby miary zbożowe, szynkowne, łokcie, wagi zewsząd rowne y sprawiedliwe były, iakie się na Ratuszu Lwowskim znayduią, poki inne rozporządzenie nie zaydzie, odmierzanie y ważenie rzeczy zawsze ma być rzetelne; a gdyby kto Rozkazowi temu Naszemu sprzeciwiał się, wolno będzie każdemu niepossłusznych, do Sądu Grodzkiego lub Ziemskiego zapozwać, gdzie na Osobach swoich według upodobania karani będą, z Substancyi zaś swoiey Sto grzywien Oskarzaiącemu zapłacą.

Na koniec zupełnie zachować należy wszystko to, cośmy w Wyroku Naszym dnia 20 Października wydanym Sędziom wszystkim zalecili. Dan w Lwowie dnia 1 Grudnia Roku 1772.

(L. S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

IX.

Decernitur luſtratio Judæorum.

Nos &c.

Notum facimus omnibus, quorum intereſt.

Cum in plurimis Judæorum memorialibus ſignificatum Nobis ſit, ipſorum numerum in Provinciis a Sacra Cæſareo-Regia Majeſtate occupatis per calamitatis temporum non parum eſſe diminutum, ita ut complures Synagogæ, & Kahalia capitationem, quæ juxta ultimam luſtrationem ipſis injuncta eſt, aliaque communia onera non amplius ſuſtinere valeant, ac præterea Sacræ Suæ Cæſareæ Majeſtatis multum interſit, Judæorum numerum & modum ſe ſuſtentandi, commerciorumque genere, ac Kahalium præſentem ſtatum accurate cognoſcere, novam Judæorum luſtrationem faciendam decrevimus.

Igitur Rabini & Seniores uniuscujusque Kahalis deſcriptionem iſtam juxta ſequens formulare faciant.

In Palatinatu N. Diſtrictu N. Civitate N.

Hæreditaria Domini N. Poſſeſſa per D. N. Eccleſiaſtica pertinente ad N. vel Regia, pertinente ad Staroſtiam, vel advocatiam, vel Poſſeſſionem N. adminiſtrata per N. exiſtit Kahal N. extenditur per Paraphias N.

Habet Seniores Kahalis NN. Agit ſua Judicia coram Rabino N. cum appellatione ad N.

Synagogas ſibi ſubjectas habet N. Præceptores in Synagogis ſunt NN.

Kahal habet Jura & Privilegia particularia N.

Eſt in bono ſtatu, vel fuit fortuito quodam caſu *e. g.* incendio, peſte &c. afflicta ab annis N.

In Civitate iſta manent Chriſtiani circiter N. habent Domos hæreditarias numero N.

Kahal habet debita generalia iſta.

NB. Hic ſpecificandum eſt, cui & quantum debeat Kahal, deinde quam ſolvat proviſionem, quis colligat pecunias, unde illas accipiat, cui & quomodo calculum ponat, omnesque circumſtantiæ debitorum communium Kahalis inſcribantur.

Deinde quid hucusque toti Kahali ex capitatione injunctum fuerit, de quo termino ſunt ultimæ duæ quietationes, & a quo datæ?

Quid præterea communium expenſarum habeat Kahal, & unde neceſſariæ ad illas pecuniæ ſumantur? cum omnibus circumſtantiis.

Ubi iſta totum Kahal concernentia fuerint adnotata, deinde fiat conſcriptio omnium individuorum ſecundum familias, & domos, primum in Civitate, deinde in Suburbiis, & denique in Paraphiis exiſtentes, adnotando ſemper ubi deſcriptio familiarum Civitatenſium deſinit, & Suburbanarum, vel Paganarum incipit; & quidem hoc modo.

In Civitate ſunt.

1.) *v. g.* Moyſes Moſzkowicz annorum *v. g.* 40. Mercator pannorum, *v.* ſericorum; *v.* Inſtitor, *v.* Artifex hujus, aut illius rei, *v.* Tabernarius, *v.* Factor, *v.* Vector &c.

Habet Uxorem Saram annorum N. ipſe natus eſt in urbe, *v.* pago N. habet domum ligneam, *v.* muratam, *v.* ex terra, hæreditariam; hujus, aut illius valoris, *v.* locatam propriam Chriſtiani, *v.* Judæi N ſubſiſtit in hac Civitate, *v.* Pago. Anno *v.* Menſes N.

Fi-

Filios habet numero N.

1) Eliam, annorum N. cœlibem, *v.* uxoratum cum N. Filia N. liberos habent N. (*hic addantur illorum liberi omnes in hac familia manentes secundum nomina, annos, & statum eorum*) habet modum vivendi N.

2) Mosem *eodem modo ut supra.*

Filias habet numero N.

1) Judith, annorum N. cœlibem, *v.* maritatam cum N. &c. *ut supra si sunt in vita, & domo*

Cognatas secum habet Viros, Fæminas NN. *cum nomine, ætate, modoque vivendi.*

Præceptores, Famulos, Famulas apud se habet N. N. N. *ut supra cum distinctione Christianorum, & Judæorum.*

Inquilinos, vel etiam vagabundos Judæos retinet N. N.

Domino Terrestri ex Arenda, vel possessione, & aliis dationibus solvere debet N. in Terminis N. emolumenta peculiaria habet N.

In summa; ista Familia vel domus continet capita Judæorum N. *Et sic ulterius per omnes Familias in Civitatibus, & Paraphiis existentes.*

Facta denique tali modo secundum Familias, & individua descriptione omnium Judæorum ad hoc Kahal pertinentium, adjungatur in fine summarium hac ratione.

In hoc igitur Cahali, & Synagogis sunt Judæi.

Mercatores Pannorum N. Sericorum N. Pellium N. Vinorum N. &c. &c.
Institores N. Tabernatores N. &c. &c.
Artifices. Ferri N. Cupri N. Auri & Argenti *N.* Lignorum N. &c. &c.
Arendatores. Popinarum *N.* Macellorum *N.* &c. Agricolæ *N.*
Factores. Ecclesiasticorum N. Nobilium N. Mercatorum N. &c.
Vectores. - - *N.* &c. -- Uxores & Viduæ *N.*

Filii cœlibes ultra 10 annos habentes, in summa ad genus aliquod nondum adjuncti *N.* Filiæ cœlibes supra 10 annos *N.* infra 10 annos *N.* Præceptores N. Famuli Judæi *N.* Famulæ Judææ N. Judæi, & Judææ in pensione existentes N. Personæ adultæ quidem, sed imbeciles & senes decrepiti *N.* Judæi vagabundi N. Cognati & Cognatæ ad laborem habiles & supra non numerati N.

Summa omnium Judæorum in Kahali N.

Hæreditarias autem Judæi domos habent; in Civitatibus numero *N.* In Suburbiis *N.*

Locatas in Civitatibus N. In Suburbiis N. In Pagis N.
Famulos Christianos habent N. Famulas Christianas N.

Hoc igitur modo conscriptionem: & summaria omnium Judæorum secundum Kahali, Synagogas, Civitates, & Paraphias Rabini, & Seniores faciant, tam fideliter & accurate, ut supra veritatem suæ descriptionis Juramentum (*Chairm*) quando petetur, deponere valeant, ubi præterea pro quolibet Judæo, *v.* Judæa non denominatis, & quidem si possit esse dives v. g. Mercator, *v.* Artifex, *v.* Arendator &c. 100. Aureos Hungaricales; si vero pauper fit, 10. Item pro alio quocunque dolose falsificato articulo, juxta circumstantias a 10 usque ad 100. Aureos tanquam pœnam solvere debebunt.

Judæos vero qui commerciorum causa, *v.* ex alia ratione a domo sua & familia absunt, nihilominus tanquam præsentes adnotare tenentur, sicut etiam infantes, qui primum ætatis annum nondum expleverunt.

Cum porro nonnunquam accidat, ut Judæi in Pagis ſeparatim dislocati; & Terreſtrium Dominorum auxilio freti, Rabino ac Senioribus ſuis non obedire præſumant, & forſitan nunc quoque Familiam & ſtatum ſuum fateri nollent; his, ſicut & reliquis omnibus, ſub exilii & confiſcationis Bonorum pœna injungimus, ut cognito hoc Noſtro Mandato informationes, quas Rabinus vel Seniores in conformitate ejusdem Edicti petent, absque mora tradant.

Conſcriptionem denique iſtam, *v.* Germanico, *v.* Polonico idiomate confectam, & a duobus Senioribus propria manu ſubſcriptam, Kahalia & Synagogæ quæ non ultra viginti milliaria ab Urbe Leopoli diſtant, in ſpatio 4. Septimanarum a die dati hujus Edicti; quœ vero ad triginta, & quadraginta milliaria remota ſunt, intra 6 Septimanas huc Leopolim adferant, ſecus pro qualibet die, qua ſepius veniunt, aureum unum ex propria ſubſtantia Rabini & Seniores ſolvere tenebuntur, ſalvo tamen regreſſu ab illis ſumendo, qui cul. pa ſua transmiſſionem illius retardarunt.

Poſt receptum autem hoc Noſtrum Mandatum, exteris & peregrinis Judæis domicilium ſuum intra Cordonem figere absque ſpeciali Noſtra permiſſione nullo modo conceditur.

Debita quoque nomine Kahalis, *v*, Synagogarum contrahere pariter ſub rigoroſa pœna Senioribus omnibus interdictum eſt.

Denique creditum dare ſubdito Ruſtico ultra 3. Florenos Polon. *v.* pecunias in fundos immobiles elocare, ſub pœna confiſcationis ſummæ creditæ Judæis omnibus prohibetur, ſalvis itidem prætenſionibus & debitis apud Judæos jam ante publicatum hoc Edictum contractis.

Mandatum autem hoc Noſtrum publice, diſtincte, a principio ad finem prælegatur in Kahali, & Synagogis. Quemadmodum etiam deſcriptio ſtatus præſentis Synagogæ & Kahaliś cujuslibet, item conſcriptio individuorum, & Summarium antequam ad Nos transmittantur, ut quilibet Judæus, ſi quid forte erratum ſit, monere Seniores, ipſi vero illud emandare valeant.

Quæ hucusque circa Judæos ordinata ſunt, etiam ad Karaimos pertinere volumus. Datum Leopoli die 6 Decembris 1772.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Nakazuie luſtracią Żydow.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wſzyſtkim komu o tym wiedzieć należy.

Ponieważ z wielu ſupplik od Zydow Nam poddanych dowiaduiemy ſię, że liczba ich w Kraiach od Nayiaśnieyſzego Ceſarſko-Krolewſkiego y Apoſtolſkiego Maieſtatu obiętych, przez nieſzczęśliwość czaſow znacznie zmnieyſzona ieſt, tak dalece że wiele Synagog y Kahałow pogłownego oſtatnią Luſtracyą im nakazanego, y innych zwyczaynych powinności wypłacać y podeymować nie mogą, a procz tego Nayiaśnieyſzemu Ceſarſko-Królewſkiemu Maieſtatowi wiele zależy na tym, dokładnie wiedzieć o liczbie Zydow, ſpoſobie życia, rożności handlow, y o całym ninieyſzym Kahałow ſtanie, nowo zatym Zydow uczynić luſtracyą poſtanowiliśmy.

Na-

Nakazuiemy więc aby Rabinowie, y Starſi każdego z oſobna Kahału, opiſanie ich w naſtępuiący uczynili ſpoſob.

W Woiewodztwie N. W Powiecie N. Mieście N.

Dziedzicznym Pana N. w Dzierzawie będącym u N. Duchownym; trzymanym od N. albo Królewſkim; należącym do Staroſtwa, lub Woytoſtwa, lub maiętności N. w rządzie będącym u N. znayduie ſię Kahał N. zawiera w ſobie Parafii N.

Liczy Starſzych Kahalnych N. N. ſądzi ſię u Rabina N. wolno mu ſię od Sądow Iego odwołać do N.

Synagog liczy N. w Synagogach Talmutnicy ſą NN.

Kahał ma prawa y Przywileie dla ſiebie ſzczegulnie NN.

W dobrym ieſt ſtanie, albo też treſunkowym przypadkiem iakim, naprzykład ogniem, powietrzem, podupadł od Lat N.

W tymże Mieście znayduie ſię Chrześcian około N. maią własne domy ſwoie w liczbie N.

Kahał ma długi wſzyſtkim ſpolne.

NB. Tu wyrazić potrzeba komu y co winien Kahał, potym iaką od tego płaci prowizyą, kto nią wybiera pieniądze, zkąd ie bierze, komu y iaki z nich czyni rachunek? y wſzyſtkie okoliczności długow wſzyſtkim w Kahale ſpolnych wypiſać.

Daley iaka ieſt ſumma Pogłownego którą cały Kahał płacić powinien, iaki ieſt termin dwoch oſtatnich kwitow, y od kogo te ſą dane?

Nadto, które wſzyſtkim ſpolne ma wydatki Kahał, zkąd potrzebne na nie ma pieniądze, z wſzelkiemi okolicznościami.

Wypiſawſzy to, co do całego należy Kahału, ma naſtąpić potym opiſanie każdego z oſobna w ſzczegulności, podług Familii y Domow, pierwey tych co w Mieście, potym tych co na Przedmieściach, na koniec tych co w Paraſiach ſię znayduią. Przeſtrzegaiąc zawſze gdzie ſię Mieyſkich Familii opiſanie kończy, a gdzie Przedmieyſkich, albo Wieyſkich zaczyna; a to w ten ſpoſob.

W Mieście ſą.

1) Naprzykład. Moyżeſz Moſzkowicz, ma Lat naprzykład 40. Kupiec Sukiennik, albo Materyalnik, albo Kramarz, albo Rzemieślnik, tego lub owego kunſztu, lub też Szynkarz, Faktor, Furman, &c.

Zonę ma Sarę, w leciech N. on ſię urodził w Mieście, lub we Wſi N. ma dom drewniany, albo murowany, albo z ziemi ulepiony, ſwoy właſny, którego ta albo owa ieſt cena, lub też naięty, dziedziczny Katolika, albo Zyda N. mieſzka w tym Mieście, albo Wſi, Lat, lub Mieſięcy N.

Synow ma tylu N.

1) Eliaſza Lat maiącego N. bezżennego, albo żonatego z N. Corką N. Dzieci maią (*tu wymienić potrzeba wſzyſtkie tey Familii potomſtwo po Imionach, ich Lata, y ſtan*) ma ſpoſob do życia N.

2) Moyżeſza: *podobnie iak wyżey.*

Corek ma tyle N.

1) Judythę Lat maiącą N. niezamężną, albo zamężną z N. *iako wyżey, ież li żyią, y w domu ſię mieſzczą.*

Krewnych przy ſobie ma Męſzczyzn. Niewiaſt, NN. *wymienić każdego imię, Lata, ſpoſob życia.*

Belferow, Czeladzi Męſzczyzn, Niewiaſt ma NN. *iako wyżey, dodacią którzy z Czeladzi Chrześcianie, a którzy Żydzi.*

Komornikow, albo też Prożniakow, mieści u siebie NN.

Panu dziedzicznemu z Arendy, z naymu, albo inney iakiey umowy płacić ma N. w czasie N. pożytek dla siebie ma N.

Wszystkich ogolnie głow żydowskich ta Familia, albo ten dom zawiera w sobie N. *I tak daley wszystkich Familii, w Mieście y w Parafiach się znayduiących, ma być opisanie.*

Opisawszy w taki sposob wszystkie Familie y każdego z osobna Zyda do tego Kahału należącego, przyłączyć na końcu krótkie zebranie takie naprzykład.

W tym więc Kahale y w tey Synagodze iest Żydow.

Kupców. Sukiennikow N. Materyalnikow *N.* Futernikow *N.* Winiarzow *N.* &c. Kramarzow N. Szynkarzow N. &c.

Rzemieślnikow Shusarzow N. Mosiężnikow N. Złotnikow *N.* Stolarzow *N.* &c. &c. &c.

Arendarzow. Karczm N. Jatek N. &c. &c. Rolnikow &c.

Faktorow. Szlachty N. Duchownych N. Kupieckich N. &c. &c.

Furman w. - - N. &c. &c. Zon, Wdow. - - *N.*

Synow nieżonatych więcey Lat 10 maiących, do żadnego ieszcze kunsztu nienależących N. Corek zamężnych więcey Lat 10 maiących *N.* Mniey iak 10 N. Belferow N. Czeladzie Zydow; płci Męskiey N. płci Niewieściey *N.* Zydow y Zydowek komorą siedzących N. Osob podeszłych, ale słabych y starych N. Żydow bez kunsztu y rzemiesła N. Krewnych płci Oboiey do roboty zdolnych, a wyżey wymienionych *N.*

Summa wszystkich Żydow w Kahale N.

Własne domy Zydzi maią w Miastach tyle N. Na Przedmieściach *N.*

Naiętych w Miastach N. Na Przedmieściach N. W Wsiach *N.*

Czeladzi Chrześcian Męszczyzn *N.* Niewiast *N.*

Takie więc opisanie y zebranie Zydow wszystkich przez Kahały, Synagogi, Miasta, y Parafie Rabinowie y Starsi uczynić maią, tak wiernie y dokładnie, żeby prawdę opisania swoiego przysięgą (*Chaim*) iak im rozkażą utwierdzić mogli, a procz tego za każdego Zyda y Zydowkę niewymienionych; a to ieżli maiętny będzie: naprzykład Kupiec, Rzemieślnik, Arendarz &c. Czerw. zł. Węgierskich 100. ieżli zaś ubogi, 10. także też każdy inny Artykuł kłamliwie zfałszowany według okoliczności od 10. aż że do 100. na ukaranie fałszu płacić będą.

Owych zaś Zydow których dla handlow, albo dla inney iakiey przyczyny w domu y między swoiemi nie masz, iako przytomnych przecie zapisać powinni, dzieci także, które roku ieszcze niedoszły.

Ponieważ zaś trafia się niekiedy, że Zydzi osobno na wsiach mieszkaiący, a Panow swoich wsparci obroną Rabinom y Starszym swoim ważą się nie być posłusznemi, a tak mogliby y teraz swoich y stanu swoiego wyznać niechcieć, tym My iako y innym wszystkim pod karą wygnania, y konfiskacyi dóbr wszystkich nakazuiemy, aby powziąwszy o tym rozkazie Naszym wiadomość, wszelką informacyą którey się od nich Rabinowie albo Starsi według wyroku tego domagać będą, bez zwłoki dali.

Na koniec opisanie to po Niemiecku, albo po Polsku wyrażone, a od dwoch Starszych własną ręką podpisane, Kahały y Synagogi, które od Miasta Lwowa nie daley iak na mil 20. są oddalone, w przeciągu tygodni 4. od dnia ogłoszenia Wyroku tego, które zaś do 30 albo 40 mil odległe są, w przeciągu tygodni 6 tu do Lwowa niech przywożą. Inaczey za każdy dzień któregoby poźniey przyiechali Czerw. zł. ieden z własney substancyi Rabinowie

wie y Starſi płacić będą. Wyiąwſzy że gdyby karę tę oni zaſtępować mu-
ſieli, którzyby do opoźnienia tego winą ſię przyłożyli ſwoią.

Po odebranym tym wyroku Naſzym Obcym Zydom pomieſzkania w Kordonie zakładać bez wyraźnego pozwolenia Naſzego żadną miarą wolno nie ieſt.

Długow także imieniem Kahału albo Synagogi zaciągać pod ſurową karą Starſzym wſzyſtkim zakazuiemy.

Na koniec aby Poddanym Chłopom nad 3 Zł. polſkich więcey nie borgowali, ani im pieniędzy na rolą nie dawali, pod karą konfiſkacyi daney ſummy. Do tego iednak zakazu nie należą pretenſye y długi u Zydow, przed ogłoſzeniem tego wyroku zaciągnione.

Rozkaz ten Naſz, publicznie, wyraźnie, od początku do końca przeczytany być ma w Kahale y Boźnicy. Iako też opiſanie Stanu teraźnieyſzego Synagog y Kahałow wſzyſtkich; także opiſanie każdego z oſobna y zebranie, pierwey niżeli Nam oddane będzie, aby każdy Zyd ieżeliby iaka omyłka była mogł Starſzych o nie upomomnieć, a oni aby ią poprawili.

Co zaś uſtanowiemy o Zydach, to wſzyſtko y Karaimom czynić rozkazuiemy. Dan w Lwowie 6 Grudnia 1772.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

V.

Proſcribuntur Aurei Hollandici ab Anno 1766.

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum intereſt.

Accidit non ita pridem, ut aurei Hollandici, ſimillimi procuſis in illa Provincia & Ultraiecti 1766. & ſequentibus annis ejusmodi nominis, ſed interno valore multum deteriores magno numero in Vulgus fuerint ſparſi, ipſique Status generales Belgii ſigna indicaverint, ex quibus dignoſci falſificati a genuinis poſſint, & juxta hoc etiam ubique proclamati ſint & proſcripti.

Quoniam autem re ipſa tam artificioſe fabricati ſunt, ut non obſtante publicatione ſignorum, magna ſolummodo diligentia adhibita & arte examinari ac diſcerni veri a falſis poſſint, imperitiores vero homines facillime decipiantur, ideo ad avertendum publicum damnum ſtatuimus, ne aurei Hollandici ſupra memoratis annis procuſi, non habita ratione ſive boni fuerint, ſive mali, in Caſis Sacræ Cæſareo-Regiæ Majeſtatis, aut in quocunque alio commercio per revindicata hæc Galiciæ & Lodomeriæ Regna a quopiam recipiantur, donec omnes falſificati ſublati iterum fuerint & deſtructi.

Conceſſum tamen eſt cuique Poſſeſſori ejusmodi aureorum extra Provincias as revindicatas illos intra ſpatium duorum menſium a die dati hujus Edicti mttere, & quocunque placuerit diſtrahere, elapſo vero hoc termino, ſi qui adhuc inveniantur, confiſcationi ſubiciendi erunt. Datum Leopoli die 15. Decembr. 1772.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Kassuie Hollenderskie Złoto od Roku 1766,

MY &c.

Wszystkim do wiadomości podaiemy.

Stało się nie dawno, że czerwone Złote pod Hollenderskim stęplem, podobne tym, które w tey Prowincyi y w Utrekcie Roku 1766. następuiących Lat bite były, ale w wewnętrznym szacunku bardzo odmienne w wielkiey liczbie między lud się rozszerzyły; same generalne Hollenderskie Stany znaki dały, po którychby zfałszowane od prawdziwych rozeznane być mogły, a tak wszędzie wywołane y kassowane zostały.

Ponieważ zaś w rzeczy samey tak sztucznie zrobione są, że z podanych nawet znakow, chyba wielkiey pilności y pracy przyłożywszy, nie łatwo rozeznane być mogą, które są złe, a które dobre, a lud prosty prędko oszukany być może, przetoż dla odwrocenia publiczney szkody stanowiemy, aby Hollenderskie Czerwone Złote wyżey wymienionych Lat bite, bez względu na to, czy dobre czy złe są, do Kassy Nayiaśnieyszego Cesarsko-Królewskiego Maiestatu, ani w żadnym handlu w odebranych Królestwach Galicyi y Lodomeryi od nikogo przyimowane nie były, póki zfałszowane wszystkie zagubione y zatracone nie będą.

Pozwalamy iednak Possessorom wszystkim, aby takowe Złoto za obięte kraie w przeciągu dwoch miesięcy od dnia ogłoszenia Wyroku tego wywieźli, y na co się podoba wydali, po zakończonym tym czasie, ieżeli się go co zostanie, konfiskowane będzie. Dan w Lwowie dnia 15 Grudnia 1772.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XI.

Jubentur conscribi Inventaria Fundorum omnium.

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum interest.

Sacra Sua Cæsareo ac Regia Apostolica Majestas Domina nostra clementissima inter præcipuas Imperii sui curas numerans, ut revindicatis & occupatis his Districtibus non solum pax securitasque interna una cum bono ordine & Justitia in perpetuum firmentur, sed vel maxime etiam ut injuriæ & vis externa avertantur ac propulsentur, omnia ea quæ ad felicitatem securitatemque, tam internam, quam externam proficua esse possunt, procurare cementissime statuit.

Cum autem eum in finem magni procul dubio sumptus faciendi int, necessarium imprimis est, ut omnium Classium Possessores, Ecclesiastici, Sæculares, Nobiles, Cives, Rustici denique non minus ac ipsa Bona Regia pro ratione fundorum & proventuum facta justa quadam repartitione ad onera publica sustinenda contribuant.

Ad hanc igitur repartitionem ex speciali Sacræ Suæ Cæsareo-Regiæ Majestatis mandato, ac juxta strictissimas Justitiæ distributivæ Leges a Nobis

facien-

faciendam, exacta imprimis & ſpecifica notitia, tam quantitatis, quam qualitatis fundorum requiritur: Ideoque cuilibet Poſſeſſori Eccleſiaſtico vel Sæculari, cuiuscunque Status aut Conditionis hiſce patentalibus Literis ſerio injungimus, ut exactiſſima Inventaria omnium tam ad ſe, quam ad ſubditos ſuos pertinentium fundorum conficiat, frumenti inſerendi genera & quantitatem, agrorum ſylvarum. ſtagnorum, pratorum ac paſcuorum extenſionem & fertilitatem ſpecificet, numerum Subditorum, tributa, operas, & reliqua onera ab iisdem ſibi præſtanda adnotet, pecorum genera ac copiam deſcribat, proventus item Judæis, aut aliis arendatoribus elocatos indicet, atque omnia iſta accurate & juxta adjectum huic Edicto formulare conſcripta, intra ſex hebdomadum ſpatium a die recepti hujus Mandati absque omni excuſatione ad Nos transmittat.

Ad facilitandam vero æſtimationem; ultimum emptionis & venditionis vel locationis contractum adjungat.

Quoniam autem omnes fere Bonorum Regiorum Poſſeſſores, qui inventaria ſua juxta Mandatum Noſtrum de dato 16 Octobris transmiſerunt, fundos Dominicales ad Bona Regia a ſe poſſeſſa ſpectantes in ſuis Inventariis omiſerunt; idcirco volumus, ut iidem Poſſeſſores inventaria ſua juxta præſens formulare rurſus conficiant, illos vero titulos proventuum, qui propter bonas rationes in formulari poſiti non ſunt, una cum ſummario omnium proventuum adjiciant, id quod etiam illi faciant, qui inventaria omnino nondum tradiderunt.

Si qui alii ſunt tituli proventuum in formulari non memorati, illos ſeparatim omnes, etiam Poſſeſſores hæreditarii ſuppleant.

Quo expeditius, & conformius etiam inventaria hæc confici a ſingulis Poſſeſſoribus poſſint, ſufficientem numerum formularium Typis exprimi curavimus, quæ Leopoli obtinere & inſcribere quisque Poſſeſſor, vel ipſius Oeconomi quantum cuique opus erit, poſſint. Cavendum tamen ne Bona plura unius eiusdemque Poſſeſſoris, præcipue ſi in diverſis Diſtrictibus ſita ſint, in unum volumen inventarii conjiciantur, ſed pro ſingulis bonis ſeorſivum tradatur inventarium, tam quo ad fundos Dominicales, quam Ruſticales.

Denique etiam illud notandum eſt, quamvis in his inventariis imprimis præſens poſſeſſionis uniuscujusque ſtatus accurate deſcribendus ſit, tamen ſpecificandum etiam eſſe, an, & quantum fundus per calamitates temporum, vel fugam Subditorum notabiliter deterior factus fuerit, & hoc; præcipue autem numerus deficientium Subditorum; ſeparatim connotandum.

Speramus unumquemque Poſſeſſorem huic Edicto eo promptiori animo ſatisfacturum eſſe, quo frequentiores ſunt querelæ propter prægravationes circa proviſiones pro Exercitu Cæſareo-Regio faciendas ortæ; cum enim iſtarum contributionum repartitio juxta Tariffas antiquas minus accuratas deficiente omni alio meliori documento factæ ſint, neceſſarium erat, nonnullos plus æquo, alios minus contribuere debuiſſe; ad afferendam igitur huic malo medelam, nullum eſt tempus perdendum, quo contributionum modus, viribus uniuscujusque quantum fieri poteſt maxime proportionatus ope exactorum inventariorum, quo citius eo melius ſtabiliatur; ea ipſa inventaria monſtrabunt etiam, ſi quibusdam in locis ſublevare ſubditos Ruſticos opus erit, ne ultiſſima illa hominum claſſis, in detrimentum quoque Summi Principis & Dominorum terreſtrium, oneribus ultra vires obruatur exhauriaturque.

Quodſi vero quispiam citra expectationem, incompletas aut obſcuras omnino informationes ſuper recenſitos modo articulos Nobis dare præſumpſerit, is ſibimetipſi imputandum habebit, ſi veritate per conſtituendam Commiſſionem reviſoriam omnium poſſeſſionum mox detecta, ultra juſtam proportionem contribuere ipſe deinceps, ſicque illicito ipſius facto prægravatis reliquis Sacræ Cæſareo-Regiæ Majeſtatis ſubditis ſatisfacere teneatur.

Regulata porro ſemel contributio, in locum conſuetæ tempore belli evocationis ad arma, vulgo *Poſpolite ruſzenie*, ſurrogabitur.

Interea vero Contributiones hucusque perſolvi ſolitæ, ad Caſſam publicam Imperialem Wieliczkam vel Leopolim afferantur. Datum Leopoli die 22 Decembris 1772.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Nakazuie opiſanie inwentarzow Dóbr wſzyſtkich.

MY &c.

Wſzyſtkim komu o tym wiedzieć należy, wiadomo czyniemy.

Nayiaśnieyſzy Ceſarſko-Królewſki y Apoſtolſki Maieſtat Pani Naſza Miłościwa, w naypierwſzym Panowania ſwoiego baczeniu to u ſiebie maiąc, aby odebranym y obiętym Kraiom nie tylko pokoy y wewnętrzne bezpieczeńſtwo wraz z dobrym porządkiem y ſprawiedliwością na zawſze utwierdziła, ale też naywięcey aby krzywdy y wſzelakie uciśnienia od nich odwróciła y oddaliła, wſzyſtko to cobykolwiek do wnętrznego, y zwierzchnego uſzczęśliwienia, y ubeſpieczenia zdolnego było, łaſkawie opatrzyć poſtanowiła.

Ponieważ zaś na ten koniec bez wątpliwości wſzelakiey wielkie ſię nakłady podeymować muſzą, potrzeba zatym koniecznie tego. aby bez wſzelakiey rożnicy Dzierzawcy, Duchowni, Swieccy, Szlachta, Mieſzczanie, Chłopi na koniec, nie mniey iako y Królewſkie dobra, podług wymiaru gruntow y dochodow, ſprawiedliwy między niemi uczyniwſzy podział, do publicznych podeymowania potrzeb przyłożyli ſię.

Do tego więc podziału z wyraźnego rozkazu Nayiaśnieyſzego Ceſarſko-Królewſkiego y Apoſtolſkiego Maieſtatu a według nayſprawiedliwſzey ſłuſzności przepiſow uczynienia, potrzebna Nam ieſt koniecznie iak naydokładnieyſza y nayrzetelnieyſza wiadomość, tak obſzerności gruntow, iako też dochodu z nich. Przeto Dziedzicom y Dzierzawcom wſzyſtkim tak Duchownym iako y Swieckim, iakiegokolwiek Stanu ſą y kondycyi, ninieyſzym Uniwerſałem uſilnie zalecamy, aby naydokładnieyſze opiſanie wſzyſtkich tak do ſiebie, iako do Poddanych ſwoich należących gruntow uczynili, w nim zaſiewow rodzay, pol obſzerność, laſow, ſtawow, łąk, paſtwiſk rozległość, y żyzność wymienili, liczbę Poddanych, czyńſze, dni pańſzczyzny, y inne powinności które od nich miewaią, bydła rożność y wielość wyrazili, Także dochody, które od żydow albo od innych maią Arendarzow; y wſzyſtko to dokładnie opiſane, według przyłączonego tu Formularza w przeciągu Niedziel ſześciu od dnia ogłoſzenia Rozkazu tego bez wſzelkiey wymowki do Nas odſyłali.

Dla ułatwienia zaś ceny oſtatnią kupna, przedaży, lub naymu ugodę niech wyraża.

Ponieważ zaś wſzyſcy prawie Królewſzczyzn Dzierzawcy, którzy inwentarze ſwoie według Rozkazu Naſzego dnia 16 Października ogłoſzonego poprzyſyłali, gruntow Dworſkich do Dóbr Królewſkich od ſiebie trzymanych należących, w nich nie wymienili, przetoż chcemy, aby ciż ami Dzierzawcy inwentarze według teraźnieyſzego Formularza powtornie ſpiſali, owe

zaś

zaś ſpoſoby dochodow, które dla ſłuſznych przyczyn w Formularzu wyrażone nie ſą, wraz z zebraniem intrat wſzyſtkich dołożą, co ſamo czynić maią y ci, którzy wſpomnionych inwentarzow dotąd nie podali.

Ieżeli nad to znayduią ſię inne iakie intrat żrzodła w Formularzu tym niewymienione, to oſobno wſzyſcy; nawet dziedziczni Panowie wyłożyć maią.

Zeby zaś y prędzey, a naywięcey żeby iednoſtaynie Inwentarze te od Dzierzawcow wſzyſtkich ſpiſane być mogły, rozkazaliśmy doſtateczną ich wydrukować liczbę, którychby tu w Lwowie każdy mogł doſtać, y one zapiſać, ile komu będzie potrzeba, czyli Pan, czyli Ekonom iego. Nad to iednak baczność mieć potrzeba, aby iednego Pana dobra, zwłaſzcza gdyby te w rożnych znaydowały ſię Powiatach; wraz w ieden Inwentarz zmieſzane nie były, ale na każdą z oſobna Wieś, oſobny Inwentarz napiſać potrzeba, tak co do gruntow Dworſkich, iako y Chłopſkich.

Na koniec y to zachować należy, że lubo w tych inwentarzach teraznieyſzy każdey Maiętności ſtan należycie opiſany być ma, przecież y to wymienić potrzeba, czyli, y iak, przez czaſow nieſzczęśliwość; albo Poddanych ucieczkę, Wieś ſpuſtoſzona ieſt, y to, mianowicie zaś uciekłych Poddanych liczba, oſobno zapiſana być ma.

Spodziewamy ſię, że każdy Dziedzic y Dzierzawca tym chętniey rozkazowi temu zadoſyć uczyni, im częſtſze bywaią żalenia ſię, na uciemiężenia z okoliczności tych nakładow wynikaiące, które na Woyſko Ceſarſko-Królewſkie podeymuią wſzyſcy. Albowiem nakładow tych podział według dawnych Taryff, nie ze wſzyſtkim rowne umiarkowanie zawieraiących, w niedoſtatku innego lepſzego wymiaru, uczyniony ieſt; muſiało naſtąpić za tym, że nad ſłuſzność więcey iedni, mniey dawali drudzy, żeby więc uciążliwości tey zabieżeć, czaſu żadnego opuſzczać nie można, aby nakładow pomiar dochodom każdego iak tylko naybardziey można przyzwoity; z dokładnych inwentarzow im prędzey, tym lepiey był uſtanowiony. Też ſame Inwentarze pokażą y to ieżeliby na niektórych mieyſcach Chłopow poddanych zapomagać nie należało, aby nayużyteczniey ſza ta ludzi część, ze ſzkodą Naywyżſzego nawet Pana, y dziedzicznych Panow ſwoich, nad możność ſwoię obciążona nie była.

Ieżeliby zaś kto mimo nadzieię Naſzę niedokładne, albo też zawikłane wcale wyliczonych tu Artykułow opiſanie Nam ſię podać ważył, ten ſamemu ſobie przypiſzę, iak przez wyznaczonych na Kommiſſyą Rewizorow prawdy doſzedłſzy, nad przyzwoity wymiar on by więcey co na potym płacił, y dawał, a tym ſamym niegodnym poſtępkiem ſwoim, innym Nayiaśnieyſzego Ceſarſko-Królewſkiego Maieſtatu poddanym uciążliwości ich nadgradzał.

Raz zaś ułożony podatek, na mieyſce poſpolitego w czaſie potrzeby ruſzenia uſtanowiony będzie.

Tym czaſem zaś które dotąd podatki płacono y dawano, te do publicznego Ceſarſkiego ſkarbu do Wieliczki, albo do Lwowa wſzyſcy odwozić maią. Dan w Lwowie 22. Grudnia 1772.

(L. S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

Descriptio Subditorum, Civium, & Inquilinorum, pertinentium ad Bonum Regium, Hæreditarium N. In Palatinatu N. Districtu N. Parochia N. Possessum per N.

Opisanie Poddanych. Mieszczan, Komornikow, będących w Królewszczyznie Wsi dziedziczney N. W Woiewodztwie N. W Powiecie N. W Parafii N. W Possessyi N.

Nominaurbium oppidorum, pagorum, & subditorum. Nazwiska Miast, Miasteczek, Wsiow, y Poddanych.	Denominatio fundi v. Domus. Nazwisko Wsi lub Folwarku.	Portiones aratiles. Cwierci do uprawy.	Domus & tuguria. Domy y Chatupy.	Agri exculti. Role uprawne.	Pars agri quiescens Ugory.	Inseminantur pro æstate. Zasiew Iarzyny.	Inseminantur pro hyeme. Zasiew Ozimy.	Horti exculti secundum aream. Ogrody uprawne na stay.	Prata, quæ fæni important. Łąki z których co Rok siana.	Pascua secundum aream. Pastwiska rozległe.	Labores præstandi per annum. Pańszczyzna Roczna.	Ordinario Gratuito. Zwyczayna z Ochoty.	Pedestres. Piech ta.	Unijugi. Parą.	Bijugi Dwiema parami.	Pedestres. Piechotą.	Unijugi. Parą.	Bijugi. Dwiema Parami.	Auxiliario. Na pomoc.	Pedestres. piechotą.	Unijugi. Parą.	Bijugi. Dwiema parami.	Pecora aluntur. Bydła znayduie się.	Porci Wieprzow.	Oves. Owiec.	Vituli. Cieląt.	Vaccæ. Krow.	Boves. Wołow.	Equi. Koni.
				Korcy.				Na stay woz. stay				Dni.			Dni.				Dni.					Liczba.					
Census Decimæ & Trib. annua.								Czynsze Dziesięciny y Podatki Roczne.															Filam.					
Census Pecuniarius.				Czynsze pieniężne.				Census Granarius.			Czynsz zboża. Volatilium Drobiu.								Melis. Miodu.				Przędzy.					
Pro Agris. Z Roli	Pro Hortis. Z Ogrodow.	Pro Pecore. Od Bydła.	Pro lignatione. Z Lasu.	Pro apibus. Od pszczoł.	Sub diversis titulis. Z rożnych przyczyn.	Frument. Przenicy.	Siliginis. Żyta.	Hordei Jęczmienia.	Avenæ. Owsa.	Anseres, Gęsi.	Capones. Kapłonow.	Gallinæ. Kur.	Pulli. Kurcząt.	Ova. Jay.	Spiræ Filorum. Motki Nici.	Decima apiaria. Dziesięcina od Pszczoł.	Becz. Gar.	Liczba.											
Z. G	Z. G.	Z. G	Z. G.	Kor.	Gar.	Kor.	Gar.	Kor.	Gar.	Licz.	Licz.	Licz.	Licz.	Licz.															

Descriptio Fundorum pertinentium ad Bonum Regium Hæreditarium N. in Palatina N. Districtu N. Parochia N. Possessum per N. Opisanie Włości należącey do Królewszczyzny N. Dziedziczney w Woiewodztwie N. Powiecie N. w Parafii N. w Possessyi będącey N.

Nro.	Nomina Urbium, Pagorum, Laneorum, Fundorum &c. Nazwiska Miast, Wsiow, Łanow, Gruntow &c.	Portiones aratiles. Cwierci do uprawy.	Agri Exculti. Role uprawne.			Pascua secundum Aream in circuitu. Paszwiska rozległe wokolicy.	Prata, quæ fœni portant per annum. Łąki z ktorych co Rok siana.	Agri singulis 4. 5. vel 6. annis excoli soliti. Pola ktore co 4. 5. albo 6. Rok uprawiaią.	Sylvæ constant. Lasy maią.		
			Pars agrorum quiescens. Pola ugorem leżące.	Inseminantur pro æstate. Zasiewaią na Wiosnę	Inseminantur pro Hyeme. Zasiewaią na zimę.				Virgultis. Chruszu.	Lignis ad focum antis. Drzewa na opał	Arboribus ad ædificia aptis. Drzewa na Budowlą spotobnego.
			Korcy.	Korcy.		Na Stay.	Wozow.		Na	Stay.	

Pecora aluntur. Bydła znayduie się.			Piscinæ. Stawy.		Cerevisia & Crematum Piwo y Gorzałka.				Molendina. Młyny.					
Equi. Koni.	Armenta Stada		Oves. Owce.	Porci. Wieprze.	Quantitas Piscium. inferendorum. Mieścić się można. Ryb.	Reditus post 3. annos. Dochod 3. letni.	Lebetes pro Cerevisia. Kotły na Piwo.	Lebetes pro Crematio. Kotły na Gorzałkę.	Reditus annus ex taberna. Dochod roczny z karczmy.		Prov. ann. ex Molendino Frum. Dochod roczny z młynu Zbożowego		Provent. Ann. ex Molen. Oleario. Dochod roczny z. olearni.		Provent. Ann. ex Molen. pro papyro Dochod z Papierni.	
	Vituli. Cielęta.	Agni. Jagnięta.												
	Vaccæ. Krowy.	Adultæ. Stare.												
	Boves. Woły.													
Liczba.		Liczba.		Licz.	Na stay.		Liczba.		Zł.	Gr.	Zł.	Gr.	Zł.	Gr.

XII.

Jubentur conſignari frumenta.

Nos &c.

Notum facimus omnibus, quorum intereſt.

Petierunt a Nobis complures Domini Terreſtres, & Poſſeſſores bonorum permiſſionem, certam frumentorum quantitatem extra hæc revindicata Regna mittendi, & a generali prohibitæ evectionis lege dispenſationem; annuiſſemus ipſorum deſideriis eo libentiori animo, quo certius Nobis conſtat, commercium illud his Regionibus ſemper fuiſſe utiliſſimum, & etiamnum futurum, quominus præterea Sacræ Cæſareo-Regiæ Majeſtatis Subditos in rebus ad bonum publicum proficuis reſtringere, ſine ſufficienti ratione Nobis permiſſum eſt; cum vero inhibitio iſta ex ea ratione facta fuerit, quod ſub adventum exercitus Cæſareo-Regii in has Terras apparuerit, magnam agrorum partem ob calamitates temporum jacuiſſe incultam, non minus ad Exercitus antea hiſce in partibus commoratos, amplas proviſiones miſſas, nec ſegetes ipſas præcipue in diſtrictibus arenoſis Anno præſenti fuiſſe abundantes, idcirco ab inhibitoria hac lege tamdiu diſpenſare neminem poſſumus, quamdiu Nobis non certo conſtiterit, tantum Frumentorum in Granariis Nobilium, & Eccleſiaſticorum ſupereſſe, ut non ſolum pro ſubſiſtentia Exercitus Cæſarei, ſed etiam omnium reliquorum Incolarum usque ad futuram ſufficientem meſſem, præcipue autem pro inſeminatione æſtiva, tam a Poſſeſſoribus, quam Subditis ruſticis proximo vere facienda ſufficiat.

Ad procurandam igitur Nobis hanc notitiam, mandamus omnibus Dominis Terreſtribus, & ipſorum Oeconomis, vel Arendatoribus, ut intra ſpatium octo dierum a die recepti hujus Edicti, conſignationem Frumentorum omnis generis in granariis ſuis exiſtentium conficiant, illamque ſigillatam ſub Noſtra inſcriptione, vel huc directe Leopolim, vel ad denominatos a Nobis Commiſſarios Terreſtres, aut etiam ad proxime commorantem D. Officialem Militarem mittant, facta tamen ſedula diſtinctione frumentorum pro inſeminatione æſtiva neceſſariorum, ab illis, quæ conſumi, vendive poterint. Si quis in ſuis conſcriptionibus moroſus, vel falſus, quod quidem non ſperamus; deprehenſus fuerit, is non ſolum frumenta ſua confiſcanda, ſed ſe quoque pœnis, vel perſonalibus, vel crumenalibus ſecandum arbitrium Noſtrum eſſe puniendum ſcito.

Et præterea alia majoris adhuc momenti exigendæ hujus conſignationis ratio; accidit videlicet plerumque, ut ſtante ejusmodi evectionis Frumentorum prohibitione; metus de penuria, & defectu, qui rariſſime exiſtit; oriatur, quem metum ad augendum adorum ſuorum pretium ſtudioſe alere ſolent illi, qui frumenta adhuc ſuperflua habent. Quod ſi igitur deinceps ejusmodi rumor ſpargendus eſſe, publicabimus datas Nobis conſignationes, ut quisque de non exiſtente penuria certus eſſe; & cognoſcere poſſit, unde quæ opus habet frumenta emat; declaramus etiam, ut unusquisque ſive Chriſtianus fuerit, ſive Judæus; qui frumentariam pœnam noverit in publicatione non memoratam, Nobis denunciet, ubi deinde tertiam partem occulati frumenti, non evulgato Nomine ſuo, in remunerationem accipiet, reliquæ duæ partes pauperibus dividentur, ipſe vero præmediatus occultatur arbitrariis inſuper pœnis ſicut ſupra ſtatutum eſt, puniendus erit. Neceſſariam tamen exceptionem facimus illius frumenti, quod tempore inter publicationem memoratam, & denuntiationem ipſam interlabente; ex Wolhynia, vel aliunde aſportatum fuerit, cæterum notabiles ejuſmodi pro

viſio-

visiones granarias ab externis Provinciis allatas, in peculiari specificatione; ad ipsorum Possessorum securitatem, toties, quoties, significari Nobis volumus.

Ecclesiastici, & Religiosi cujuscunque Conditionis, & Ordinis, Frumenta apud se asservata, sive ex propria crescentia fuerint, sive aliunde collata, pariter conscribant, & consignationem mittant; Judæis vero omne Frumentarium commercium interdictum volumus, ita, ut omnia Frumenta, quæ ultra propriam necessitatem apud ipsos reperiantur, confiscanda sint.

Instituemus etiam accuratam indagationem per omnes Districtus, & Fundos, utrum scilicet Mandato Nostro sub Dat. 18 Novembris ad promovendam inseminationem hiemalem edito, exacte satisfactum sit; ubi Dominos terrestres, & ipsorum Commissarios, qui suis Rusticis indigentibus semen necessarium negaverint, nulla accepta excusatione, promeritis pœnis afficiemus.

Injungimus simul iisdem Dominis & Possessoribus Oeconomisque Fundorum, ut imminenti vere necessaria semina Subditis suis qui non habuerint; subministrent, cum enim provisiones hucusque a solis Subditis una cum vecturis præstandæ fuerint, attendi nullo modo potest, an iidem debita frumentaria apud Dominos suos jam antea contraxerint, nec ne, an etiam Domini ipsi in parato semina illa habeant, aut emere cogantur; Asseritur tamen Dominis ipsis regressus a Subditis post factam messem, moderate & juxta illorum vires sumendus. Si quis contravenire ausus fuerit, simili modo, vel etiam severius in ipsum animadvertemus, prout adversus contemptores nuperi Nostri Edicti; si qui inventi fuerint procedendum intelliget. Datum Leopoli 23 Decembris 1772.

(L S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Nakazuie opisanie zboż.

MY &c.

Wszystkim komu o tym wiedzieć należy, wiadomo czyniemy.

Dopraszało się od Nas wielu Ziemian y Possessorow, abyśmy im część iaką zboża za Granicę obiętych Państw wywieść pozwolili, y od powszechnego Prawa wszelakiego wywożenia zakazuiącego, ich uwolnili. Tym chętniey przystalibyśmy na tę ich prozby, im pewniey o tym wiemy, że przedawania takowe zawsze pożyteczne temu Kraiowi były; y teraz by pożyteczne być mogły, y My bez słuszney przyczyny, nic takowego stanowić nie mamy, coby Poddanym Nayiaśnieyszego Cesarsko-Królewskiego Maiestatu do publicznych pożytkow przeszkodą być mogło. Ale ponieważ Zakaz ten dla tego był wydany, że kiedy Woysko Cesarsko-Królewskie w te przybywało kraie, wielka część rol przez nieszczęśliwość czasow nie uprawionych leżała odłogiem, także że dla Woysk przed tym w tych stoiących stronach, znaczne wydawano prowianty, a y żniwa zwłaszcza po mieyscach piaszczystych Roku tego nie były obfite, przetoż od zakazu tego, poty nikogo uwolnić niemożemy, póki o tym upewnieni nie będziemy, iż tyle się w Szpichlerzach Szlachty y Duchownych znayduie Zboża, że go nie

tylko na wyżywienie Woyſk Ceſarſkich, ale y innych obywatelow wszyſtkich, aż że do przyſzłego wyſtarczy żniwa, a mianowicie na zaſiew letni, który na Wioſnę tak Panowie, iako y poddani chłopi czynić będą.

Zebyśmy więc o tym uwiadomieni byli, rozkazuiemy wszyſtkim Dziedzicom, ich Ekonomom, Dzierzawcom, aby w przeciągu dni ośmiu, od dnia odebranego Rozkazu tego, wſzelakie zboża w Szpichlerzach swoich znayduiące ſię opisali, y opiſanie te zapieczętowane, a Nam podpiſane, albo proſto do Lwowa, albo do wyznaczonych od Nas Powiatowych Kommiſſarzow, albo też do Imciow Officerow w bliſkości będących odsyłali, należytą zachowawszy różnicę Zbož tych, które na zaſiew letni ſą potrzebne, od owych, które na żywność obrocone, albo zprzedane być mogą. Ieżeliby kto opiſania tego albo niepodał, albo nie prawdziwe podał, czego ſię przecie nieſpodziewamy; ten niech o tym wie, że nie tylko Zboża iego ſkonfiſkowane będą, ale też y ſam według upodobania naſzego albo na Oſobie ſwoiey karany będzie, albo pieniężną odniefie karę.

Wyciąga opiſania tego inna ieſzcze a ta większey wagi przyczyna; trafia ſię niekiedy, że w czaſie zakazu tego Zboż wywożenia, powſtaie boiaźń głodu y niedoſtatku, który ſię rzadko przytrafia, którą boiaźń dla większego zyſku ſwoiego, umyślnie utrzymuią ci, którzy nadto Zboża maią. Gdyby więc kiedy wieść takowa powſtać miała, ogłoſiemy podane Nam opiſania aby każdy o tym wiedzieć mogł, że ogłodzenia nie maſz, a gdzie dla ſiebie potrzebnego zakupić może Zboża; Zalecamy y to, aby każdy czyli Chrześcianin, czyli żyd, któryby poſtrzegł że w Ogłoſzeniu Naſzym Szpichlerza iakiego wymienionego nie maſz, Nam to oznaymił, on zatym trzecią część utaionego Zboża, Imienia iego nie wydaiąc; w nadgrodę weźmie, dwie zaś inne części, na ubogich podzielone będą, a ten który ſię umyślnie z nim taił, podług upodobania naſzego; iakośmy uſtanowili wyżey, karany będzie. Potrzebną tu iednak daiemy przeſtrogę, że wyłączone ſą od tego Zboża owe, które pod czas wſpomnionego ogłoſzenia, y donoſzenia ſamego, z Wołynia albo zkąd inąd ſprowadżone będą; chcemy przecię, aby znacznieyſze takowe opatrywanie ſię, z innych zaſiągnione kraiow, dla beſpieczeńſtwa ſamychże Poſſeſſorow, za każdym razem, oſobno zapiſane, y nam podane były.

Duchowni y Zakonni iakiegokolwiek Stanu ſą, y kondycyi, Zboża które u ſiebie maią, czyli z ſwoich pol, czyli zkąd inąd nabyte, zarowno opiſać y oznaymić maią. Zydom zaś wſzelkiego handlu Zbożowego zakazuie my, tak, iż wſzelkie Zboża któreby ſię nad potrzebę u nich znalazły, ſkonfiſkowane będą.

Będziem ſię także po wſzyſtkich Powiatach y Wſiach pilnie wybadywali o tym, czyli Rozkazowi Naſzemu Dnia 18 Liſtopada ogłoſzonemu, zaſiew zimowy zalecaiącemu, ſtało ſię zadosyć, ieżeliby Panowie, albo ich Kommiſſarze, potrzebnego naſienia chłopom nie maiącym odmowili, żadna ich wymowka, od przyzwoitey kary nie zaſłoni.

Wraz y to wſzyſtkim Panom, Poſſeſſorom, Ekonomom nakazuiemy, aby na przyſzłą Wioſnę Poddanym ſwoim potrzebny zaſiew opatrzyli, ponieważ albowiem dotąd Prowianty, y Furaże ſami przyſtawiali chłopi, wiedzieć zatym nie można, czy zaciągnęli iuż iakie zbożowe długi u Panow ſwoich, czy nie, czy ſami Panowie maią gotowość na zaſiew, czyli ią zakupować muſzą. Pozwalamy iednak Panom, aby po żniwie zakończonym, odbierali co ſwego od Poddanych, po trochu; y według możności ich.

Ieżeliby fię kto temu opierać ważył, podobnie, albo y ſurowiey z nim poſtąpiemy, iako z temi, którzy dawnieyſzych rozkazow Naſzych zachowaćby zaniedbali. Dan w Lwowie dnia 23 Grudnia Roku 1772.

(L. S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XIII.

Statuitur Supremum Judicium Gubernatoriale.

Nos &c.

Notum facimus omnibus.

Edidimus ſub data vigeſima Octobris & 1 Decembris Anni elapſi univerſales litteras, in quibus virtute poteſtatis a Sacra Cæſareo-Regia Majeſtate Domina Noſtra Clementiſſima Nobis commiſſæ, reaſſumptionem Judiciorum Terreſtrium, & Caſtrenſium decrevimus, ea potiſſimum ratione adducti, quod plurimi erant; qui adminiſtrari ſibi juſtitiam, quæ plurimum annorum intervallo negabatur petebant, hos igitur ſpe, continuisque deſideriis ſuis diutius fruſtrari nolentes, & priores Judices in munere ſuo confirmavimus, & jus dici juxta formam, & Leges antiquas tamdiu permiſimus; donec circa totam rem Judiciariam aliud quid ordinatum fuerit.

Cum porro plurimæ cauſæ obveniant, quæ in minoribus illis Judiciis vel dicidi non poſſunt, vel reſpectu quarum, gravamina erga ea ipſa Subſellia, & appellationes interceſſerunt, ideo ex memoratis ſupra rationibus, etiam Judicium Supremum Gubernatoriale, & appellatorium; ex Perſonis Juris peritia, ac integritatis fama inſignitis, inſtrumentoque Noſtro cuivis eum in finem tradito inſtructis, conſtituendum, atque hic Leopoli in Prætorio publico, Feria 2 poſt Dominicam Reminiſcere quadrageſimalem, anni præſentis proxime incidentem; ſolenniter reaſſumendum eſſe duximus. In quo quidem Supremo Judicio, usque dum nova prodierit legislatio, ordoque proceſſus juridici novus præſcriptus fuerit; ex peculiari Sacræ Cæſareo-Regiæ Majeſtatis Gratia, & permiſſione, Cauſæ criminum ſacrillegii, blaſphemiæ; porro Cauſæ omnes in Judiciis olim Tribunalitiis judicari ſolitæ, vel necdum ibidem deciſæ, aut etiam: ſi quis ſe ſententia eorundem Tribunalium notabiliter prægravatum probare poterit, in quo ultimo caſu reviſio actorum penſatis rite circumſtantiis aſſumetur; dein Cauſæ censuum, decimarum, exemptionum, poſſeſſionumque ſpiritualium bona Terreſtria afficientium, tum & teſtamentorum, atque Causæ ex remiſſionibus, & appellationibus ad Judicia quævis Suprema anteriora factis, ac per adcitationes edendas remediatis, aut jam ad judicium præſens interceſſis, ſive ſubſequendis, tum & per gravamina a judiciis Terreſtribus, Caſtrenſibus, Civitatenſibus, vel eorum Officiis ac aliis inferioribus Subſelliis devolvendæ; Causæ denique læſionis Illuſtrium Magnificorum Judicum, Eorum Familiæ, ac Perſonarum ad Judicium hocce Supremum pertinentium incidentes, & per Generoſum Judicii hujus Regentem Juratum, in Elenhos, ſeu Regeſtra ſolita, (mediante eidem per florenum unum Polonicalem, tantum, non plus, a quavis causæ inſcriptione præſtando ſolario) numeratim inſcriptæ, & de eſſentia Cauſarum promovendarum ſub inſcriptione cujusvis adnotatæ, ac ad judicandum acclamatæ, omnibus diebus feriatis; (exceptis Feſtivis, atque excluſis tam duabus ſeptimanis pro ſin-

gula Feſtivitate, Nativitatis Chriſti, Paſchatis, & Pentecoſtes, quam ſex ſeptimanis meſſalibus, a Feria 2 ante Feſtum Sanctæ Annæ inchoandis:) ab hora 8 de mane, ad horam primam de meridie judicabuntur. Relationes citationum, & adcitationum ad idem judicium, ſub ſigillo & titulo MARIÆ THERESIÆ *Auguſtiſſimæ Romanorum Imperatricis Viduæ, Hungariæ, Bohemiæ, Galiciæ & Lodomeriæ Reginæ, Archiducis Auſtriæ &c. &c.* Reliquis juxta formam antiquam citationum pro judiciis olim Tribunalitiis edi ſolitarum, his tantum immutatis, *ut coram Judicio Noſtro Supremo Gubernatoriali Leopoli agitando &c.* exportandarum incidentiam Cauſæ ſaltim quatuor ſeptimanis, oblatæ vero Remiſſionum, ſive ab actibus Executorialibus, ſive per decreta aliqua Judicialia factarum, duabus ſeptimanis ad acta publica competentia, juxta uſum anteriorem inſertæ, & ingroſſatæ procedere, terminumque ſufficientem conſtituere debent.

Nulla Cauſa inferiori ſubſellio ad disjudicandum competens Judicium Supremum Gubernatoriale ex cruda citatione impedire valebit, niſi prius in prima inſtantia (ubi competierit) reſoluta ſit.

Pariter nullum Subſellium inferius pœnam criminis juxta rigorem juris inferendam, propria Authoritate mitigare audebit, neque etiam ſententia pro capitali ſupplicio, vel amputatione membrorum lata, ad executionem deducatur, niſi prius proceſſus inſtructus ad judicium hoc ſupremum miſſum, ſententiaque ipſa ab illo confirmata fuerit.

In Cauſis vero criminis læsæ Majeſtatis, Apoſtaſiæ, Hæreſeos, Judaiſmi, & Atheiſmi, atque in Cauſis ſubſequendorum inter Bona Regalia, & Terreſtria: aut ipſamet Regalia limitum, nec non in cauſis per Judicia antea Referendaria, Aſſeſſorialia, & Theſauraria judicari ſolitis, dabuntur a Nobis querulantibus Judicia delegata.

Cum autem Judices tranquilla mente imprimis indigeant, admonentur omnes, & ſinguli, ne Illuſtres Magnificos Judices hujus Supremi Judicii Gubernatorialis, commendationibus ſuis, vel procuratis inſtantialibus; Juſtiam ſæpænumero lacerantibus; interturbare, & tranquillitatem eorum impedire audeant, ſub rigoroſis pœnis in Judicio Noſtro extendendis.

In reliquo; circa reſſumptionem ejusmodi Judicii fiet ordinatio, quo tempore, & quales causæ Terrarum, & Diſtrictuum judicabuntur, & quid circa numerum advocatorum, eorumque dependentiam obſervandum ſit.

Omnibus Cancellariis Terreſtribus, & Caſtrenſibus mandamus, ut iſtud Universale, quam primum ſibi traditum habuerint, curent transmittere per Parochias propriæ Terræ, & Diſtrictus, ſub animadverſione. Datum Leopoli die 4 Januarii 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Stanowi Naywyżſzy Sąd Gubernatorſki.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wſzyſtkim; komu o tym wiedzieć należy.

Wydaliśmy pod datą 20. Października, y 1. Grudnia Roku przeſzłego Wyrok, w którym mocą władzy od Nayiaśnieyſzego Ceſarſko-Krolewſkiego Maieſtatu Pani Naszey Miłościwey Nam

na-

nadaney, zaczęcie Sądow Ziemſkich y Grodzkich uſtanowiliśmy, tą naybardziey do tego pobudzeni przyczyną, że wielu było, którzy Sądow ſię od Nas Lat kilku niebywałych dopraszali, tych więc niechcąc dłużey w nadziei y żądaniu ſwoim zawodzić, dawnieyszych Sędziow na Urzędzie ſwoim potwierdziliśmy, y ſądzić im według dawnego zwyczaiu y prawa potyśmy pozwolili, pokiby inne około tego nie zaſzło rozporządzenie.

Że zaś wiele ſię takowych ſpraw przytrafia, które w niższych tych Sądach albo zagodzone być nie mogą, albo że względem nich; na te ſame Sądy żalenia ſię, y od nich appellacye zaszły, przetoż z wſpomnionych wyżey przyczyn za rzecz potrzebną oſądziliśmy, aby ieszcze Naywyższy Sąd Gubernatorſki; do któregoby ſię, każdy odwoływać mogł, z oſob prawa wiadomością; ſławą cnoty zaleconych, a inſtrumentem od Naś każdemu z oſobna na to nadanym opatrzonych, uſtanowiony był, y tu w Lwowie na publicznym Ratuſzu, w Poniedziałek po drugiey Niedzieli w Poſt, Roku teraźnieyſzego nie za długo przypadaiący; uroczyście zaczęty. W którym to naywyższym Sądzie; poki inne uſtanowienie nie zaydzie, y porządek prawnego poſtępowania nowy przepiſany nie będzie, z oſobliwſzey Nayiaśnieyſzego Ceſarſko-Królewſkiego Maieſtatu Łaſki, y pozwolenia, ſprawy Swiętokradztwa y bluźnierſtwa, do tego ſprawy wſzyſtkie które ſię przedtym na Trybunałach ſądziły, albo które od nich ieſzcze zakończone nie ſą, albo też ieżeliby kto dekretem tychże Trybunałow znacznie ſię być obciążonym mogł wywieść, w którym to oſtatnim razie; roztrząſnąwſzy okoliczności wſzyſtkie, rewizya aktow uczyniona będzie, potym ſprawy o dochody, dzieſięciny, wolności, poſſeſſye duchowne, Ziemianſkim włościom podobne, także teſtamentowe, ſprawy z remiſſy, albo appellacyi do dawnieyſzych Sądow wyżſzych uczynioney, a przez pozwy naſtąpić maiące wznowione, albo też iuż do teraźnieyſzego Sądu zapozwane, także któreby z uciążenia Sądow Ziemſkich, Grodzkich, Mieyſkich, albo ich Urzędu, albo inney niżſzey zwierzchności przytrafić ſię mogły, ſprawy na koniec z okoliczności urażenia Wielmożnych Imć Sędziow, ich Familii, Oſob do Naywyżſego Sądu tego należących wynikaiące, a przez Urodzonego Sądu tego Regenta przyſięgłego, w Reieſtr czyli Protokuł (zapłaciwſzy mu pierwey od wpiſu każdey ſprawy złoty polſki ieden) a naywięcey pod liczbą zapiſane, y z wyrażeniem każdey; co iſtotną do popierania ſpraw rzeczą ieſt; zaterminowane, y do Sądu przywołane, w każdy dzień powſzedni, (wyiąwſzy świętne, wyiąwſzy także dwa tygodnie na każdą z oſobna uroczyſtość, Swiąt Narodzenia Chryſtuſowego, Wielkonocnych, Zielonych Swiątek, także ſześć tygodni czaſu żniwa, które od Poniedziałku przed Swiętem S. Anny rachować ſię maią) od oſmey godziny z rana, do pierwſzey z południa, ſądzone będą. Relacye pozwow y przypozwow do tegoż Sądu, pod pieczęcią y Imieniem MARYI TERESSY *Nayiaśnieyſzey Ceſarzowy Rzymſkiey Wdowy. Węgierſkiey, Czeſkiey, Galicyi, y Lodomeryi Królowy, Arcy-Xiężny Auſtryi &c. &c* czynione być powinny, inne okoliczności wſzyſtkie; według dawney formy pozwów niegdyś do Sądow Trybunalſkich wychodzić zwykłych zachowuiąc, to iedno odmieniwſzy; *że przed Sądem Naſzym Gubernatorſkim w Lwowie odprawiać ſię maiącym ſtawać &c.* Pozwy te pierwey niżeli ſprawa przypadnie, na cztery Niedziele przynaymniey; oblaty zaś remiſſowych ſpraw; czyli to od aktow exekutoryalnych, czyli przez dekreta iakie ſądowe uczynionych, dwiema Niedzielami pierwey przed ſprawą; do aktow publicznych przyzwoitych podane, y wpiſane, a tak termin doſtateczny ſprawie przypadaiącey czynić maią.

Żadna ſprawa do niżſzego Sądu należąca, Naywyżſzego Gubernatorſkiego Sądu z porywczego zapozwania nie zatrudni, pókiby pierwey od przyzwoitego ſobie urzędu oſądzona nie była.

Zaden także niższy Urząd, kary według rygoru prawa wyſtępkom powinney, powagą ſwoią łagodzić nie może, ani dekretu na śmierć, albo ucięcie rąk wydanego, do ſkutku przyprowadzić pokiby pierwey wywiedziony Proceſs do Naywyżſzego Sądu tego przyſłany nie był, y dekret od niego potwierdzony.

W ſprawach o kryminały obrażonego Majeſtatu, Apoſtazyą, Herezyą, Zydowſką niewierność, Atheizm, także też w ſprawach o granice między królewſzczyznami, y Ziemiańſkiemi, dobrami albo ſamemi królewſzczyznami, iako też w ſprawach które przedtym należały do Sądow Referendarſkich, Aſſeſſorſkich, Skarbowych, Sądow potrzebuiącym oſobny Sąd wyznaczamy.

Ponieważ zaś niczego więcey nie potrzebuią Sędziowie, iako ſpokoyności, napominamy prawuiących ſię, wſzyſtkim w obec y każdego z oſobna, aby ſię Wielmożnym Imciom Sędziom do Naywyżſzego Sądu tego Gubernatorſkiego wybranym, polecaniami ſwoiemi, y wyproſzonemi inſtancyami, ſprawiedliwości ſię niekiedy ſprzeciwiaiącemi, nie naprzykrzali, pod ſurową z Sądu Naſzego karą.

Na koniec; wyidzie Sądu tego ordynacya, którego czaſu, y iakie ſprawy, Ziem y Powiatow ſądzone będą, także coby z ſtrony liczby Patronow, y dependowania od nich zachować należały.

Rozkazuiemy wſzyſtkim Kancellaryom Ziemſkim, y Grodzkim, aby Uniwerſał ten iak prędko doydzie do nich, ſtarali ſię po Parafiach ſwoiey Ziemi, y Powiatu roześłać, pod karą. Dan w Lwowie dnia 4 Stycznia Roku 1773.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XIV.

Diſponit de Bonis Regalibus.

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum intereſt.

Injunximus per nuperum noſtrum Edictum 22 Decembris anni elapſi editum Bonorum Regiorum Poſſeſſoribus, ut ipſi eo modo ſicut hæreditarii Poſſeſſores inventaria ſua denuo conficiant, ipſam Sacratiſſimæ Cæſareo-Regiæ Majeſtatis reſolutionem reſpectu dictorum Bonorum Regiorum; in revindicatis his Galiciæ & Lodomeriæ Regnis exiſtentium, poſt præſtitum ab omnibus horum Regnorum incolis fidelitatis homagium, quod etiam proxime ſumetur; promulgaturi, cum vero plurimi eſſent ex memoratis Uſufructuariis, qui de eadem reſolutione, & ſua ſorte informari optarent, ad minuendam ipſorum ſolicitudinem, & ad augendam etiam in conficiendis inventariis diligentiam, ſequentia hac ſuper re publicanda duximus.

Nemo eſt qui ignoret, Bona *per poloniam* ſic dicta *Regia* antiquitus, & originario; verum propriumque Sereniſſimorum Poloniæ Regum patrimonium conſtituiſſe, ſed lapsu temporum in diverſam longe formam, deſtinationemque degeneraſſe, ita quidem, ut Bona, quorum integri proventus antea in Regium Theſaurum inferabantur, mox ad dies vitæ Viris bene meritis conferentur, quarta vero pars reditum a vitalitiis Poſſeſſoribus pendenda, ſolius Reipublicæ diſpoſitioni reſervaretur.

Inde

Inde Sacratiſſima ſua Cæſareo, ac Regio Apoſtolica Majeſtas, Domina noſtra Clementiſſima, quandoquidem jura ab antiquiſſimis temporibus Auguſtiſſimo ſuo ſtemmati competentia in priſtinum valorem reſtituere, illibateqe conſervare teneatur, ac intendat, Nobis imprimis mandavit, ut Auguſtiſſimo ſuo Nomine declaremus; conſiderare ſe Bona iſta, ſine exceptione omnia, juxta primævam ipſorum naturam, & deſtinationem, tanquam verum ſuum, ac ſuorum Succeſſorum patrimonium, & ut ita ab omnibus conſiderentur; velle, quæ proinde etiam non attenta recentiori praxi, ad Theſaurum ſuum a modernis Poſſeſſoribus illico recipere optimo Jure potuiſſet.

Cum autem Eadem Sacratiſſima Majeſtas pro innata ſibi clementia, benigniſſimam animi propenſionem erga præſentes dictorum Bonorum Uſufructuarios præſeferat, *Adminiſtrationem* illorum modernis poſſeſſoribus, qui vel per Privilegium Regium, vel per Conſenſum ad ceſſionem; ante factam per exercitum Cæſareo-Regium, occupationem horum Regnorum, in poſſeſſionem legitime fuerint miſſi, ad dies vitæ, & tamdiu permittendam ſtatuit, donec magni momenti rationes ad alias diſpoſitiones in caſu vel generali, vel particulari faciendas, ſeſe non permoverint.

Promotæ tali ratione modernorum poſſeſſorum utilitati æquiſſimum eſt, ut etiam Theſauri Cæſarei commodum, quantum fieri poſſit, conjungatur; & inde Sacratiſſima ſua Majeſtas Bonorum Regiorum poſſeſſoribus & reſpective Adminiſtratoribus injungit, ut ſingulis annis dimidiam omnium cujuscunque generis proventuum partem; interea Conſuetis Martii, & Septembris Ratis ſine omni prævaricatione & retardatione ad ærarium ſuum comportent, ſecus, ſi quis contra meliorem ſpem, falſas frumentuum ſuorum rationem attulerit, vel in Termino præfixo perſolvere quod debuerat, omnino neglexerit, ipſo facto, adminiſtratione, & uſufructu omni privabitur, Fundusque totus ad ærarium Cæſareum trahetur. A bonis autem Regiis minoribus ſi Usufructuarius unus idemque duo vel plura, aut etiam majus unum, cum minori ſimul poſſideat, tertia pars proventuum, ſi vero unicum tantum ejusmodi minus Beneficium teneat, quarta pars ad Theſaurum Supremum iisdem terminis, & ſub pari animadverſione pendatur.

Excipiuntur autem, vel propter rationem ſtatus, vel Bonum Publicum ſequentia Bona, quæ mox ad Theſaurum Cæſareum recipienda erunt, ſcilicet poſſeſſiones muneri Palatinorum, aut aliorum Dignitariorum, quorum functiones jam ſublatæ ſunt, annexæ. Item Beneficia, quæ intra limites regiarum œconomiarum exiſtunt, & illa denique, penes quæ ſalis cocturæ ſunt, priores ob rationes œconomicas, poſteriores propter cocturas ſalis, quæ tamquam regale principis, in manibus privatorum deinceps non amplius eſſe poterunt. Et reſpectu horum Jurisdictionumque Dignitatibus, ac bonis Regiis annexarum, proxime plura publicabuntur.

Cæterum cum juxta hucusque memorata, reliquis poſſeſſoribus ſola patrimonii hujus Cæſarei adminiſtratio, & reſpective uſusfructus erga dimidiam proventuum partem ad ærarium Cæſareo-Regium ſolvendam, relicta ſit, conſequens omnino eſt, omnia ea quæcunque Jura Regalia proprie talia ſtatumque publicum, & politicum concernunt ab Auguſtiſſima Majeſtatis diſpoſitione unice dependere, & ab adminiſtratione ipſa eſſe ſeparata.

Cum pariter cuique fundi alicujus patrimonialis Domino jus competat, adminiſtratoribus ſuis invigilandi, veros proventus ex libris rationum eruendi, & in univerſum cavendi, ne fundus fiat deterior; hinc etiam Sacratiſſima ſua Majeſtas Nobis injunxit, aut a Poſſeſſoribus Bonorum Regiorum libros & Regeſtra proventuum ſingulis annis, ut quocunque tempore neceſſarium, & utile nobis visum fuerit, extradendos curemus, ut in œconomos, & commiſſarios ipſorum inquiramus, & quæ præcipue pro ſylvis Regiis proficua judicata fuerint; ſtatuamus, & ſtatuta in vigore ſuo conſervemus.

Hinc etiam reſpectu pictarum sylvarum, iterato inhibita ex illis venditione, & diſtractione quacunque lignorum, Edictum Noſtrum d. 16 Octobris anni elapſi confirmamus, & eatenus explicamus, quo in illis locis, ubi hactenus uſus viguit, ſubditis pro neceſſitate proprii ſoci ligna ſubminiſtrandi, ipſis putrefactioni proxima hinc inde in sylvis jacentia colligere liceat. Quod vero ad ligna noviter cædenda attinet, omnia privilegia lignandi ceſſantur, pro uſu autem ipſorum adminiſtratorum & pro reparatione ædificiorum, ad œconomiam Bonorum, Regiorum ſpectantium ſpecificatio requiſitæ quantitatis, & qualitatis Nobis mittatur, & cædendi petatur facultas. Ligna ante memoratum edictum non modo cæſa, verum etiam elaborata, operi cui deſtinata ſunt, applicari, vel etiam vendi intra limites Regnorum Galiciæ, & Lodomeriæ omnino poterunt, obſervando tamen, ut Nobis pariter ſpecificatio quantitatis, & qualitatis ſimul cum authentico atteſtato, quod ante diem 16 Octobr. cæſa, ac elaborata fuerint, transmittatur. Datum Leopoli die 28 Januarii 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Czyni rozporządzenie o Królewſzczyznach.

MY &c.

Wſzyſtkim komu o tym wiedzieć należy, wiadomo czyniemy.

Nakazaliśmy przez niedawny Wyrok dnia 22 Grudnia Roku przeſzłego wydany; Królewszczyzn Poſſeſſorom, aby y oni, podobne iak dziedziczni Panowie inwentarze ſwoie powtore ſpisali, iakieby zaś Nayiaśnieyszego Cesarſko-Królewſkiego Majeſtatu poſtanowienie było z ſtrony tych samych dóbr, w obiętych Galicyi y Lodomeryi Państwach znayduiących ſię, po uczynionym od wszyſtkich tych Króleſtw Obywatelow uroczyſtym wierności oświadczeniu; które w krótce odbierzemy, mieliśmy oznaymic, ale kiedy z wſpomnionych Poſſeſſorow wielu było takowych, którzy uwiadomienia od Nas życzyli sobie, tak o poſtanowieniu tym, iak też y o dalſzym loſie ſwoim, dla umnieyszenia ich ſkrętności, a dla powiększenia w ſpisywaniu inwentarzów ochoty, za przyzwoitą rzecz osądziliśmy, to im ogłoſić.

Niema żadnego któryby o tym niewiedział, że dobra *Królewſzczyznami* w Polszcze zwane, zdawna, y od początku prawdziwym y własnym Nayiaśnieyszych Królow Polſkich dziedzictwem były, za czasem zaś inną wżięły poſtać y inaczey obrocone zoſtały, tak dalece, że Maiętności z których dochody wſzyſtkie do ſkarbu ſzły Królewſkiego, w krótce potym dożywotnie zaſłużonym Mężom oddawane były, a czwarta tylko dochodow część; którą dożywotni Poſſeſſorowie wypłacać mieli, do wolnego Rzeczypoſpolitey rozporządzenia należała.

Przeto Nayiaśnieyſzy Ceſarſko-Królewſki y Apoſtolſki Maieſtat Pani Naſza Miłościwa, kiedy zna ſię być do tego obowiązaną, aby prawa od dawnego czaſu Nayiaśnieyſzemu Domowi ſwoiemu przyzwoite; do pierwſzey przywrociła pory, one nienaruſzone zachowała, y zachować chce, to nam naypierwey roſkazała, abyśmy Nayiaśnieyſzy Iey Imieniem ogłoſili, że wſzyſtkie dobra te, żadnych nie wyimuiąc, zważa nieinaczey, tylko według pierwſzey ich iſtoty y uſtanowienia, iako prawdziwie ſwoie, y Naſtępcow ſwoich własność, y że tego chce- aby tak o wſzyſtkich zważane były, które zatym nieuważaiąc na

terazniey-

teraznieyſzy zwyczay, mogłaby zaraz od dziſieyſzych Poſſeſſorow do ſkarbu ſwoiego ſłuſznie odebrać.

Kiedy przecie ten Sam Nayiaśnieyſzy Majeſtat z wrodzoney ſobie Łaſkawości teraznieyſzym dóbr wſpomnionych Poſſeſſorow dobroczynnie ſprzyia, dozoru y ſprawowania; tym wſzyſtkim, którzy za przywileiem Królewſkim, albo dozwoleniem przez prawne uſtąpienie, poſſeſſyi ich nabyli pierwey, niżeli Woyſko Ceſarſko-Królewſkie te obięło Państwa, dożywotnie y poty pozwala, pokiby do innego Ią o tym rozporządzeniu; wielkiey wagi przyczyny, w powſzechnych albo prywatnych okolicznościach nie pobudziły.

Tak opatrzywſzy teraznieyſzych Poſſeſſorow dobro, ſłuſzna rzecz ieſt, aby wraz z nim Ceſarſkiego Skarbu pożytek, ile być może, złączony był. Przetoż wſzyſtkim Królewszczyzn Dzierzawcom, a raczey dozor ich maiącym nakazuie Nayiaśnieyſzy Majeſtat, aby każdego Roku połowę dochodow, iakiegobykolwiek rodzaiu te były, tym czaſem na zwyczayną Marcową y Septembrową ratę, bez wſzelkiego oſzukania, y opoznienia do ſkarbu ſwoiego oddawali. Co gdyby kto mimo nadzieię; fałſzywe dochodow ſwoich podał reieſtra, albo w wyznaczonym czaſie wypłacić by tego co powinien, zaniedbał, tym ſamym poſtępkiem, dozor i używanie ich utraci, dobra zaś wſzyſtkie na ſkarb obrocone będą. Z Krolewſzczyn mnieyſzych, ieżeliby ieden dwie ich razem albo więcey; albo też większą iednę, wraz z mnieyſzą trzymał, trzecią część dochodow; ieżeliby zaś iednę tylko małą kto miał, czwartą część do ſkarbu Ceſarſkiego; w tymże czaſie, y pod rowną karą płacić ma.

Nie należą zaś do tego, czy to z przyczyny Stanu Kroleſtwa, czyli z przyczyny poſpolitego Dobra naſtępuiące włości, ktore niemieſzkaiąc; na ſkarb Ceſarſki odebrane będą. To ieſt włości do urzędu Woiewodow, albo innych Doſtoyności iuż znieſionych przyłączone, także ktore wgranicach Ekonomii Krolewſkich ſą położone, nakoniec owe w ktorych sol warzą; tamte dla goſpodarſkich przyczyn, te dla ſoli, która iako własność Krolow, do prywatnych oſob więcey odtąd należeć nie może. I względem tych, iako też względem Zwierzchności Doſtoieńſtwom, y Królewſzczyznom przyłączoney, w krótce więcey ogłoſiemy.

Z tym wſzyſtkim, ponieważ według podanego dotąd opiſu, wſzyſtkim Poſſeſſorom ſam tylko dozor własności tey Ceſarſkiey, y używanie dochodow; procz połowy tey, którą do ſkarbu Ceſarſko Królewſkiego płacić maią, powierzone ſą, idzie koniecznie zatym że, wſzyſtko to, cokolwiek Królewſkim przynależy ſię prawom, do Stanu publicznego albo Politycznego należy, od Władzy, y rozporządzenia Nayiaśnieyſzego Maieſtatu iedynie zawiſło y od dozoru ſamego odłączone ieſt.

Ponieważ także każdy właściwey Maiętności iakiey Pan, ma prawo do tego, aby dozorcow doglądał ſwoich, rzetelności intrat z reieſtrow dochodził, a w powſzechności mowiąc; pilnował tego, aby Maiętność nie puſtoſzała, przetoż y Nam Nayiaśnieyſzy Majeſtat to zalecił, abyśmy kſięgi y reieſtra od wſzyſtkich Królewſzczyzn Poſſeſſorow corocznie, albo któregokolwiek czaſu potrzebnąby to rzeczą Nam ſię zdało; odbierali, Ekonomow y Kommiſſarzow ich doglądali, a mianowicie cobyśmy z ſtrony laſow Królewſkich za przyzwoitą rzecz do uſtanowienia oſądzili; to ſtanowili, a uſtawy w ſwoiey żywości zachowali.

Przetoż względem tych laſow wznawiaiąc powtore zakaz rąbania, y przedaży iakiegożkolwiek drzewa, Wyrok Naſz 16 dnia Października, Roku przeſzłego wydany; potwierdzamy, y tak go wykładamy; że na tych mieyſcach gdzie dotąd zwyczay był dodawania Poddanym drzewa na opał, wolno im ieſt te po leſie zbierać, które ſprochnienia bliſkie ſą, co zaś należy do no-

wego ich rąbania, wszystkie na to przywileie kassuiemy; Czegoby zaś sami dla siebie Dozorcy potrzebowali, albo na naprawę budynkow w Królewszczyznach, y iak wiele, to nam osobno wymienić maią, y o pozwolenie wrębu prosić. Drzewa zaś które przed ogłoszeniem wspomnionego Wyroku ze pnia ścięte, albo obrobione były, wolno ich na umyśloną użyć potrzebę, albo też przedać, w samych granicach Królestw Galicyi y Lodomeryi, to iednak zachowuiąc, aby Nam y owielkości iego oznaymili, y dowodne na to przysłali świadectwo, że przed dniem 16 Października z pnia ścięte y obrobione było. Dan w Lwowie dnia 28 Stycznia Roku 1773.

(L. S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XV.

Prohibet liquefactionem & exportationem monetæ.

NOS &c.

Notum facimus omnibus.

Cum innotuerit Nobis monetam Cæsaream auream, & argenteam gravi boni publici cum jactura e Regno evehi, quin ne fores cupiditate lucri intra Regnum etiam liquefieri, hinc ad præpediendam hoc in passu Publici damnificationem statuimus, ut ad modo in posterum vetitum sit sibi pœna confiscationis monetam Cæsaream auream & argenteam prout & aurum, & argentum non cusum e Regno in exteras; videlicet non hæreditarias Provincias evehere; Si quis vero aliam etiam non Cæsaream auream monetam evehere vellet, Nostris eatenus Passualibus semet providere debeat. Quod porro liquefactionem cujusvis aureæ, & argenteæ monetæ attinet, eandem sub gravi pecuniaria, quinimo pro ratione circumstantiarum sub corporali & capitis pœna vetitam volumus ea cum declaratione, quod delatoris nomen occultum servare, & ubi delationem suam sufficienter comprobaverit, eundem peculiater remunerari velimus. Datum Leopoli 29 Januarii 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Zakazuie topienia y wywożenia Monety.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wszystkim.

Doszła Nas wiadomość, że niektórzy z wielkim Dobra pospolitego uszczerbkiem, Cesarską Monetę złotą y srebrną z kraiu wywożą, a nadto dla nieiakiego zysku nawet ią y w samym Królestwie topią. Dla zapobieżenia więc w tey mierze publiczney szkodzie stanowiemy, aby odtąd nikomu wolno nie było pod konfiskacyą; Cesarskiey monety złotey, czyli srebrney, iako y złota samego lub srebra w sztukach, z Państwa do cudzych; to iest nie dziedzicznych kraiow wywozić. Ieżeliby zaś kto chciał inną złotą monetę, nie pod stęplem Cesarskim bitą, z kraiu wyprowadzać, mieć na to powinien pasz-

port

port pod Imieniem Naszym. Co się zaś tycze topienia wszelakiey złotey czyli srebrney monety, pod karą pieniężną, owszem z okoliczności; pod chłostą, albo y życia utratą tego zakazuiemy, z tym dołożeniem, że ktoby Nam o tym doniosł, nie tylko imie iego utaione, ale też po doyściu prawdy skargi zaniesioney, sowicie to mu nadgrodzono będzie. Dan w Lwowie 29 Stycznia Roku 1773.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XVI.

Stanowi płacę od Listow na pocztę danych.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wszystkim.

Upewnia Nas doświadczenie, iak według upodobania; a z niemałą Korespondujących szkodą bez względu na ułożoną Taryfę od Listow na Pocztę danych nad zwyczay wyciągano, Kraiowe w prawdzie listy tylko przy oddawaniu ich; po 6. kraycarow, czyli 12 groszy Polskich płacono, darmo zaś y bez wszelkiey zapłaty odbierano, lecz taxa od każdego poiedyńczego za granicę wychodzącego, tak wysoko podniesiona była, że stosuiąc ią do Taxy w Cesarsko Królewskich Państwach ułożoney, tymże samym kosztem prawie 9 listow przesłać by można, a do tego też zagraniczne listy nawet przy odbieraniu od zapłaty wolne nie były, y trafiło się często, że od listu nie więcey iak pół łota ważącego, nad przepis ustanowiony 7 Złotych Polskich zapłacić trzeba było.

Zeby więc wszystkim tym nieporządkom zabieżeć, y listow przesyłania sposobność dla publiczney wygody; ile że naywięcey takich się znayduie; którzy za granicę pisuią ułatwić, żeby do tego każdy bez wszelkiego, wybadywania się upewnionym być mogł, co na Poczcie zapłacić powinien, za potrzebną rzecz osądziliśmy, ażeby taż sama Taxa w tych tu Kraiach ustanowiona była, która w innych Cesarsko-Królewskich dziedzicznych Państwach zwyczayna iest.

Przetoż począwszy od pierwszego Lutego Roku teraźnieyszego, od listu nie daley, albo nie za granicę Galicyi y Lodomeryi, Węgrow, Czech, Austryi, Morawy, Styryi, Tryiestu, idącego, od pół łota; czyli puł Arkusza 4; od całego 8 kraycarow, y tak daley, aż do pięciu łotow; zarowno przy oddawaniu, iako y odbieraniu każdy płacić obowiązany będzie. Listy, które do Cesarstwa Rzymskiego, Medyolanu, Florencyi, Austryackiego Belgium; przesyłane być maią, przy oddawaniu po 6. przy odbieraniu po 8 kraycarow płacone będą. Naywiększa Taxa płacy od listow pół łota ważących iest, przy oddawaniu y odbieraniu po 8 kraycarow, do czego należą te, które do cudzych Kraiow przesyłane będą, iako do Polski, Moskwy, Prus, Tureckiego Państwa, Danii, Szwecyi Francyi y innych.

Więcey o tym nauczyć się będzie można w Taryfie Taxy listow, która, w krótce z Druku wyidzie, y na przyzwoitych mieyscach wystawiona będzie, o czym przez ninieyszy Uniwersał każdego upewniamy, aby wiedział czego się w tey mierze trzymać ma. Dan w Lwowie 29 Stycznia Roku 1773.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XVII.

Wypytuie ſię, ktoby miał wolę Pocztę trzymać.

MY &c.

Podaie ſię do wiadomości wſzyſtkim.

Ponieważ z Naywyżſzego Rozkazu Ceſarſko-Królewſkiego Maieſtatu dla łatwości y przymnożenia handlu, ku potrzebie publiczney, w tuteyſzym Kraiu na wſzyſtkie ſtrony; ſtacye Pocztarſkie w krótce wyznaczone będą; to ieſt tu ztąd ze Lwowa proſto przez Wieliczkę, do Bielſka; z Rzeſzowa do Przoſzowa, znowu tu ztąd do Zamościa, potym do Brodow, y do Kamieńca Podolſkiego, y wſzyſcy Pocztmiſtrzowie dobrą płacą opatrzeni będą, dla tego każdemu; a oſobliwie dziedzicom, y innym osobom ſtanu Szlacheckiego na zwyż wymienionych traktach mieſzkaiącym, wiadomość daiemy teraźnieyſzym Uniwerſałem, ażeby ci, którzyby ochotę y intencyą mieli Pocztę trzymać, y w ſtanie ſą do uſtanowienia y przyſposobienia ſię w rzeczy do tego potrzebne, iako to: aby mieli pomieſzkanie uczciwe, trzymali ſześć albo oſm koni, ſprawili potrzebne ſzory, poiazdy, ſiodła y uzdeczki; tacy niech ſię u Burmiſtrza, y Zwierzchności ſtacyi mieyſca okażą, y chęć oświadczą, ażeby maiący bydź tam w krótce wyſłany Ceſarſko-Krolewſki Kommiſſarz do uſtanowienia Poczty, za przybyciem Iego do onegoż ſię udali, aby mogł nayſpoſobnieyſzych do Pocztmiſtrzoſtwa na tey funkcyi poſtanowić. Dan w Lwowie 29 Stycznia 1773.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA Ā PERGEN.

XVIII.

Ordinat qui ad ſumptus pro Exercitu faciendos concurrere debeant.

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum intereſt.

Significatum Nobis eſt, quod plura Dominia tam ſæcularia quam Eccleſiaſtica pro parte liverantiarum ſeu proviſionum ad ſubſiſtentiam Exercitus Cæſareo-Regii illis aſſignata concurrere & quidem ex ea ratione recuſent, quod a Nobis Mandatum ſpeciale eum in finem non receperint; cum tamen, quia circa diſpoſitiones Militares pro ſubſiſtentia a tempore Noſtri adventus in hæc Regna Galiciæ & Lodomeriæ nihil immutatum fuit, illud pro directione omnium ſufficere debuiſſet, hujus excuſationis notitia eo magis inopinata Nobis fuit, quod Juſtitia diſtributiva requirat, ut unusquisque pro Poſſeſſionibus ſuis proportionate quoque ad onera publica concurrat, adeoque injuſtum non minus ac Patriæ ob conſequentis pernicioſum eſſet, uni & ſoli ſubditorum Ruſticorum claſſi omne onus ultra vires imponere, mandatur ergo hisce Literis ut omnia Dominia, quæ hucusque obligationi ſuæ non ſatisfecerunt, pro fundis Dominicalibus vulgo Łan dictis, item pro Fumalibus illorum ſecundum diſtributionem factam liverantias illis a ſubditis nullo modo reſarciendis erga quietantias ſolitas præſtet.

Utilitas publica, & damnum unicuique Poſſeſſori tam Nobili quam Eccleſiaſtico in caſu ubi ſubſiſtentia Militaris vi ac Manu forti exigeretur,

immi-

imminens; nullum Nobis dubium relinquit, quin mandato Noſtro exactiſſima monſtranda ſit obedientia. Datum Leopoli die 2 Februarii 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Stanowi którzy należeć maią do nakładow na Woyſko.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wſzyſtkim; komu o tym wiedzieć należy.

Doniesiono Nam że wiele Dworow tak Duchownych iako y Swieckich do tych prowiantow które na Woyſko Ceſarſko-Królewſkie nakazane były, przyłożyć ſię a to z tey przyczyny nie chcą, że wyraźnego od Nas na to rozkazu nie maią, gdy przecie to ſamo, że od czaſu weyścia Naſzego w te Kroleſtwa Galicyi y Lodomeryi z ſtrony woienych nakładow żadna od Nas odmiana uczyniona nie ieſt prawidłem dla nich bydź może, iakby im poſtąpić należało. Wymowki takowey tym mniey ſpodziewaliśmy ſię, że ſprawiedliwości wymiar wyciąga tego, aby każdy według proporcyi Poſſeſſyi ſwoiey, do publicznych powinności przyłożył ſię, przetoż niemniey by rzecz nieſprawiedliwa była, iako y ſzkodliwa Oyczyźnie dla wynikaiących ztąd wiele nieprzyzwoitości, gdyby ſami poddani chłopi wſzyſtek ciężar ten nad ſił ſwoie ponoſić mieli. Ninieyſzym więc wyrokiem nakazuiemy, aby wſzyſtkie Dwory które dotąd powinności ſwoiey zadoſyć nie czyniły, z gruntow czyli Łanow Dworſkich, także z Dymow; do tego nakładu należały, ani tego ſobie od Poddanych nadgradzały.

Publiczny pożytek, także też ſzkoda którąby każdy Poſſeſſor Duchowny czyli Swiecki ponioſł, od licznego y uzbroionego Woyſka żywności potrzebuiącego, wątpliwości Nam żadney o tym nie czyni, że przyzwoicie wſzyſcy Rozkazowi temu Naſzemu poſłuſznemi będą. Dan w Lwowie dnia 2 Lutego Roku 1773.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XIX.

Ordinat quid cum privatis Metallorum & Salis fodinis agendum.

NOS &c.

Notum facimus omnibus.

Petierunt complures horum Regnorum Jncolæ a Nobis informationem quid circa metallorum fodinas extractuumque inde æs a Sacratiſſima ſua Cæſareo-Regia Majeſtate ſtatutum jam aut forſitan ſtatuendum ſit? Horum igitur petitis ſatisfacturi, Auguſtiſſimam hac ſuper re reſolutionem eatenus ad univerſorum notitiam præſenti hoc Edicto promulgandam duximus: quod ſcilicet cuique privato inventum in proprio ſondo metallum effodere, effoſſumque igne fundere, & purgare liceat, aut ſi quis ſuis ſumptibus facere hoc vel non poſſit, vel non velit, permiſſum ipſi ſit alios in communitatem expenſarum & fructus aſſumere, vel etiam jus ſuum alteri cedere ſub

ea tamen lege, ut decima pars æris extracti ab eo quicunque minerarum curam in se susceperit, more in cæteris Provinciis hæreditariis suæ Majestatis usitato ad ærarium Cæsareo-Regium pendatur, nobiliora autem metalla certo ac determinato pretio redimenda ad assignandum eum in finem depositorium afferantur.

Cum porro respectu salis coctarum ordinarumque vi nuperi Nostri Edicti dat. 28 Januarii etiam ulterior publicatio resolutionis Cæsareo-Regiæ reservatur, interea tamen Augustissimo Suo Nomine mandamus, ut moderni salis coctarum sive hæreditarii, sive advitalitii possessores in salis coctione continuent, ligna & dolia necessaria comparent, totamque supellectilem in bono & debito statu conservent, secus si quis repertus fuerit, qui vel salis puteos vel supellectilem corruperit, aut lignorum provisiones, aliasque dispositiones, quæ ex consuetudine præteritorum annorum fuissent necessariæ facere neglexerit, is sibi imputet, si suo tempore nulla bonificatione gaudeat. Illud interea solummodo prohibetur, ne quis novas salis cocturas instituat. Datum Leopoli die 4 Februarii 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Czyni rozporządzenie oprywatnych kruszcach y żupach.

MY &c.

494

Wiadomo czyniemy wszystkim.

Doprasżało się od Nas wielu Królestw tych Obywatelow, abyśmy Ich uwiadomili, coby Nayiaśnieyszy Cesarsko-Królewski Majestat o kopaniu kruszcow, y dobytym metalu ustanowił, albo ustanowić chciał? Tych My żądaniu zadosyć czyniąc, Nayiaśnieyszego Majestatu w tey mierze odpowiedź ninieyszym Wyrokiem do wszystkich wiadomości takową daiemy; że wolno iest prywatnemu każdemu znaleziony na gruncie swoim kruszec kopać, wykopany topić, y chędożyć, albo ieźliby kto kosztem swoim czynić tego nie mogł, lub niechciał wolno mu iest, inych do spółki nakładow y zysku wezwać, albo też prawa swoiego innemu ustąpić, pod tym iednak warunkiem, aby dziesiątą część dobytego metalu, ten któryby minerow staranie na siebie przyiął, według zwyczaiu innych kraiow dziedzicznych Nayiaśnieyszego Majestatu; do skarbu Cesarsko-Królewskiego dawał, droższe zaś metale, które pewną y ustanowioną ceną odkupione być maią, do wyznaczonego na to składu odwoził.

Ponieważ zas względem soli warzenia y żup solnych, o których nie dawny Wyrok Nasz dnia 28 Stycznia wydany namieniał, obwieszczenie odpowiedzi Cesarsko-Królewskiey ieszcze daley zawieszone iest, tym czasem iednak Nayiaśnieyszego Majestatu Imieniem rozkazuiemy, aby teraznieysi mieysc gdzie sol warzą, czy to dziedziczni, czy dożywotni Possessorowie, w warzeniu soli nie ustawali, drzewa y beczki potrzebne przysposabiali, y wszystek porządek w dobrym y należytym stanie zachowali, inaczey; gdyby się kto znalazł, ktoryby albo okno solne, albo sprzęt potrzebny zepsuł, albo drew opatrzenia, y inney gotowości, która z dawnych przeszłych zwyczaiu byłaby potrzebna zaniedbał, sam sobie winien będzie, ieżeli w czasie żadney

nadgro-

nadgrody mieć nie będzie. Teraz zaś tego zakazuiemy, aby nikt nowych ſolnych okien nie otwierał. Dan w Lwowie dnia 4 Lutego Roku 1773.

(L. S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XX.

Verna ſementis injungitur.

Nos &c.

Notum facimus omnibus quorum intereſt.

Injunximus nupero Edicto de 23 Decembris Anni proxime elapſi omnibus Dominis Poſſeſſoribus bonorum terreſtrium & Regalium, ut imminente vere ſubditis ſuis ſemina neceſſaria ſubminiſtrare non intermittant. Cum itaque nunc tempus inſeminationis vernæ immineat, & alioquin cuilibet notum ſit, quantum interſit boni publici, agros incultos non jacere, Officium præterea Noſtrum exigat, ut publicæ ſaluti indefeſſa cura invigilemus; omnes & ſingulos bonorum terreſtrium & Regalium Poſſeſſores, Commiſſarios, Oeconomos, Arendatores, & quocunque demum titulo fundos poſſidentes ſerio monemus, ut Mandati Noſtri ſuperius allegati memores, appropinquante vere ſubditis ruſticis non ſolum tempus neceſſarium ad colendam terram concedant, verum etiam; ſi frumentis ad inſeminandum neceſſariis caruerint, quantitatem requiſitam ſubminiſtrent, ita tamen ut in conformitate ejusdem Edicti Noſtri regreſſum a ſubditis poſt peractam meſſem moderate & juxta vires illorum ſumere poſſint. Si quis Edicto huic refragari auſus fuerit; adverſus eum tanquam Mandatorum Noſtrorum & Boni Publici contemptorem animadvertemus. Datum Leopoli 4 Martii 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Nakazuie zaſiew na wioſnę.

MY &c.

Wſzyſtkim komu o tym wiedzieć należy, wiadomo czyniemy.

Nakazaliśmy dawnieyſzym Wyrokiem dnia 23 Grudnia Roku dopiero przeſzłego wydanym, wszyſtkim Poſſeſſorom Dóbr dziedzicznych y Królewſkich, aby na naſtępuiącą Wioſnę poddanym ſwoim potrzebnego do zaſiewu zboża dodać nie pominęli. Kiedy więc zbliża ſię teraz czas wioſienney ſieyby, a do tego każdemu wiadomo ieſt, ile na tym Poſpolitemu zaległo Dobru aby role odłogiem nie leżały, kiedy też y Urząd Naſz wyciąga tego po Nas, abyśmy iak naypilniey publiczney przeſtrzegali całości; wſzyſtkim y każdemu z oſobna tak dziedzicznych iako y Królewſkich Dóbr Posſeſſorom, Kommiſſarzom, Ekonom, Dzierzawcom, y pod iakimkolwiek innym tytułem Dobra trzymaiącym uſilnie zalecamy, aby pomniąc na Wyrok Naſz wyżey wſpomniony, naſtępuiącey Wioſny poddanym chłopom nie tylko czaſu potrzebnego do uprawienia roli pozwolili, ale nawet ieżliby zboża do zaſiewu potrzebnego nie mieli, im go według potrzeby dodali, tak

iednak aby stosuiąc się do Wyroku Naszego, mogli go sobie po zakończonym żniwie, po trochu y według możności Poddanych, od nich odbierać. Ieżliby kto Rozkazowi temu Naszemu opierać się ważył, z tym My postąpiemy sobie iako z niepostusznym y Publicznemu Dobru przeciwnym. Dan w Lwowie 4 Marca 1773.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XXI.

Von wegen dem unzeitig vielfältigen jüdischen Heyrathen wird den Juden ohne sich anzumelden alles heyrathen verbothen. Dabey auch diejenige, so keine Mittel zu leben haben, sich von dannen hinweg begeben sollen.

Wir ꝛc.

Thun jedermann kund und zu wissen.

Da aus denen eingereichten Fassionen und anderen eingezogenen sicheren Nachrichten erhellet, daß die unzeitige und viele Heyrathen, und die daraus entspringende ungeheure Menge deren Familien eine deren Haupturſachen der Erschwerung des Nahrungsstandes bey der Judenschaft seye, auch viele andurch in die Armuth und Bettelstab versetzet worden; so wird hiemit sammentlichen Juden auf das schärfeste, auch unter Confiscation des ganzen Vermögens, und nach Beschaffenheit Leibesstrafe untersaget, sich, es sey in- oder außer dem Kordon trauen zu lassen, ohne vorläufig von dem Gouvernement allhier die Erlaubniß erhalten, und die vorgeschriebene Taxe erleget zu haben; wie dann indessen alle Betteljuden wie sie Namen haben mögen, alsogleich abzuschaffen; die Vorsteher aller Synagogen auch für die Befolgung dieser Verordnung im allen ihren Theilen mit ihrem ganzen Vermögen, auch nach Beschaffenheit mit ihren Personen zu haften haben. Gegeben zu Lemberg den 8 März 1773.

(L.S)

Anton des H. R. R. Graf von Pergen.

Z okoliczności niewczesnych y wielorakich między Żydami Małżeństw, zakazuie im zenić się bez opowiedzenia, każe ustępować tym, którzy sposobu do życia nie maią.

MY &c.

Wszystkim komu o tym wiedzieć należy, wiadomo czyniemy.

Ponieważ z podanego opisania, y z innych pewnie zasiągnionych wiadomości pokazuie się, że niewczesne y wielorakie między żydami Małżeństwa, a ztąd wynikaiące wielkie mnostwo ich familii, umnieyszaią im sposobu do życia, y wiele z nich dla tego do ostatniego przychodzi ubostwa, y niedostatku; nakazuiemy więc surowo ninieyszym Wyrokiem, wszystkim w obec y każdemu z osobna w tych Cesarsko-Królewskich Galicyi y Lodomeryi Państwach mieszkaiącym żydom, pod konfiskacyą całey substancyi,

cyi, a według okoliczności; nawet pod karą osobistą, aby żaden z nich tak w granicach iako y za granicami obiętych Kraiow żenić się nie ważył, nie otrzymawszy pierwey od tuteyszego Cesarsko-Królewskiego Gubernium pozwolenia, y nie wypłaciwszy przepisaney na to ceny. Rozkazuiemy nadto, aby nie maiących sposobu do życia żydow, y żebrakow, iakiebykolwiek były, nieodwłocznie oddalone. Starsi Kahalni y Przełożeni Synagog wszystkich, za niewykonanie Rozkazu tego, do naymnieyszego punktu iego; całą substancyą swoią a z okoliczności; y własnemi osobami odpowiadać będą. Dan w Lwowie 8 dnia Marca 1773.

(L. S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XXII.

Statuit Provinciales Medicos, ex eorumque consilio, præscribit, quid reliqui in usu artis medicæ observare debeant.

Nos &c.

Notum facimus omnibus.

Postquam ad Nostras pertigisset aures, in Regnis Galiciæ & Lodomeriæ dilectissimos Sacræ Cæsareo-Regiæ ac Apostolicæ Majestatis subditos, in deplorando rei medicæ versari discrimine, ideo ut hisce Incolarum ærumnis ac calamitatibus succurreremus, a Sacra Cæsareo-Regia Majestate enixissime expetiimus, ut miseram suorum Subditorum sortem in meliorem commutaret conditionem. Istud ut fieret, binos constituit Provinciales Medicos: Andream de Krupiński, & Joannem Spaventi, his in adjutorium adjunxit Joannem Waltz, Franciscum Ogeser, & Antonium Kremler Chirurgos & Obstetricantes.

Et quanquam Sacræ Cæsareo-Regiæ ac Apostolicæ Majestatis voluntas sit, universum in Regnis Galiciæ & Lodomeriæ studium reformetur, quemadmodum pie defunctus *Liber Baro* van *Swieten* 1749 & subsequentibus; in Austria, Bohemia, aliisque Cæsareæ Majestatis subjectis Regionibus reformavit; quia tamen id longiore temporis indiget intervallo, ea de causa mandata dedimus, ut præfati Provinciales Medici a Sacra Cæsareo-Regia ac Apostolica Majestate per speciale Decretum nominati, illa duntaxat circa rem medicam Nobis proponerent puncta, quæ & maxime publico bono procurando, sunt necessaria, & facilius in his rerum circumstantiis executioni danda. Quæ quoniam maxime salutaria invenimus, ea omnibus, & præprimis Magistratibus, Medicis, Chirurgis, Pharmacopeis, Obstetricibus, in cunctis Civitatibus, Urbibus, Oppidis, in Regnis Galiciæ & Lodomeriæ morantibus, nota facimus, ac præsenti Edicto promulgamus. Hæc autem sequentibus definiuntur punctis.

Punct I. 1. Omnes Medici Diplomata, quibus de sua eruditione testimonium perhibeant publicæ Commissioni extradent videnda, anque legitima sint, discutienda. 2. Medici actu his in Regnis reperiundi Diplomata ostendere valentes, ubicunque locorum Laurea Doctorali fuerint insigniti, in praxis exercitio nullo modo impedientur. In futurum tamen nullus jus praxim exercendi habebit, aut cum tempore Physicalibus institutis Physicatu fruendi, nisi qui in aliqua Sacræ Cæsareo-Regiæ Majestatis subjecta Universitate, aut Academia fuerit approbatus. 3. Nullus Medicorum in illis, in quibus Pharmecopea reperitur locis, propria vendet; aut ægris propinabit medicamenta. 4. Illis qui hucusque praxim exercuere, & tamen Diplomatæ carent,

pr-

praxis est interdicenda, nihilominus, ne eorum fors sit omnimode deplorabilis, ideo iisdem liberum relinquitur: lectiones medicas frequentare, examenque, quo de eorum scientia fiat manifestum, præstare; quod, si ut oportet præstiterint, æque, ut alii, juribus gaudebunt, secus; in perpetuum a praxi arcebuntur. Enimvero pretium humanæ vitæ exposcit, ut de eorum manifesta habeantur argumenta doctrina, quorum curæ vita concreditus committiturque.

Punct. II. 1. Chyrurgi cuncti tyrocinii testimonium & simul Diploma publicæ Commissioni exhibebunt, quibus si caruerint, lectiones chyrurgicas audire, examenque subire obligantur, in quo habilitate & scientia perspectis, juribus consuetis insignientur; si autem quispiam scientiam adeo salutarem, adeo bono publico necessariam condiscere renuerit, sibi imputabit, si eidem omne chyrurgicæ artis exercitium fuerit interdictum. 2. Nullus Chyrurgus præsumet curationes Medicorum scientiæ subjectas exercere, secus & praxi privabitur, & pœnam suæ temeritatis luet, quod tantum de illis, ubi Medicus reperitur, est intelligendum locis. 3. Leopoli, & in aliis majoribus Urbibus Gremium instituetur, quod quibus legibus tenatur, quemque, Ordinem habiturum sit, a Directore studii Medici determinabitur. 4. Obstetrices omnes, Leopoli præprimis convocandæ sunt, quarum si quæ aptæ repertæ fuerint, in suo exercitio nullo modo turbabuntur. Hac aptitudine destitutæ aut lectiones publicas adibunt, atque examen præstabunt, aut si illud agere recusarint, exercitio carebunt.

Punct. III. 1. Cuncti pharmacopei testimonia tyrocinii, & Diplomata, Commissioni publicæ videnda dabunt. His destituti, aut lectiones Chymicas audient, examenque subibunt, aut si id præstare iisdem grava visum fuerit; Provisorem in Universitate Cæsareæ Majestati subdita approbatum, habere, debebunt, quod de illis solum intelligendum est, qui actu pharmacopearum possessione fruuntur, in posterum enim nemo pharmacopeam est possessurus, nisi approbatus, publicoque Cæsareo Diplomate fuerit insignitus, neque in futurum licebit sub nomine Provisoris pharmacopeas possidere lege ordinaria, nisi id ex particulari privilegio, exigentibus singularibus circumstantiis; alicui a Directore studii Medici concessum fuerit. 2. Viduæ Provisorem habere debebunt si pharmacopeæ possessionem retinere volunt, secus, facta prius terna admonitione pharmacorum venditio eis interdicetur. 3. Non plures pharmacopeæ in una Civitate, Urbe, aut Oppido permittendæ sunt, quam quot sufficiunt, ut Pharmacopei ex solis pharmacopeæ proventibus honeste, & statui suo competenter valeant vivere; quare superfluæ sunt destruendæ, & in alia loca in quibus pharmacopeæ in futurum erigentur, transferendæ. 4. Monasteriorum Pharmacopeæ, pro Monasterio suo medicamina habebunt, quæ si extra Monasterium pro pecuniis vendiderint, atque de hoc convicti fuerint facta prius terna admonitione, in pœnam Pharmacopeæ omne jus amittent. Quare ut eo facilius fraus patescat, quisque Pharmacopeus in *Signatura* cognomen suum subscribet. Nihilominus Monasteriorum Pharmacopei approbati esse debent, eorumque Pharmacopeæ visitationi sunt subjectæ. Ubi autem Civilis nulla reperitur Pharmacopea, ibi Monasterium licite pro pecuniis extradet pharmaca, tamdiu, quamdiu Civilis non erigatur. 5. Omni Anno saltem semel ex improviso Pharmacopeæ revidebuntur, quare semper Pharmocopei de medicamentorum puritate, bonitate sint soliciti. Si enim quod coruptum inveniatur medicamentum, illud illico a Revisoribus destruendum est, Pharmacopeus, prima vice admonebitur, altera vice mulctam pecuniariam in ærarium pauperum deponet, tertia vice eidem Pharmacopea aut ad Menses aliquod, aut pro semper occludetur, prout major negligentia & pertinacitas fuerit reperta. 6. Omnis Pharmacopeus obligatur sibi procurare apta subjecta medicamina præparantia, si id solus perficere nolit. 7. In qualibet Pharmacopea nocturno tempore unum præsto sit subjectum, quod Medicamina noctu petita cito valeat præ-

parare,

parare, omni autem tempore ſit cita medicamentorum præparatio, ne æger diu expectare cogatur, an vero tardius quam potuerit medicamentum fuerit præparatum? judicio Ordinarii Medici determinabitur, cui medicamenti a ſe præparatio cognita eſſe debet, qui una alterave vice Pharmacopeum admonebit, tertia vice ad Directorem ſtudii Medici deferet. 8. Nullus Pharmacopearum medicinam extradat, niſi ad formulam a tali Medico præſcriptam, cujus cognomen a Commiſſione eſt eidem manifeſtatum, neque agyrtis circulatoribus, materialia pro medicinis conficiendis vendet 9. Venena abſolute nulli extradet. 10. Conſtituetur Gremium Pharmacopeorum cui ordo a Directore communicabitur.

Punct. IV. 1. Magnates, Doctores ut ajunt domeſticos in ſuis aulis habere poſſunt. Hi tamen Medici minime praxim exercebunt in locis, alterius Medici juribus ſubjectis. 2. Si qui reperiantur in aliis remotioribus locis morantes, ob particulares circumſtantias præfata puncta omnia executioni dare non valentes, hi rationes publicæ Commiſſioni transmittent.

Hæc ut firmiſſimum nanciſcantur robur, Auguſtiſſimo Nomine cunctis Magiſtratibus, Dominis Hæreditariis, Medicis, Chyrurgis, Pharmacopeis, Obſtetricibus per Edictum præſens promulgamus, executioni dari mandamus, ac inſimul palam facimus, Andream de Krupiński, & Joannem Spaventi, per ſpeciale Sacræ Cæſareæ ac Apoſtolicæ Majeſtatis Decretum Provinciales Medicos eſſe conſtitutos, quorum cuncti Medici, Chyrurgi, Pharmacopei, Obſtetrices diſpoſitioni in rebus Medicis ſe ſubmittent, iisdem ſua diplomata revidenda extradere obligantur. Si vero quis Noſtris mandatis non obtemperarit, ſevera pœna punietur, Magiſtratus & Domini Hæreditarii, nomina Medicorum, Chyrurgorum, Pharmacopeorum, Obſtetricum in ſuis Ditionibus reperiunda, Edicti executoribus manifeſtare obligantur, ut eo melius intentum Bono Publico & utiliſſimum, & maxime neceſſarium valeat obtineri. Datum Leopoli 20 Martii Anno 1773.

(L S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Stanowi Powiatowych Lekarzow, z ich podania przepiſuie, co innym zachować należy, w używaniu Lekarſkiey nauki.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wſzyſtkim, komu o tym wiedzieć należy.

Iak prędko donioſło ſię do Nas że w Króleſtwach Galicyi y Lodomeryi nayukochańſi Swiętego Ceſarſko-Królewſkiego y Apoſtolſkiego Majeſtatu Poddani, w znacznym lekarſtw, y Lekarzow zoſtaią niedoſtatku, natychmiaſt abyśmy tym Obywatelom oſzczędnościom y niewygodom zapobiegli, naypokornieyſze do Swiętego Ceſarſko-Królewſkiego Majeſtatu zanieśliśmy prożby, aby nędznemu Poddanych ſwoich loſowi, wygodnieyſzym zapobiegł opatrzeniem. To żeby ſię ſtało, dwoch wyznaczył Powiatowych Lekarzow: Ięndrzeia Krupińſkiego, y Jana Spawentego, tym do pomocy przyłączywſzy: Iana Waltza Franciſzka Ogeſera, y Antoniego Kremlera Cyrulikow, y przy połogach ſłużyć mogących.

I chociaż Swiętego Ceſarſko-Królewſkiego y Apoſtolſkiego Majeſtatu ta ieſt wola, ażeby wſzyſtko w Króleſtwach Galicyi y Lodomeryi nauki odnowione były, iako przez Swiętey pamięci *Liber Barona van Swieten* Roku

1749. y naſtępuiących, w Auſtryi, Czechach, y innych Ceſarſkiemu Majeſtatowi poddanych Króleſtwach ſą odnowione; że iednak to dzieło dłużſzego wyćiąga przeciągu, rozkazaliśmy przeto; ażeby wſpomnieni Powiatowi Lekarze od Swiętego Ceſarſko-Królewſkiego y Apoſtolſkiego Majeſtatu przez ſzczegulną uchwałę wyznaczeni, te tylko względem porządku Aptek y Lekarſtw podali nam punkta, któreby naybardziey, y do powſzechnego dobra pomnożenia, y rozſzerzenia, potrzebne; y łatwiey w teraznieyſzych rzeczy okolicznościach, mogły bydź uſkutecznione. Które ponieważ bardzo pożyteczne uznaliśmy, oneż wſzyſtkim, a naypierwey Magiſtratom, Lekarzom, Cyrulikom, Aptekarzom, Niewiaſtom przy złężeniu ſłużącym, w głownych y pomnieyſzych Miaſtach, Miaſteczkach Króleſtw Galicyi y Lodomeryi mieſzkaiącym wiadome czyniemy, y ninieyſzym ogłaſzamy Wyrokiem: te zaś w naſtępuiącym zawieraią ſię opiſaniu.

Punkt I. 1. Wſzyſcy Lekarze Paſzporty czyli Diplomata w których o ich doſkonałości świadectwo zamyka ſię; do przeyrzenia Urzędowney Kommiſſyi podać maią, która y to, czyli ſą ważne roztrząśnie. 2. Lekarze którzy ſię przytomni w tych Króleſtwach znayduią, y Paſzporty pokazać mogą, gdziebykolwiek Laurem Doktorſkim byli zaſzczyceni, w wykonywaniu nauk ſwoich nie maią mieć przeſzkody, na potym iednak oſtrzega ſię, iż ta łaſka tym pozwolona będzie, którzyby iedynie w ktoreykolwiek Akademii Swiętemu Ceſarſko-Królewſkiemu y Apoſtolſkiemu Majeſtatowi podległey, Laur Doktorſki otrzymali. 3. Żaden z Lekarzow w tych mieyſcach gdzie ſię Apteka znayduie, własnych lekarſtw przedawać, lub chorym udzielać nie powinien. 4. Tym którzy do tych czas Lekarzow Urząd ſprawowali a Paſzportu z nikąd nie maią ſprawowanie dalſze Urzędu zakazuie ſię, żeby iednak w ſtanie ſwoim zupełnie pokrzywdzonemi nie byli, przeto na lekcye Lekarſkie chodzić, y dowod nauki, czyli examen odprawić powinni, co ieżeli iak potrzeba uczynią, prawo ſprawowania Urzędu Lekarſkiego nazad im przywraca ſię, ieżeli zaś tego nie dopełnią wyzuci bydź maią z tegoż prawa dożywotnie. Szacunek albowiem życia ludzkiego; wyciąga, aby o tych doſkonałości zupełna była wiadomość, ktorych dozorowi zdrowie ludzkie powierza ſię.

Punkt II. 1. Wſzyſcy Cyrulicy umieiętności świadectwa y oraz wypis, Urzędowney Kommiſſyi podadzą, na których ieżeli im zbywać będzie, Lekcyi Cyrulickich ſłuchać, y dowod z nauki czynić maią, z ktorego wyrozumiawſzy ich zdolność, y ſpoſobność, do praw zwyczaynych Cyrulikom przypuſzczeni będą, ieżeliby zaś który umieiętności tak potrzebney, tak powſzechnemu dobru pożyteczney nabyć lenił ſię, ſobie przypiſze, że mu wſzelkie ſztuki Cyrulickiey ſprawowanie zakazane będzie. 2. Żaden Cyrulik nie ma ſię ważyć leczyć tych chorob, które ſamych Lekarzow umieiętności podlegaią, ieżeli w tym winny będzie znaleziony, y z Urzędu Cyrulickiego wyzuty, y za zuchwały poſtępek karany będzie, co ſię ma rozumieć o tych tylko mieyſcach, gdzie Lekarz przemieſzkuie. 3. W Lwowie y w innych większych Miaſtach ſchadzka, czyli Gremium ma bydź uſtanowione, które iakiemi ſię Prawami rządzić; y iaki porządek ma zachować, Rządca ſchadzki Lekarſkiey przepiſze. 4. Niewiaſty przy złężeniu ſłużące, Lwowſkie naypierwey, maią bydź przyzwane, z których doſkonale, w ſwoiey powinności nie maią bydź żadnym prawem odrzucone, nieumieiętne zaś albo na publiczne lekcye chodzić, y examen odprawić, albo wcale uſługi tey niedoſkonałey zaprzeſtać powinne.

Punkt III. 1. Wſzyſcy Aptekarze umieiętności świadectwa y oraz Diplomata czyli Paſzporty Urzędowney Kommiſſyi podadzą, tych ieżeli mieć nie będą, lub lekcyi Chimicznych ſłuchać y examen odprawić, albo ieżeli im to wypełnić za ciężko zdawać ſię będzie, dozorcy od Akademii ktoreykolwiek Ceſarſkiemu Majeſtatowi podległey ſtwierdzonemu; powzdać ſię

maią,

maią, co o tych ſzczegulnie rozumieć potrzeba, którzy teraz Apteki ſwoie maią, na potym albowiem tym tylko Apteki trzymać będzie wolno, którzy y potwierdzeni, y Urzędownym Ceſarſkim Paſzportem będą zaſzczyceni. Ani w dalſzym czaſie komu godzić ſię będzie Aptekę trzymać prawem zwyczaynym, chyba by to z oſobnego przywileiu y potrzeby niektórych okoliczności; od Rządcy ſchadzki Doktorſkiey pozwolono było. 2. Wdowy Dozorcę mieć będą powinne, ieżeliby ſię przy dzierzawie Aptek otrzymać chciały, z tego zaś ieżeliby ſię wyłamywać ważyli, po troiakim wprzód napomnieniu, lekarſtw przedaż zabroniona im będzie. 3. Nie więcey Aptek w każdym Mieście, Miaſteczku ma ſię znaydować, iako ile potrzeba żeby Aptekarze z ſamych Apteki dochodow uczciwie, y ſtanowi ſwoiemu przyzwoicie wyżywić ſię mogli, przeto nadpotrzebne maią bydź zgubione, a na inſze mieyſca gdzie ſię Apteki uſtanawiać będą; przenieſione. 4. Klaſztorne Apteki na potrzebę tylko ſwoich Klaſztorow lekarſtwa mieć maią, które ieżeliby za Klaſztor za pieniądze przedawali, y o to przeświadzeni byli, po troiakim wprzód napomnieniu za wykroczenie prawo trzymania Apteki utracą, przeto aby tym łatwiey zdrada wydawała ſię, każdy Aptekarz *na kartce do naczynia z lekarſtwami przywiązaney* przezwiſko ſwoie napiſze, iednakowoż y Klaſztorow Aptekarze, powinni bydź doświadczeni, oraz ich Apteki rewizyi podlegać. Gdzie zaś Mieyſkiey żadney nie ma Apteki, tam Klaſztorom przedawać za pieniądze lekarſtwa pozwalamy dotąd poki Miaſto ſobie Apteki nie wyſtawi. 5. Każdego Roku raz przynaymniey nad ſpodzianie Apteki będą rewidowane, przeto Aptekarze ſtarać ſię powinni, o ochędoſtwo y dobroć lekarſtw, ieżeli zaś iakie zepſute lekarſtwo znalezione będzie, to Rewizorowie precz wyrzucą, Aptekarz zaś pierwſzym razem napomniony, drugim karą pieniężną do ſkładu na ubogich martwiony będzie, za trzecim razem albo na mieſięcy kilka, lub też na zawſze, Apteka mu ſię zamknie, według wielkości niedbalſtwa, y przeciwienia ſię rozkazom naſzym. 6. Każdy Aptekarz obowiązany ieſt mieć Człowieka ſpoſobnego do gotowania lekarſtw, ieżeli ſam czynić tego nie chce. 7. W każdey Aptece nocney pory przytomny bydź powinien ieden człowiek, któryby lekarſtwa w nocy żądane prędko mogł wydawać, każdego zaś czasu iak nayprędzey z Aptek lekarſtwa powinny bydź wydawane, żeby ich chory długo nie oczekiwał. Czyli zaś poźniey iak bydź mogły, lekarſtwo były wygotowane, Lekarza w tym będzie rozſądek, któremu lekarſtw od ſiebie przepiſanych wygotowane bydź powinno wiadome; y tenże raz y drugi o to napomni Aptekarza, za trzecim razem Rządcy ſchadzki Lekarſkiey doniesie. 8. Żaden z Aptekarzow lekarſtwa nie wyda, tylko według przepiſu, czyli Recepty od tego Lekarza przyſłaney, którego przezwiſko Wyrokiem Kommiſſyi ieſt mu wiadome, a zatym Szalbierzom, Włoczęgom, ſpoſobnych materyałow do gotowania lekarſtwa nie ma przedawać. 9. Trucizny żadney nigdy nikomu z Apteki nie powinni wydać, ani pozwalać, 10. Ma bydź uchwalone zgromadzenie, czyli Gremium Aptekarzow, którym porządki; Rządca tegoż Zgromadzenia przepiſze.

Punkt IV. 1. Panowie Lekarzow iak nazywaią Nadwornych przy Dworach ſwoich mieć mogą, ci iednak umieiętności Lekarſkiey ſprawować nie mogą w tych mieyſcach, które prawem inſzemu Lekarzowi należą. 2. Ieżeliby którzy znayduiący ſię w odległych dla ſzczegulnych okoliczności wyrażone punkta wſzyſtkie uſkutecznić nie mogli, ci przyczyny Urzędowney Kommiſſyi maią przeſłać.

To wſzyſtko aby nie naruſzoną mieć mogło wagę, Nayiaśnieyſzego Imieniem wszyſtkim Magiſtratom, Panom Dziedzicznym, Lekarzom, Niewiaſtom przy złężeniu ſłużącym, ninieyſzym Wyrokiem ogłaſzamy; do ſkutku aby były przyprowadzone rozkazuiemy, y oraz wiadomo czyniemy, że Jędrzey Krupiński, y Jan Spawenty ſzczegulną Swiętego Ceſarſko-Apoſtolſkiego Majeſtatu uchwałą; Powiatowemi Lekarzami ſą poſtanowieni,

których wszyscy inni Lekarze; Cyrulicy, Aptekarze, Niewiasty przy złożeniu służące rozrządzeniu podlegać, y onymże swoie Paszporty do czytania y przeyrzenia podać są obowiązani. Ieżeliby zaś kto rozkazom Naszym posłuszny nie był, ciężką karą martwiony będzie. Magistraty y Panowie dziedziczni Imiona Lekarzow, Cyrulikow, Niewiast połogom służących, które się w ich Maiętnościach znayduią, Wyroku tego Wykonywaczom, czyli Exekutorom przesłać powinni, ażeby tym lepiey zamysł ten Dobru powszechnemu, y pożyteczny y bardzo potrzebny, skutek mogł odebrać. Dan w Lwowie dnia 20 Marca Roku 1773.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XXIII.

Revocat in memoriam Edictum 23 Decembris Anno 1772. emanatum, & jubet iterum consignari frumenta.

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum interest.

Cum complures bonorum Possessores permissionem a Nobis petiissent, frumenta sua extra Galiciæ & Lodomeriæ Regna mittendi; idcirco ab omnibus dictis Possessoribus, & eorum Oeconomis, per Edictum 23 Decembris Anni præteriti emanatum, frumentorum in granariis suis existentium fassiones exegimus intra octo dierum spatium a die recepti hujus edicti consignandas. Verum perspicientes hunc terminum jam pridem expirasse neque citatas fassiones ab omnibus Nobis transmissas fuisse; hinc cunctis illis bonorum in Regnis Galiciæ ac Lodomeriæ Possessoribus, eorumque Oeconomis, qui præfatam ordinationem &c. 23 Decembris nondum executi sunt, severissime injungimus, ut intra tempus octo dierum a die recepti hujus Edicti, verissimam consignationem frumentorum omni generis in granariis suis existentium conficiant, illamque sigillatam sub Nostra inscriptione, vel huc Leopolim, vel ad denominatos a Nobis Commissarios, aut etiam ad proximum Officialem Militarem mittant, omniaque in Patentalibus Literis &c. 23 Decembris Anni proximi elapsi emanatis præscripta observent,

Quod si vero post expirationem prædicti termini de quopiam ex memoratis bonorum Possessoribus vel eorum Oeconomis compertum esset, eum præsenti ordinationi morem non gessisse, is non modo frumenta sua fisco addicenda, sed etiam secundum arbitrium Nostrum personalibus vel criminalibus pœnis se afficiendum esse scito. Datum Leopoli die 23 Martii 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Przypomina Wyrok dnia 23 Grudnia Roku 1772. wydany nakazuie powtóre Zboż opisanie.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wszystkim, komu o tym wiedzieć należy.

Kiedy wielu z Ziemian dopraszało się od Nas tego; abyśmy im pozwolili za granicę Królestw Galicyi y Lodomeryi Zboża wywozić, nakazaliśmy przeto Possessorom wszystkim, y ich Ekonomom przez

Wyrok dnia 23 Grudnia Roku przeszłego wydany, aby Nam zboża w Szpichlerzach swoich znayduiące się w przeciągu dni ośmiu od dnia odebrania Rozkazu Naszego opisali. Lecz kiedy uważamy iak dawno czas ten upłynął, a przecież opisania tego nie mamy sobie od wszystkich podanego, przetoż wszystkim Possessorom y ich Ekonomom w Królestwach Galicyi y Lodomeryi znayduiącym się; którzy wspomnionemu Rozkazowi dnia 23 Grudnia wydanemu dotąd zadosyć nie uczynili groźno przypominamy, aby w czasie ośmiu dni, od dnia odebrania teraznieyszego Rozkazu Naszego iak nayrzetelnieysze Opisanie wszelkiego rodzaiu Zboż u siebie się znayduiących uczynili, y to zapieczętowane, a Nam podpisane albo tu do Lwowa, albo do wyznaczonych od Nas Kommissarzow, albo też do bliskiego Officyera odsyłali, y wszystko to, cokolwiek w Uniwersale 23 dnia Grudnia wydanym przepisano iest, zachowali.

Co ieżeli po upłynieniu wyznaczonego czasu postrzeżemy, że Possessor który, albo Ekonom iego Ustawie tey Naszey zadosyć nie ucynił, ten niech wie, że nie tylko Zboża iego skonfiskowane będą, ale też on sam podług upodobania Naszego pieniężney albo y osobistey karze podpadnie. Dan w Lwowie 23 dnia Marca 1773.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XXIV.

Tollit privata Telonia.

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum interest.

Cum innotuerit Nobis, Quæstores vina, ac alia Victualia pro subsistentia Cæsareo-Regii status militaris inducentes, passim in Bonis privatorum sub telonii, varioque alio prætextu taxari; Volumus autem tam statum hunc Militarem, quam & Universos, salis etiam pro quæstu, ac annonæ Cæsareo-Regiæ Vectores, omnes denique illos, a quibus exigenda privati telonei solutio, quoquo modo Oeconomias Cæsareo-Regias, aut summum Ærarium tangere posset, ubi semet eatenus legitimaverint a solutione ejusmodi immunes esse; Præsentibus exactionem talem pro vetita declaramus, imo vetamus sub pœna gravioris in Contravenientes animadversionis. Datum Leopoli die 22 Martii 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Znosi Cła prywatne.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wszystkim, komu o tym wiedzieć należy.

Donioslo się do Nas, że Formanow; wina y inną żywność dla wygody Cesarsko-Królewskiego Woyska sprowadzaiących, często po prywatnych dobrach pod cła y innych przyczyn pozorem napastuią. Chcemy zaś tego, żeby tak ludzie Woyskowi, iako y wszyscy, nawet sol na zarobek, y żywność Cesarsko-Królewską przewożący, wszyscy na koniec

owi, od których prywatnego cła wyciąganie, iakimbykolwiek sposobem do Ekonomii Cesarsko-Królewskich, y skarbu Naywyższego ściągało się; kiedy się temi być głoszą, od płacy takowey wolnemi byli; ninieyszym więc Wyrokiem, wyciągania takowe zakazane być ogłaszamy, y onychże zakazuiemy, pod surową karą, którzyby się temu przeciwiać ważyli. Dan w Lwowie dnia 23 Marca Roku 1773.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XXV.

Explicat Edictum 28 Januarii editum de Bonis Regalibus.

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum interest.

Cum plures Bonorum Regiorum in revindicatis his Galiciæ & Lodomeriæ Regnis sitorum Possessores a Nobis petiissent, & etiam ipsa rei natura exigat, ut quædam puncta in nupero Nostro Edicto sub dato 28 Januarii respectu dictorum Bonorum emanato minus accurate determinata suppleamus, igitur præsentibus his declaramus.

1) Velle Sacratissimam Suam Cæsareo-Regiam Majestatem, ut terminis solvendæ dimidiæ partis proventuum a die publicati Nostri Edicti, scilicet a 28 Januarii currat, interea vero pro præsenti Ratha Martii Quarta more consueto, una cum Restantiis ex Ratha Septembrali, si quæ sunt, sub pœna subsequendæ Executionis militaris incunctanter ad Thesaurum suum inferatur.

2) Quarta autem pro præsenti Ratha persoluta, postmodum juxta proportionem, & terminum supra definitum, a dimidia parte proventuum annorum defalcanda erit.

3) Si unus idemque Usufructuarius ex uno vel pluribus Bonis Regiis, quæ in revindicatis his Regnis possidet, collective non ultra mille Florenos Polonicales percipiat, quartam partem horum proventuum, si vero plures, quam mille ejusmodi Florenos, non tamen ultra duo millia ipsi importent, tertiam partem ad Thesaurum Cæsareo-Regium modo præscripto inferre tenetur.

4) A Laneis seorsivis, & alicui Bono Regio non incorporatis ad ulteriores usque dispositiones usitata hucusque Taxa persolvatur. Datum Leopoli die 23 Martii 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Wykłada Wyrok dnia 28 Stycznia wydany o Królewszczyznach.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wszystkim, komu o tym wiedzieć należy.

Ponieważ wielu dóbr Królewskich Possessorow, w obiętych Galicyi y Lodomeryi Państwach znayduiących się, prosiło Nas o to, a y sama rzeczy istota wyciąga tego, abyśmy niektóre punkta w niedawnym Wyroku Naszym dnia 28 Stycznia o Królewszczyznach wydanym, niedostatecznie wyłożone obiaśnili, tak ie więc teraz wykładamy.

1) Chce

1) Chce tego Nayiaśnieyszy Cesarsko-Królewski Majestat aby termin płacenia połowy dochodow, od dnia ogłoszenia Wyroku Naszego, to iest od dnia 28 Stycznia poczynał się, tym czasem zaś na teraznieyszą Ratę Marcową Quarta czyli czwarta część, według zwyczaiu, wraz z resztą z Raty Septembrowey, ieżeli iaka zostaie, pod karą exekucyi Woyskowey, nieodwłocznie do Skarbu Jey wypłacona być ma.

2) Quarta na teraznieyszą ratę tak wypłaciwszy, ma ta być potym według proporcyi, y terminu wyżey okryślonego, od połowy rocznych dochodow odtrącona.

3) Jeżeli który Possessor z iedney Królewszczyzny, albo y więcey; które w obiętych trzyma Królestwach, nie więcey ma dochodu iak tysiąc Złotych polskich, czwartą z nich część; ieżeliby zaś więcey mu czyniły niż tysiąc wspomnionych Złotych, ale dwoch tysięcy nie dochodziły, trzecią część do skarbu Cesarsko-Królewskiego według opisanego sposobu wypłacać powinien.

4) Od Łanow osobnych, a do żadney Królewszczyzny nie przyłączonych, do dalszego rozporządzenia, zwyczayna tym czasem płaca oddawana być ma. Dan w Lwowie 23. Marca Roku 1773.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XXVI.

Præscribit modos avertendæ & coercendæ pestis animalium.

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum interest.

Ut primum Nobis factum est notum, plurimis in locis plurima interire animalia, luemque admodum malignam inter eadem grassari, haud valuimus præterire, quin conderemus quasdam Regulas, quibus devastantis luis vires infringuntur, malique propagatio in reliqua adhucdum immunia loca prohibeatur. Eæ autem sequentibus comprehenduntur propositionibus.

1) Omnes Domini, eorum Commissarii, subditi, altis infixum habeant animis, ut quam primum intelligunt jamjam quæpiam lue correpta esse animalia, eadem extemplo a sanis separent; infectis peculiarem constituant famulum, cui prohibeant, ne stabula quibus delitescunt animalia, audeat introire. 2) Pagi, Oppida, aut Urbes luem grassantem cognoscentes, extruant illico commune stabulum, aut assignent communem locum, in quem animalia ægrotare incipientia, conducantur, ibique detineantur. 3) Cadavera pecorum mortuorum cum pellibus; visceribus terræ ad profunditatem trium cubitorum infodiantur. Etsi enim ex pelibus lucrum quodpiam possit haberi, quia tamen istud bono publico sine ulla proportione majus adfert detrimentum, ideo nemo sanæ rationis compos reperietur, cui arduum videatur, si tali lucro se se orbum esse intueatur; Equidem licet pelles ventilentur, fumis variis imbuantur, baccillis excutiantur, nequaquam virus contagii, in quacunque istud cosistat materia, ita abigitur, ut omnis infectionis in locis ad quæ hæc adportantur, valeat abesse metus. 4) Nullus præsumat cadavera in aquas conjicere, gravissima enim pœna punietur, quare quisque cadavera propriorum animalium suis expensis in locum remotiorem, evehet, ibique terræ ad dictam profunditatem infodiet. Aut quod melius est; si fieri potest, communis evectura constituenda, destinatis ad hoc opus perficiendum hominibus & equis. 5) Animalia lue infecta, nec tamen morte perempta sanitati igitur restituta, non nisi quatuor aut quinque septimanis elapsis ad sanorum stabula sunt redu-

cenda, prius nitide aqua calida aceto permixta repurgata. 6) Poſt quam lues conticuit, locus communis eſt igne abſumendus, ſi autem ex inopia communis ſtabuli in particularibus bovilibus pecora detinebantur, ſaltem talia ſtabula citius bene repurganda ſunt, antequam in eadem ſana pecora liceat introducere. Quod fiet, fœnum, ſtramen evehendo in agros, ac comburendo, terram ad profunditatem unius pedis effodiendo, exportando; novamque loco effoſſæ importando, parietes abradendo, præſepia alia ſubſtituendo, locum ſumo ex baccis Juniperi, aut ligno Juniperino facto, luſtrando; Verbo omnia vaſa & inſtrumenta quæ infectis pecoribus inſerviebant, in uſum minime ſunt vocanda. 7) Famuli quorum cuſtodiæ infecta animalia erant commiſſa, primo ſex, aut octo ſeptimanis tranſactis, ſana adire valent pecora, quodſi tamen ſumma neceſſitas aliud expoſcat, veſtes omnes priores comburendæ, aliæque puræ induendæ. 8) In locis infectis, non audebunt ex aliis non infectis pecora pro laniena uſurpare; ſed huic ſcopo ſervient remanentia ſana reliqua pecora, nihilominus carnibus animalium aut incipientium ægrotare aut jam ægrotantium veſci non licet, nec aliis eorum productis. 9) Quoniam vero lues hæc in alia vicina adhuc immunia loca per infecta animalia; aut quæ erant cum infectis, per carnes, pelles, pillas ſevum, aliaque infectorum pecorum producta, per fœnum, ſtramen, avenam, poteſt traduci; ideo maxima opus eſt cautela, ne reliqua inficiantur loca. Iſtud ne accidat propterea mandamus ut

1) Domini hæreditarii, Magiſtratus; omne cum locis infectis præcludant commercium, ad quod obtinendum cuſtodiæ publicæ in viis ſunt ponendæ, tuguria pro his conſtruenda, alimentis providenda; atque præcipua cura eſt habenda, ne aut animalia, aut animalium producta, ut carnes, butirum &c. transmittantur, aſportentur in ditiones immunes. Ideo quivis Pagus, Oppidum, Civitas ſuas dabit cuſtodias, armis inſtructas, ut refactarie introire antentantes arcere queant. Hæ a Magiſtratibus diligenter ſunt viſitandæ, ac inveſtigandum an ſuo non deſunt officio. 2) Poſtæ ordinariæ, aut extraordinariæ, aut plane interdicendæ, aut ſi quæ neceſſitate ſumma exigente permittantur, illæ nequaquam ſecum cibaria accipient, neque illarum equin in ſtabula locorum non infectorum ſunt intromittendi. 3) Omne commercium pecorum eſt prohibendum. 4) Cuſtodiæ publicæ non niſi ſex ſeptimanis elapſis poſt ſedatum luis furorem, ſunt revocandæ. 5) Commercium vero pecorum, non niſi tribus menſibus finitis, a tempore quo malum ſevire deſiit, eſt concedendum. 6) Ne tamen incolæ ita omni commercio deſtituti, rebus ad vitam ducendam neceſſariis careant, ea de cauſa lignis & annona ſunt providendi: quæ omnia in quopiam deſtinato loco relinquantur.

Quanquam ut cura animalium adequata proponeretur, volumina requirerentur, nihilominus nonnulla proponentur remedia, quæ præſenti lui proficua judicantur. Itaque quam primum obſervantur aliqua jam morbo eſſe infecta pecora, ſeparatione facta; cura tam ſanorum, quam infirmorum, erit habenda. Et quidem ſanis propinetur purgans ſequens. ℞. Pulveris Radicis Salappæ Unc. ſemis: pulveris Rhei drachmas tres, nitri unciam unam, mellis quantum ſatis, ut habeat conſiſtentiam electuarii; infundatur pecori ſi opportet, repetatur die altero, videlicet ſi primavice operatio bona non eſt ſubſecuta. Hoc facto; porrigantur omni die duæ menſuræ, ſeu ollæ ſequentis liquidi. ℞. Herbæ malvæ manipulos ſex coque in ſufficienti quantitate aquæ fontis per mediam horam, colaturæ duarum ollarum, adde nitri Uncias tres, mellis uncias quatuor, aceti fortis uncias ſex, ſpiritus Vitrioli drachmam unam, infundatur pecori pro octo vel decem vicibus. Repetatur hic potus omni tertio die quum hæc ita peraguntur, oportet ut ſtabuli puritas habeatur, ad quem ſcopum obtinendum fimus vetus exportetur, ſtramen ſiccum ſubſternatur, ut continua in ſtabula ſiccitas reperiatur, ſtabula frequentius aperiantur ad aeri puro ingreſſum conciliandum, bis, aut ter de die excitetur fumus, inſpergendo ſupra carbones ardentes baccas juniperi. Quod ſi jam

pecus

pecus ægrotare incipit, cujus ſigna ſunt, oculi triſtes, lachrimoſi, aures demiſſæ, rumen quandoque ceſſit, appetitus proſtratus, fæces nimis fætentes, tandem oborta diarchea, mors; dum inquam initium morbi obſervatur.

1) Secetur vena jugularis. 2) Detur ſequens remedium ex Rhei drachmis tribus, & Cremoris tartari unciis duabus, commiſceatur cum aqua, & pecori infundatur. 3) Decoctum ſequens detur pro potu. ℞. Avenæ libram ſemis, aut unam, herbæ malvæ manipulos quatuor; coque in menſuris duabus ſeu ollis aquæ per horam; colaturæ adde mellis uncias tres, aceti uncias ſex, ſpiritus vitrioli drachmas duas, Nitri unciam unam. Si autem incipit diarrhea, omittatur Nitrum & mel, ſtabulum ſic aere libero ventilatum, ſiccum, ſumo ex baccis Juniperi ter de die imbutum.

In locis, in quibus lues graſſari aſſolet, præſervationis causa, ſequentes obſervantur leges. 1) Venæ ſectio inſtituatur. 2) Pecus verno tempore tempeſtive ad paſcua nequaquam expellatur. 3) Paſcua humida, paludoſa, limoſa, vitentur. 4) Vitentur quoque paſcua, quibus antea infecta fruebantur pecora, aut loca in quibus ejusmodi animali conſepulta reconduntur. 5) Puritas in ſtabulis pro poſſibili conſervetur. Qui adæquatiorem de morbis pecorum, eorumque curatione ideam habere geſtit, adeat opus Joannis Chriſtiani Polycarpi Erxleben, in duos Libellos diviſum, idiomate Teutonico conſcriptum in omni idiomate verſione dignum, cui Titulus, *Vieharzney-Kunſt*, ſeu *medicina animalium*.

Hæc quoniam bono publico ſunt proficua, plurimorum enim incolarum opes aut immediate, aut mediate in pecore copioſo conſiſtunt, ideo mandamus omnibus & ſingulis Dominis Hæreditariis, Magiſtratibus, Commiſſariis, ut leges præſcriptas, quam accuratiſſime executioni dare adlaborent. Datum Leopoli die 4 April. 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Przepiſuie ſpoſoby odwrocenia y uśmierzenia zarazy Bydląt.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wſzyſtkim; komu o tym wiedzieć należy.

Iak prędko do Naſzey doſzło wiadomości, że po wielu mieyſcach licznie odchodzi bydło, y zaraza między nim bardzo zawiſtna panuie: nie mogliśmy opuścić, abyśmy nie poſtanowili niektórych uſtaw, któremiby puſtoſzącey zarazy ſiły przerwane, y złego rozſzerzenie ſię do innych mieyſc do tych czas ieſzcze zdrowych; zabronione było. Te zaś w naſtępuiącym zamykaią ſię ułożeniu.

1) Wſzyſcy Panowie, ich Komiſſarze, Poddani, w żywey niech maią pamięci, żeby iak tylko poznaią, że iuż niektóre bydlęta zarazą ſą oſłabione, te natychmiaſt od zdrowych odłączali, dla zarażonych oſobliwego poſtanowili Dozorcę, któremu niech zabronią, aby do ſtanowiſka w którym zdrowe zachowuie ſię bydło, nie wchodził. 2) Wſie, Miaſteczka, albo Miaſta zaraze panuiącą poznawſzy, niech natychmiaſt wyſtawią powſzechną Oborę, albo niech wyznaczą oſobliwe mieyſce do którego bydło chorować zaczynaiące, niech będzie ſpędzone, y tam zachowane. 3) Scierwa bydła zdechłego z ſkorami w ziemie na trzy łokcie głęboko niech będą zakopane. Chociaż albowiem z ſkór zyſk iakiżkolwiek mogłby bydź, że iednak to dobru poſpolitemu bez żadnego porownania większą przynoſi ſzkodę; dla tego żaden zdrowego umyſłu nie znaydzie ſię, któremuby przy-

tom;

kro zdawać ſię mogło, gdyby z takiego zyſku ogołoconym bydź ſię widział. Albowiem chociażby ſkóry przewietrzone, dymami różnemi okurzane, kiymi wytrzepane były, bynaymniey iednak iak zarazy, w ktoreykolwiek znaydowałby ſię materyi; nie może bydź tak wyprowadzony, aby iaka tego zarażenia w mieyſcach, do ktorych te bywaią przynoſzone, nie miała bydź boiaźń. 4) Zaden niech ſię nie waży ścierwa w wody rzucać; pod ciężką karą. Dla czego każdy ścierwa własnych bydląt; ſwoim koſztem na mieyſce odległe niech wywozi, tam w ziemi podług przepiſaney głębokości niech zakopie. Albo co ieſt lepiey, ieżeli bydź może, poſpolity wywoz ma bydź poſtanowiony, naznaczywſzy do tego ludźi y konie. 5) Bydła zarażone, iednak ieſzcze nie zdechłe, lecz do zdrowia przywrocone, nie pierwey aż po czterech, albo pięciu Niedzielach zakończonych, do zdrowych bydląt ſtanowiſk maią bydź wpuſzczone, pierwey czyſtą wodą ciepłą z octem zmieſzaną obmyte. 6) Iak ſkoro uſtanie powietrze, to mieyſce poſpolite niech będzie ſpalone, ieżeli zaś z niedoſtatku Obory, w oſobnych ſtayniach bydło było trzymane, przynaymniey takie ſtaynie, pierwey maią bydź wychędożone, niżeli do nich zdrowe bydło wprowadzić będzie wolno. Co bydź może, pozoſtałe ſiano, ſłomę wywożąc na pola y paląc, ziemię głęboko na iednę ſtopę ſkopuiąc, wynoſząc y świeżą na mieyſce wykopaney przynoſząc, ściany oſkrobuiąc, żłoby inne na dawnych mieyſce daiąc, mieyſce dymem z iagod Iałowcu, albo też z ſamego drzewa Iałowcowego uczynionym okurzaiąc. Zgoła wſzyſtkie naczynia y ſprzęty, dla zarażonego bydła używane, bynaymniey potym nie maią być używane. 7) Służący którzy zarażonych bydląt doglądali, aż po ſześciu lub ośmiu Niedzielach przepędzonych, do zdrowego wchodzić nie maią bydła, ieżeli zaś wielka tego potrzeba wyciągać będzie, ſuknie ich dawnieyſze maią być ſpalone, a oni w inne maią ſię przybrać. 8) Na mieyſcach zarażonych niech ſię nie odważaią z innych mieyſca nie zarażonych bydląt na rzeź zażywać, ale na ten koniec niech zażywaią pozoſtałego bydła. Iednak mięſa bydląt zaczynaiących chorować, albo też iuż chorych, ieść nie wolno, y ich nabiału. 9) Ponieważ zaś ta zaraza, na inne przyległe ieſzcze zdrowe mieyſca przez zarażone bydlęta, albo które były zarażonemi, przez mięſo, ſkóry, ſierść, łoy y inne od nich pochodzące rzeczy, przez ſiano, ſłomę, albo owies, może ſię przenieść, dla tego wielkiey potrzeba oſtrożności, aby inſze mieyſca nie były zarażone. Co żeby ſię nie ſtało, przykazuiemy ażeby.

1) Panowie, Dziedzicy Urząd, wſzelkie z zarażonemi mieyſcami, zagradzali ſpołkowanie, dla uiſzczenia tego w ſkutku, ſtraży publiczne na drogach, niech będą rozſtawione. Pomieſzkania dla teyże ſtraży maią bydź wyſtawione, w żywność opatrzone, i oſobliwie ſtaranie bydź powinno, żeby ani bydlęta, ani z nich pożytki, iako to mięſo, maſło &c. przeſłane, albo przyniesione nie były do włości zdrowych. Dla tego każda wieś, Miaſteczko, Miaſto, ſwoie dać powinno będzie ſtraży, bronią opatrzone, aby gwałtownie wniść uſiłuiących zatrzymywać mogły. Te od Urzędow pilnie maią bydź nawiedzane, y wywiadowane, czyli ſwoiey przeſtrzegaią powinności. 2) Pocztom y Sztafetom przeyście albo wcale ma bydź zabronione, albo ieźliby dla potrzeby iakiey pozwolone było, te żadney żywności brać z ſobą nie maią, ani konie ich, do mieyſc zdrowych puſzczane być nie maią. 3) Wſzyſtkie kupna bydła maią być zabronione. 4) Ci co ſtraż odprawowali publiczną, aż po dopełnieniu ſześciu Niedziel po uśmierzoney zarazie, wrocić ſię mogą. 5) Kupno zaś bydła aż po trzech Mieſiącach dopełnionych ieſt wolne, od czaſu tego w którym ta zaraza uſtanie. 6) Zeby zaś Obywatele od wſzyſtkiego kupczenia oddaleni, niedoſtatku iakiego w rzeczach do prowadzenia życia potrzebnych nie cierpieli, z tey przyczyny drzewami

y zbożem maią bydź opatrzeni, co wszystko na iednym pewnym naznaczonym mieyscu niech będzie złożone.

Chociaż do podania sposobu, iakie bydź powinno, dla zupełnego bydląt uleczenia, y zachowania od wszelkiey zarazy staranie, Ksiąg różnych potrzeba; iednakże niektóre będą podane środki, które na odpędzenie wszelkiey od bydła zarazy są mocno skuteczne. Więc iak tylko postrzeżona będzie między bydlętami wszczynaiąca się zaraza, po uczynionym zdrowym od chorych odłączeniu, tak o tych, iako też o drugich staranie bydź powinno, Zdrowym niech będzie dany purgans w następuiącym przepisaniu wyrażony: ℞. Proszku *Radicis Salappæ* puł uncyi, proszku *Rhei* czyli *Rabarbarum* trzy drachmy, *Saletry* puł Uncyi, *Miodu przaśnego* wziąść, wiele będzie potrzeba do uczynienia z tego wszystkiego Massy, y to trzeba nalać bydłu. To uczyniwszy dawać dla bydła każdego dnia, dwie miar likworu, którego następuie opisanie: Wziąść *Herbam Malvæ* czyli ziela *Slazu* snopkow 6. y gotować w wodzie źrzodłowey przez puł godziny w przyzwoitey wody wielosci którey bydź powinno dwie miar; dodać potym *Saletry* uncyi trzy, *Miodu* uncyi cztery, *Octu* uncyi sześć, *Spiritusu Vitrioli* drachmę iednę, nalać to bydłu na ośm, albo dziesięć razy. Dawać ten napoy potrzeba co trzeci dzień. Co gdy się dziać będzie, potrzeba ażeby Staynie, Obory, Chlewy w ochędostwie trzymane były na któren koniec, gnoy dawny niech będzie wynoszony, słomy suchey nasłać, ażeby zawsze w stayniach tych było sucho. Staynie często otwierać, ażeby powietrze czyste wolny miało wstęp do przewiwania, dwa razy, albo trzy kurzyć dymem, sypiąc na węgle rozrzażone ziarka Ialowcu, a to codziennie, ieżeli zaś bydło iuż chorować zaczyna, czego znaki są: Oczy smutku zapłakane, uszy opuszczone, żuwanie, chciwość iedzenia odpada, gnoy bydlęcy nazbyt śmierdzi, na koniec łzy ciekące, Biegunka, śmierć. Gdy mowię początek choroby z tych znakow poznany będzie.

1) Krew trzeba puszczać z żyły na karku, z większego bydlęcia upuścić krwi funt ieden, puł y więcey. 2) Dać lekarstwo następuiące które iest z *Rabarbarum* Drachm trzech, *Cremor tartari* Uncyi dwie złożone, zmieszać te z wodą y bydłu nalać. 3) Dawać Dekokt na napoy któren ma bydź taki: ℞. Wziąć Owsa puł funta, albo też ieden cały ziela Slazowego snopkow cztery, warzyć we dwoch miarach wody do tego przydaney przez godzinę. Przyday Miodu uncyi trzy, Octu uncyi sześć, *Spiritum Vitrioli* drachm dwie, Saletry uncyą iednę. Gdy się poczyna biegunka, nie trzeba w ten czas przydawać Saletry y Miodu. Staynie niech wiatr wolny przewiewa, niech będzie czysta, dymem z Ialowcu uczynionym trzy razy na dzień kurzona.

Na mieyscach tych w których zaraza na bydło panować zwykła, do zachowania podane niech będą zachowane następuiące Ustawy. 1) Puszczenie krwi niech będzie postanowione. 2) Bydło w czasie wiosny na paszę zawczasu niech nie będzie wypuszczane. 3) Pastwisk wilgotnych błotnistych muliśtych niech się każdy wystrzega. 4) Pastwisk także tych wystrzegać się, na których bydło zarażone pasło się y mieysc na których ścierwa bydła tego są zakopane. 5) Ochędostwo w Stayniach, oborach, ile możności zachowane bydź powinno. Kto większey y dokładnieyszey nauki o chorobach bydląt y ich uleczeniu pragnie, niech czyta opus Jana Krystyana Polikarpa Erxleben na dwie Xiążki podzielone, Ięzykiem Niemieckim wydane; na każdy ięzyk przetłumaczenia godne; którego iest Tytuł Vieharzney-Kunst, to iest Lekarstwo bydląt.

To wszystko że mocno dobru powszechnemu iest pożyteczne, wielu albowiem z Obywatelow subsstancyą z bydląt y innych przez nie nabytych pożytkow zbierać y przymnażać zwykli, dla tego przykazuiemy wszystkim w powszechności y każdemu z osobna: Panom, Dziedzicom, Magistra-

tom, Kommiſſarzom, ażeby iako naylepiey Uſtawy te przepiſane wypełnić ſtarali ſię. Dan w Lwowie dnia 4 Kwietnia Roku 1773.

(L S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XXVII.

Inculcat Edicta Anni 1772. 16 *Octobris & 22 Decembris edita ſtatuitque diem reddendorum Inventariorum* 15. *Maji Anni currentis.*

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum intereſt.

Vi Edicti 16 Octobris 1772. emanati, omnibus Bonorum Regiorum in Regnis Galiciæ ac Lodomeriæ Poſſeſſoribus injunximus, *ut exactam & ſpecificam conſignationem omnium Poſſeſſionum & proventuum cujuscunque generis cum Subditorum numero adnotent, onera & expenſas indicent, Nobisque ſuper his omnibus Inventaria, germanico vel latino idiomate conſcripta intra terminum quatuor hebdomadarum ſubmittant.* Cum vero in plurimis ex prædictis inventariis ordo debitus adeo defecerit, ut ex illis pauca intelligerentur, ſimulque Nobis omnino neceſſarium eſſet, omnes has a Poſſeſſoribus Regiorum bonorum petitas notiones, etiam de Terris hæreditariis habere, idcirco easdem 22 Decembris ejusdem Anni, a Regiorum æque ac hæreditariorum bonorum Poſſeſſoribus rurſus exegimus, & futura inventaria ad Normam Tabellæ illi Edicto annexæ confici, eaque poſt ſpatium ſex hebdomadum a die recepti Mandati ad Nos transmitti juſſimus.

Poſtquam autem non obſtante hoc tempore jam dudum elapſo, complures ex citatis Bonorum Poſſeſſoribus, præfato Edicto ſatisfacere hucusque neglexerunt, nihil Nobis aliud reſtabat, niſi ſeveriſſimis, quas inobedientia ſua promeruerant pœnis eosdem ſubjicere. Attamen cum in ea opinione ſimus, hujus tarditatis in juſſis Noſtris exequentis, unicam cauſam fuiſſe difficultatem, quam in dictis notionibus juxta præſcriptam formam dispartiendis, ſenſerant; hinc præſentibus declaramus, Nos pro Inventariis per patentes Literas dat. 22 Decembris 1772, a Bonorum Poſſeſſoribus exactis & necdum conſignatis, diem 15 Maji anni currentis ex ſpeciali favore, ac benegnitate in Terminum præfigere, eo pacto, ut illi Poſſeſſores qui ad hoc tempus videlicet 15 Maji præſentis Anni, Edicto 22 Decembris 1772. non exacte paruerint, neque Inventaria in conformitate Tabellæ eidem inſertæ reddiderint, non ſolum citati termini dilationem nullam ſperare debeant, ſed etiam pœnæ ſeveritatem ſuæ in obediendo tarditati reſpondentem experiri. Datum Leopoli die 6 Aprilis 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Przy-

Przypomina Wyroki Roku przeszłego, dnia 16 Pazdziernika y 22 Grudnia wydane, wyznacza czas oddawania Inwentarzow dzień 15 Maia Roku teraznieyszego.

MY &c.

Wszystkim komu o tym wiedzieć należy, wiadomo czyniemy.

Wyrokiem dnia 16 Pazdziernika wydanym Roku przeszłego 1772. nakazaliśmy wszystkim dóbr Królewskich w Państwach Galicyi y Lodomeryi Possessorom, *aby dokładne y wyraźne opisanie wszystkich wtości y dochodow iakiegobykolwiek rodzaiu te byty uczynili, liczbę poddanych powinności y wydatki wszystkie wyrazili, a Nam tego wszystkiego Inwentarz w Niemieckim albo Łacińskim Języku w przeciągu Niedziel czterech podali.* Ponieważ zaś wiele z tych Inwentarzow tak było nieporządnych, że z nich mało co zrozumieć można było, kiedy na to y My potrzebowali tego, żebyśmy nie tylko o Królewszczyznach, ale y o dziedzicznych dobrach wspomnione uwiadomienie mieli przetoż powtore dnia 22 Grudnia rownie od Królewskich iako y od dziedzicznych dóbr Possessorow tegośmy się domagali, y roskazaliśmy, aby Inwentarze na wzor przyłączonego Formularza do Uniwersału owego spisane, w przeciągu Niedziel sześciu Nam odsyłano.

Ale kiedy wielu z wspomnionych Possessorow nie uważaiąc na czas ten dawno upłyniony, rozkazowi Naszemu uczynić zadosyć dotąd zaniedbali, nic Nam zatym czynić nie zostawało, tylko surowo ukarać niepossłusznych. Ze przecie tego iesteśmy u siebie mniemania, iż to opoznienie w wypełnieniu rozkazow Naszych, stało się z tey iedynie przyczyny; że w opisaniu Inwentarzow podług podanego formularza trudność mieli, przetoż Wyrokiem ninieyszym ogłaszamy, że za termin nakazanych dnia 22 Grudnia Inwentarzow, a dotąd nie oddanych, dzień 15 Maia Roku teraznieyszego wyznaczamy, tak że ktorzyby Possessorowie na wyznaczony czas, to iest na dzień 15 Maia Roku teraznieyszego, Rozkazowi dnia 22 Grudnia Roku 1772 wydanemu zadosyć nie uczynili, y Inwentarzow według podanego formularza nie oddali, nie tylko przedłużenia żadnego wyznaczonego czasu spodziewać się nie maią, ale nadto przyzwoitą niepossłuszeństwu swoiemu karę odbiorą. Dan w Lwowie dnia 6 Kwietnia 1773.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XXVIII.

Cum facimus in suscipiendis libellis supplicibus facilitas sit, vetat eum in finem offerri Personis Cancellariæ & Gubernii munera, ut porrecta memorialia certius reddantur vel acceleretur resolutio; designatque tempus quo a quolibet supplicari possit.

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum interest.

Significatum Nobis est, non obstante ea facilitate, cum qua libellos supplices, a quocunque porrectos, vel in persona vel per alios ad id specialiter destinatos suscipere solemus, nonnullos ausos fuisse, individuis ad eosdem recipiendos offerta facere eo fine, ut memoralia sua tanto certius Nobis redderentur. Cum vero nihil magis in votis habeamus, quam æqua-

lem omnibus, cujuscunque ſtatus aut conditionis hominibus, juſtitiam præſtare, ac proinde liberum unicuique, ſive Nobili, ſive Civi, ſive Plebeio, peregrino æque, ac incolæ Regnorum Galiciæ & Lodomeriæ ſit, id a Nobis depoſcere, in quo adjuvari deſideret.

Id circo præſentibus notum facimus univerſis, & ſingulis, quorum intereſt; quod diebus, ne Dominicis quidem, aut Feſtis exceptis, omnibus illis; qui Nobis ſupplicare cupiunt, licere ab hora octava matutina, usque ad horam primam; a meridie vero, ab hora quarta usque ad horam ſeptimam, illis juratis hominibus qui a Nobis pro acceptandis ſupplicibus libellis conſtituti ſunt, in Cancellaria tradere, quibus incumbit, eosdem Nobis nulla mora interpoſita conſignare.

Obſervandum tamen a ſupplicantibus erit, ut dicti libelli ab ipſis, vel ipſorum plenipotentiarum ſignentur, & ad Nos dirigantur. Quod utrumque ſi deficiat, non recipientur, aut ſi per errorem eosdem recipi contingat, reſponſio nulla ſequetur. Reſolutiones quod attinet, hæ diebus omnibus, nulla omnino dempta, ab hora duodecima meridiana, usque ad horam primam diſtribuentur. Si vero quispiam præſumat, cuiquam ex Adminiſtratione Cæſareo-Regiæ Officialibus vel pecuniam, vel aliud quidcunque ea intentionis, ut memoriale ſuum acceptetur, aut expeditio accelleretur, offerre; eo magis in illum animadvertetur, quo certior quilibet ſupplicantium eſſe poteſt, ſecundum ordinationem Noſtram ſeveriſſimam, memoriale ſuum in manus Noſtras conſignari debere, nihilque omnino ſine Noſtris juſſis expediri.

Ita quoque ſi quidam cujuscunque ſit conditionis, ex alio capite in perſona Gubernii corruptionem tentaverit ea animadverſione qua corruptus ipſe ſeveriſſime punietur. Datum Leopoli die 15 Aprilis 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES a PERGEN.

Ponieważ wielka ieſt łatwość, w przyimowaniu Supplik, zakazuie ofiarowania podarunkow Oſobom Kancellaryi y Gubernii, na to, aby podane ſuppliki, łatwiey przyięte były y prędſza na nie dana była odpowiedź, y wyznacza czas którego każdy proſić może, o co chce.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wſzyſtkim, komu o tym wiedzieć należy.

Doniesiono Nam, że niektórzy względow nie maiąc na tę łatwość, z którą ſuppliki od kogożkolwiek podane, czyli ſami przez ſię, czyli przez wyznaczonych na to przyimować zwykliśmy, ważyli ſię niektórym w ſzczegulności na ich odbieranie wyznaczonym podarunki ofiarować tym końcem, aby prozby ich tym pewniey Nam oddane były. Ponieważ zaś niczego nie życzemy ſobie więcey, iako żebyśmy rownie dla wſzyſtkich iakiegożkolwiek ſtanu y kondycyi ludzi ſprawiedliwemi byli, a zatym wolno ieſt każdemu, czyli Szlachcicowi, czyli Mieſzczaninowi, czyli Wieśniakowi, Obcemu, czyli Obywatelowi Króleſtw Galicyi y Lodomeryi, proſić Nas o to, w czymby wſpomożony od Nas być chciał.

Ninieyſzym więc Wyrokiem wſzem w obec, y każdemu z oſobna, komu o tym wiedzieć należy, wiadomo czyniemy, że dnia każdego, Niedzieli nawet a y Swięta nie wyimuiąc, wolno ieſt wſzyſtkim którzy Nas o co proſić chcą, od godziny oſmey rano, aż że do pierwſzey, z południa zaś od godziny czwartey, aż do ſiodmey, przyſięgłym tym ludziom,

któ-

którzy na odbieranie ſuplik wyznaczeni ſą, one w Kancellaryi oddawać, do których należy aby ie bez wſzelkiey do Nas odnoſili zwłoki.

Maią to iednak proſzący zachować, aby ſuppliki te, czyli od nich ſamych zanieſione były. Których okoliczności ieżeli nie zachowuią, albo przyięte nie będą, albo ieżeliby przez omyłkę iaką przyięte były, odpowiedź na nią daną nie będzie. Co zaś odpowiedzi ſię tycze, te każdego dnia, żadnego nie wyimuiąc, od dwunaſtey godziny południowey, aż że do godziny pierwſzey dawane będą. Ieżeliby zaś ważył ſię kto któremu z Officyaliſtow Ceſarſko-Królewſkich, albo pieniądze, albo co innego ofiarować na to, aby Memoryał iego przyięty był y odpowiedź nań prędſza naſtąpiła, tym ſurowiey z nim poſtąpiemy, im każdy z ſupplikuiących pewnieyſzy tego bydź powinien, że według ſurowey uſtawy Naſzey, ſupplika iego Nam do rąk oddana będzie, a bez rozkazu Naſzego żadney odpowiedzi nie będzie.

Podobnie ieżeliby kto; iakieykolwiek był kondycyi, z inney przyczyny oſobę do Gubernium należącą przekupować ſię ważył, równie iako y przekupiony ſurowo karany będzie. Dan w Lwowie 15 dnia Kwietnia Roku 1773.

(L. S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XXIX.

Jubet intra octo dierum ſpatium ſignificari Gubernio: qui agri conſiti ſint vel non, & cur nonnulli ſine ſemine relicti ſint.

Nos &c.

Notum facimus omnibus quorum intereſt.

Cum nemo non perſpiciat, quantum Boni Publici interſit, curare ne agri ſine cultura remaneant, in Edicto de die 4 Martii Anni currentis cuilibet Bonorum ſive Terreſtrium, ſive Regiorum Poſſeſſori, Commiſſariis, Oeconomis, & Arendatoribus præcepimus, ut frumenta pro ſemine neceſſaria, Subditis qui eisdem caruerint, anticipent, iisque in omnibus, quæ ad inſeminationem facilitandam pertinent aſſiſtant; poſtquam vero Nobis ſignificatum eſt, non obſtante prædicta Ordinatione, complures agros adhuc incultos jacere, hinc univerſis Bonorum ſive Regiorum, ſive hæreditariorum Poſſeſſoribus, Commiſſariis, Oeconomis, ſeveriſſime Præſentibus ordinamus, ut intra octo dierum ſpatium a die recepti, agrorum inſeminatorum æque ac non inſeminatorum ſpecificationem huc transmittant, ſimulque rationem cur poſtremo loco memorata ſine ſemine relicta fuerint, pro ſua legitimatione aſſignent, quæ ratio ſi minus firma eſſe reperietur, eo major in inobedientes pœna ſtatuetur, quo ſæpius mandata Noſtra eatenus iteravimus. Quod ſi vero quispiam præſumat falſam inſeminatorum, aut non inſeminatorum agrorum relationem conſignare, id quod ex inquiſitione proxime ſequente facile detegetur is animadverſionis graviſſimæ periculo ſe exponet. Datum Leopoli die 2 Maji 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Każe w przeciągu dni ośmiu donieść do Gubernium, któreby Role nie zasiane były, dla czegoby na niektorych zasiew opuszczony był.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wszystkim.

Wiadomo iest wszystkim iak wiele na tym Pospolitemu zależy Dobru starać się o to, aby Role odłogiem nie leżały, przetoż przez Wyrok 4 dnia Marca Roku teraznieyszego wydany, nakazaliśmy wszystkim tak dziedzicznych, iako y Królewskich dóbr Possessorom, ich Komissarzom, Ekonomom, aby zboża na zasiew potrzebnego Poddanym wcześnie dodali, y w tym wszystkim ich wspomogli, cokolwiek do ułatwienia zasiewu należy. Kiedy przecie dochodzi Nas wiadomość, że na wspomniony Rozkaz względu nie maiąc, wiele rol dotąd iest nieuprawionych, ninieyszym więc Wyrokiem tak Królewskich iako y dziedzicznych dóbr Possessorom, Kommissarzom, Ekonomom, groźno to zalecamy, aby w przeciągu dni ośmiu, od dnia odebrania Wyroku tego, pol zasianych y nie zasianych liczbę tu do Nas odsyłał, wraz aby dla usprawiedliwienia swoiego przyczynę dodali, dla czegoby niektóre zasiane nie były, która to przyczyna ieżeliby przyzwoita nie była, tym cięższą na niepossusznych ustanowiemy karę, im częstsze na to wydane były od Nas rozkazy. Gdyby zaś ważył się kto tego; żeby nam fałszywe zasianych, albo nie zasianych rol podał uwiadomienie, czego łatwo z rewizyi w krótce nastąpić maiącey doydziemy, ten się w ciężkiey kary poda niebespieczeństwo. Dan w Lwowie dnia 2 Maia Roku 1773.

(L. S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XXX.

Inculcat Mandatum 29 Januarii Anno præsenti promulgatum, de non liquefacienda & non exportanda Moneta aurea, & argentea extra limites Regnorum Galiciæ & Lodomeriæ.

Nos &c.

Notum facimus omnibus, quorum interest.

Sub 29 Januarii anni præsentis Mandatum jam tulimus, ne sub pœna confiscationis moneta Cæsarea causa, pariterque aurum vel argentum liquefactum ex his Regnis Galiciæ & Lodomeriæ eveherentur, nec minus, ut omnes ii, qui extraneas monetarum species evehere vellent, sibi de Passualibus Nostris providerent.

Cum autem fœneratores magnam quantitatem optimæ monetæ in Regione circulatis variis sub prætextibus auferre conatur; quo publicum in magnum damnum adducitur, ut ex præsenti bonæ monetæ argenteæ defectu patet.

Nostrum pro Bono Subditorum Cæsareo-Regiorum in his Regnis Galiciæ & Lodomeriæ studium exigit, cujuscunque etiam monetæ argenteæ extraneæ evectionem prohibere. Mandamus itaque, ut quicunque monetam extraneam auream vel argenteam, aut fabricata ex auro & argento & liquefactioni destinata evehere voluerit, monetæ summam, aut auri vel argenti elaborati pondus indicando, pro impertiendis desuper Passualibus se sistat;

Sin

Sin in contrarium ejusmodi casum aut elaboratum argentum vel aurum, in confinibus, ut eveherentur, deprehensum fuerit, Fisco subjectum esto.

Supereſt, ut Publicum simul serio instruamus, inveniri inter Florenos Polonico-Regios duorum florenorum, unius, medii, & quartæ partis floreni species falsas, dimidium solum pretii habentes, & colore a genuinis facile distinctas.

Quamobrem, ut, quisque a receptione ejusmodi falsæ monetæ ad evitandum proprium damnum sibi caveat, hisce præmonemus. Datam Leopoli die 19 Maji 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Panowie Rozkaz 29 Stycznia Roku teraznieyszego ogłoszony, aby srebrney y złotey monety nie topić, ani za granicę Krolestw Galicyi y Lodomeryi nie wywozić.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wszystkim.

Dnia 29 Stycznia Roku teraznieyszego daliśmy Wyrok, aby pod karą konfiskacyi Monety Cesarskiey; także złota y srebra stopionego z tych Galicyi y Lodomeryi Krolestw niewywożono; y znowu aby ci którzyby różne zagranicznych pieniędzy gatunki wywozić chcieli wolnego przeyścia pozwolenie pierwey od Nas otrzymali.

Ponieważ zaś Wexlarze wielką liczbę dobrey monety kurs w Kraiu maiącey rożnemi sposobami wywożą, przez co wszyscy wielką ponoszą szkodę, iako to poznać z oczywistego dobrey srebrney monety niedostatku;

Wyciąga tego po Nas staranie o dobro Poddanych Cesarsko-Królewskich w tych Galicyi y Lodomeryi Krolestwach znayduiących się, abyśmy wszelakiey srebrney monety zagraniczney wywożenia zabronili. Rozkazuiemy więc aby ktobykolwiek zagraniczną złotą czyli srebrną monetę; albo też ulane y przetopione z złota lub srebra sztuki wywozić chciał, monety liczbę, lub złota albo srebra stopionego wagę oznaymił, a o pozwolenie wolnego przeyścia nam się stawił. Ieżeliby kto temu się sprzeciwiał, albo też na granicach z przetopionym złotem lub srebrem pochwycony był to konfiskacyi niech podpada.

Potrzeba nadto abyśmy przestrzegli wszystkich: że podobnych Polskim Królewskim dwu złotym, złotym, puł złotym, srebrnym groszom, czyli półosmaczkom znayduie się zfałszowanych wiele, połowę tylko tego szacunku w sobie maiących, które to y z koloru swoiego miedzianego łatwo od prawdziwych rozeznane być mogą.

Przestrzegamy zatym aby dla uniknienia własney szkody, wystrzegał się każdy przyimowania zmyśloney takowey monety. Dan w Lwowie dnia 19 Maia Roku 1773.

(L. S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XXXI.

Jubet ſumptuum in Militiam factorum rationes deponi interim apud Provinciales Commiſſarios, antequam calculus & compenſatio eorum fiat.

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum intereſt.

Complures Bonorum Poſſeſſores & Subditi horum Regnorum revindicatorum jam ſæpius ſupplices Nos interrogarunt, an aliqua, & qualis circa liverantias Militiæ Cæſareo-Regiæ a tempore introitus præſtitas fieret liquidatio, & interea, illam quietantiarum in manu ſua tenentium a Nobis expetietur.

Cum itaque petitio illorum nobis æqua videtur, idcirco ſtatuimus, ut omnes & ſinguli, qui aliquas de Militia præfata Cæſareo-Regia pro ſubminiſtratis quibusdam naturalibus, & vecturis, poſſident quietantias, illas apud Noſtros cujusvis Diſtrictus Commiſſarios, uti & cuique Mandatum ad exequendum ſub hodierno tribuitur, a dato hujus Edicti intra Menſem producant, quæ interea cum alia de Officio Militari Proviſoratus Cæſareo-Regio extraditura aſſecuratione commutabuntur, ubi demum ſincere peracta calculatione circa reliqua tempus & modus notificabitur. Datum Leopoli die 25 Maji 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Każe tym czaſem Powiatowym Kommiſſarzom oddawać kwity na podięte nakłady na Woyſka, nim porachowanie, y nadgroda za nie naſtąpi.

MY &c.

Wſzyſtkim komu o tym wiedzieć należy, wiadomo czyniemy.

Wielu z obiętych Króleſtw Poſſeſſorow y Poddanych często ſię od Nas z prożbą tego domagało, czyli? y iaka za nakłady na Woyſko Ceſarſko-Królewſkie od czaſu weyścia iego podięte będzie ugoda? proſili nadto, aby kwity które u ſiebie w ręku maią porachowane były.

Prożba ta ich ſłuſzna ſię Nam być zdaie, przetoż ſtanowiemy, aby wſzyſcy, y każdy z oſobna, którzy od Woyſka Ceſarſko-Królewſkiego za wydawane Prowianty y Furaże kwity iakie maią, one Kommiſſarzom Naſzym każdy w ſwoim Powiecie co też im wykonać wraz rozkazuiemy, w przeciągu Mieſiąca od ogłoſzenia Wyroku tego podali, na które tym czaſem od Urzędu Woyſkowego Prowiantowego, Ceſarſko-Królewſkiego aſſekuracyą odbierą, po uczynionym zaś dokładnym rachunku; potym do dalſzey ugody o czaſie y ſpoſobie upewniemy. Dan w Lwowie dnia 25 Maia Roku 1773.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XXXII.

Permittit celebrari Tartakovienſes nundinas, uſitato ut ante tempore.

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum intereſt.

Supplicatum eſt nobis Nomine & in Perſona Illuſtris Magnifici Comitis Stanislai Potocki Capitanei Bełzenſis, quatenus, quo nundinæ hactenus in oppido ſuo Tartakow celebratæ ultro quoque, idque iisdem, quibus hactenus celebrabantur Anni temporibus, celebrari valeant, Noſtrum præbere velimus aſſenſum.

Quia vero per ulteriorem nundinarum ejusmodi Tartakovienſium celebrationem intentiones Noſtras in manu tenendo, omnique meliori modo facilitando commercio, procurandoque per id publico, quod Nobis ſummopere cordi eſt, emolumento, congrue ſecundari cognoſcimus, petitioni attacti Illuſtris Magnifici Capitanei Bełzenſis deferentes una harum ſerie univerſis, quorum intereſt, præſertim vero quæſtoribus in & extraneis notum facimus. Nos in celebrationem attactarum nundinarum Tartakovienſium iisdem, quibus hactenus anni temporibus continuandam conſeſiſſe.

Volumus tamen, ut dum uno eodemque anni tempore nundinas & in aliqua civitatum, aut alterutro oppidorum Galiciæ & Lodomeriæ, & non procul in oppido vel civitate quacunque vicinarum tam hæreditariarum quam & exterarum Provinciarum celebrari contigeret, & tunc quæſtores Regnorum Galiciæ & Lodomeriæ, nundinas intra limites attactorum Regnorum celebrandas præ aliis frequentet, ſalva cæteroquin nundinarum extranearum tempore, quo nundinis intra Regnum non præjudicatur, frequentatione. Datum Leopoli die 31 Maji 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Pozwala Tartakowſkiego Jarmarku, zwyczaynego iak bywał przed tym czaſu.

MY &c.

Wſzyſtkim komu o tym wiedzieć należy, wiadomo czyniemy.

Dopraſzano ſię od Nas Imieniem y w Oſobie J. W. Staniſława Graffa Potockiego Staroſty Bełzkiego, abyśmy przyzwolili na to, żeby Iarmark, który ſię dotąd w Mieście Iego odprawiał Tartakowie, mogł bydź odprawiany daley, tegoż ſamego czaſu, którego przedtym.

Ponieważ zaś uznaiemy to, że przez ten Tartakowſki Jarmark zamyſłom Naſzym dzieie ſię zadoſyć, ułatwia ſię należycie handel, opatruie ſię y dogadza publicznym pożytkom, których My naywięcey żądamy, przetoż ſkłaniaiąc ſię na prozby wſpomnionego J. W. Staroſty Bełzkiego, ninieyſzym Wyrokiem wſzyſtkim którym o tym wiedzieć należy, mianowicie zaś Kupcom, tuteyſzym y obcym wiadomo czyniemy, iżeśmy zezwolili na to, aby Tartakowſki Jarmark, tegoż ſamego odprawiał ſię czaſu, którego bywał Lat przeſzłych.

Chcemy tego iednak, aby; gdyby iednegoż czaſu przytrafił ſię Jarmark w Mieście czyli Miaſteczku Króleſtw Galicyi y Lodomeryi, y znowu w innym iakimkolwiek niedalekim, dziedzicznych czyli obcych kra-

iow; Kupcy z Królestw Galicyi y Lodomeryi na ten się pierwey zieżdzali, któryby w granicach wspomnionych odprawiał się Królestw, a dopiero innego czasu któregoby to bez uszczerbku kraiowych były Jarmarkow, wolno im będzie ieżdzić na obce y postronne. Dan w Lwowie dnia 31 Maia Roku 1773.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XXXIII.

Jubet vagabundos & suspectos homines detineri, & proximo militari Officio reddi.

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum interest.

Significatum est Nobis diversos vagabundos homines in viis publicis inveniri, qui data quavis occasione excessus maximos committere præsumunt, & itinerantes per prædictas vias procedere impediunt.

Cum Nobis nihil adeo cordi sit, quam omnibus iis, quæ ad bonum ordinem in Provinciis, & incolarum securitatem faciunt, providere; hinc universis, quorum interest præsentibus notificamus, atque præcipimus, ut ex uno loco ad alium transire volentes, attestatis se debite muniant, quibus se neque vagabundos, neque personas suspectas esse omni momento probare valeant: cui præcepto eo magis se conformare oportebit, quo certius a suprema Militiæ Commenda dispositiones eatenus necessariæ jam factæ sunt, ut omnes in viis publicis sine supra citatis testimoniis deprehensi, aut pro suspectis personis habiti detineantur, & proximo Commendanti Domino Officiali militari tradantur. Datum Leopoli 31 Maji 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Każe włoczęgow, y podeyrzanych ludzi przytrzymywać, y do bliskiey oddawać Kommendy.

MY &c.

Wszystkim komu o tym wiedzieć należy, wiadomo czyniemy.

Doniesiono Nam, że się wiele na publicznych gościncach znayduie włoczęgow, którzy byle upatrzyli do tego sposobność, na znaczne odważaią się występki, y przeieżdzaiącym do wspomnioney podroży są na przeszkodzie.

Ponieważ zaś niczego więcey nie życzemy sobie, iako to opatrzyć, co do dobrego w kraiu porządku, y bezpieczeństwa Obywatelow należy, przetoż wszystkim którym to wiedzieć należy, ninieyszym Wyrokiem obwieszczamy, y rozkazuiemy, aby iechać gdzie zamyślaiący, przyzwoitemi się opatrzyli świadectwy, któremiby każdego czasu wywod z siebie dać mogli, że nie są błąkaiącemi się, albo podeyrzanemi. Któremu to Rozkazowi tym bardziey posłusznemi być wszyscy powinni; im pewniey od Naywyższey Woysk Kommendy potrzebne na to poczynione są rozporządzenia, aby wszyscy po drogach publicznych bez wyrażonych świadectw postrze-

żeni, albo za podeyrzanych uznani, przytrzymani byli, y do naybliższey oddani kommendy. Dan w Lwowie dnia 31 Maia Roku 1773.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XXXIV.

Monet, ut diligentissime sibi caveant omnes ab incendiis.

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum interest.

Cum incendia brevi tempore subsecuta fundatæ suspicioni locum dent, partim Galliciæ incolas ignis, luminisque sufficientem curam non habere, partim vero illa nefariorum hominum malitia, & studio facta fuisse; Omnibus & singulis Dominiis, Magistratibus, & Subditis, utpote quorum tecta sua tuta conservare plurimum interest, Mandati præsentis vigore injungimus, ut porro lumen ignemque summa, qua par est, attentione, præcipue in Civitatibus caminos frequentius ac huc usque consuetum fuit, purgando custodiant; peregrinantibus, aut vagabundis, ut sunt, summo studio invigilent, deprehensosque aut reos, aut vel levissime suspectos carcere constrictos teneant, id confestim ad Nos denunciaturi; ut in eos ad justitiæ rigorem animadvertatur, & publica securitas ultro non periclitetur. Datum Leopoli die 4 Junii 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Napomina aby iak naywiększą każdy ostrożność miał od ognia.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wszystkim, komu o tym wiedzieć należy.

Pożary które się w niedawnym przytrafiły czasie, czynią Nam nie małe podeyrzenie, iż te częścią z tąd się zaięły, że Obywatele Galicyi należytey z ogniem ostrożności nie zachowuią, częścią też że złośliwie y z umysłu od niecnotliwych ludzi wzniecone były. Przetoż wszystkim y każdemu z osobna Dworom, Magistratom, Poddanym, do których naywięcey to należy, aby domy swoie w całości zachowali, niniejszym Rozkazem surowo zalecamy, aby około światła y ognia, w Miastach zwłaszcza, częściey wycieraiąc kominy niżeli dotąd zwyczay był, iak naywiększą pilność y ostrożność mieli, podrożnych y włoczęgow należycie strzegli, a gdyby ich postrzegli albo winnemi, albo iakożkolwiek podeyrzanemi, do więzienia ich oddawali, Nam zaś o nich nie mieszkaiąc oznaymiali, żebyśmy z niemi według rygoru sprawiedliwości postąpili, a publiczną całość od niebespieczeństwa ochronili. Dan w Lwowie dnia 4 Czerwca Roku 1773.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA A PERGEN.

XXXV.

Deſertoribus militiæ Sereniſſimi Petri Leopoldi Magni Ducis Hetruriæ, Archiducis Auſtriæ; venia promittitur, & reditus injungitur.

NOS &c.

Notum facimus omnibus, quorum intereſt.

Cum Regia Celſitudo Sereniſſimi Principis Petri Leopoldi Magni Hetruriæ Ducis, Archiducis Auſtriæ &c. &c. Ducalium armorum deſertoribus, qui eo adhuc tempore transfugerunt, quo Hetruſci milites poſteriore bello in Cæſareo exercitu militarunt, generalem veniam clementiſſime concedere decreverit: Gratioſiſſima hæc ejusdem Regiæ Celſitudinis conſtitutio horum Galliciæ & Lodomeriæ Regnorum Subditis eum in finem ſignificatur; ut ſi qui ejusmodi deſertores in his Regnis ſe detineant, illi nulla mora interpoſita ſeſe huc denuntiare teneantur, ut inde extra limites exportari, domumque remitti poſſint. Datum Leopoli die 19 Junii 1773.

(L.S.)

S. R. I. COMES A PERGEN.

Dezertorom Woyſk Nayiaśnieyſzego Piotra Leopolda W. X. Hetruryi, ArcyXiążęcia Auſtryi winę daruie, y powrót nakazuie.

MY &c.

Wiadomo czyniemy wſzyſtkim.

Ponieważ Nayiaśnieyſzy X. Imć. Piotr Leopold Wielki Xiąże Hetruryi, ArcyXiążę Auſtryi &c. &c. Xiążęcych Woyſk ſwoich dezerterom, którzy wtedy ieſzcze pouciekali, kiedy Toſkańſcy Żołnierze pod czas oſtatniey woyny w Woyſku ſłużyli Ceſarſkim, powſzechnie wſzyſtkim winę tę łaſkawie darować poſtanowił, przetoż łaſkawie to Nayiaśnieyſzego Xiążęcia Imci odpuſzczenie; Galicyi y Lodomeryi Króleſtw Poddanym tym oznaymuiemy końcem, aby ieźli którzy w Króleſtwach tych znayduią ſię dezerterowie, ci bez zwłoki wſzelkiey Nam ſię oznaymili, aby od Nas za granicę przeſłani, y do domow ſwoich powroceni być mogli. Dan w Lwowie dnia 19 Czerwca Roku 1773.

(L.S.)

S. P. R. HRABIA Z PERGEN.

Innhalt,

Der in vorstehenden Patenten enthaltenen Materien.

A. Pag.

Aecker, bebaut und unbebaute, sollen binnen 8 Tagen angeezigt werden 62
Appellation an das Gubernium in Gerichtshändel stehet jeden frey - 7
= = = oder höchstes Gubernialgericht wird ernannt - - 31
= = = wen es gehalten werde - - ebendas.
= = = welche Rechtshändel dahin gehören - - - 31. 32
Aemter und Würden, die alten, werden aufgehoben - - - 5
Amnestie, allgemeine, wird bekannt gemacht - - - - 4
Ausfuhr und Schmelzung der Münzen wird verboten - - - 38 63
Ausreißern des toskanischen Regiments wird Generalpardon angekündiget, und die Rückkehr anbefohlen - - - - - 68
Auswanderung der Unterthanen, wird auf das schärfeste untersagt - 11

B.

Beamten, herrschaftlichen, wird unter Strafe 100 Dukaten verboten, fremde Unterthanen zu dulden - - - - 11
Beschreibung des vorfindigen Getraides wird angeordnet - 28. 50
= = = der Juden, in dem ganzen Lande, soll beschehen - 16
Besitznehmung der Königreiche Galizien und Lodomerien wird angekündiget 1
Bestechung der Beamten wird unter schwerer Strafe untersagt - 60
Bergwerke können gegen Erlag des zehnten Theils an das Aerarium von jedermann bebauet werden - - - 42
Betteljuden werden außer Kordon geschaft - - - 44
Bittschriften, wem, und wenn sie einzureichen - - - 60
Briefporto oder Taxe wird festgesetzt - - - 49

C.

Chirurgi, Provinciales, werden ernannt - - - 45
= = = Vorschriften für selbe - - - - 46. 47
Commissarius, bevollmächtiger, Graf von Pergen, wird als solcher vorgestellt 1
Conföderations-Mitschuldigen wird eine allgemeine Amnestie angekündigt 4
Contrakten werden für das 1773. Jahr durch 3 Wochen in Lemberg zu halten erlaubt - - - - 10
Contribution, die bisherd übliche, soll in die Lemberger Kriekskasse abgeführet werden - - - - 5
= = = kann in der Lemberger, oder auch Wielitzker kaiserl. königl. Kasse abgegeben werden - - - - 24
= = = wenn sie ordentlich eingetheilt, wird die Stelle des gewöhnlichen pospolite ruszenie vertretten - - - ebendas.

D.

Denunciant eines auswandernden Unterthans erhält eine Belohnung 11
= = = eines Münzschmelzers oder Ausschwärzers ebenfalls 38
= = = der Getraides-Verheeler erhält den dritten Theil - 28
Deserteurs des toskanischen Regiments wird Generalpardon angekündiget 68
Dignitarii haben die Natur ihrer Würden und Gerechtsamen binnen 14 Tägen schriftlich anzuzeigen - - - - 5
Distriktskommissarien sollen von dem Landmann die Natural und Vorspanns-quittungen eingehändiget werden - - 64
Dukaten, holländische, von dem Jahr 1766. werden verruffen - 21

F.

Feuersbrünste, hierauf soll vorzügliche Aufmerksamkeit gewendet werden 67
Form, dermalige, der Gerichter, soll angezeiget werden - 9
= = = der Grundstück Inventarien - - - 26
= = = der Conscriptionstabellen für die Unterthanen - 27

Innhalt.

Pag.

G.

Galiziens und Lodomeriens Besitznehmung und Gränzen - 1
Gebühren der Kanzleyen werden ausgemessen - - - 14
Geldausfuhr = und Schmelzungs = Verbot - - 38. 63
Geld und polnisches Silber, hat viele unächte Stücke im Umlauf 63
Gerichte sollen nach voriger Art abgehalten werden - - 7
= = = deren Form und Ordnung ist anzuzeigen - 8
= = = höchstes Gubernial, wird errichtet - - 31
= = = wen es gehalten wird - - - ebendas.
= = = welche Rechtshandel dahin gehören - - 31. 32
Getraid soll in dem ganzen Land beschrieben werden - - 28. 50
Gewicht und Maaß sey aller Orten gleich zu geben - - 14
Goldausfuhr wird verboten - - - - 38. 63
Gränzen der Königreiche Galizien und Lodomerien werden bestimmt 1
Grodgerichte, wenn sie anfangen sollen - - - 13
= = = zu welchen jede Provinz gehört - - - 13. 14
Gruben, Salz, werden ihren dermaligen Besitzern belassen - 42
Grundherrschaften, haben wie ihre Unterthanen, die Lieferung an die k. k. Trouppen zu machen - - - - - 40
Grundstücke, hievon sollen ordentliche Inventarien eingesendet werden 22. 23. 58. 59
Guberneur, Graf von Pergen, wird als solcher vorgestellt - 1
Gubernialgericht, höchstes, wird festgesetzt - - 31
Güter, die Vasallen sollen auf die ihrige binnen 14 Täge zurückkehren 3
= = = worauf die Vasallen nicht zurückkehren, sind konfiscirt 4
= = = königliche, deren Verwaltungsart soll angezeigt werden 5
= = = wie es mit deren Verwaltung in Zukunft gehalten werden soll 35. 52

H.

Hebammen, Vorschriften für selbe - - - 46. 47
Herrschaften sollen auf die Auswanderung ihrer Unterthanen sehen 11
= = = sollen den Unterhanen Frucht zur Wintersaat vorstrecken 12
= = = gleichfalls zur Sommersaat - - - 29. 43
= = = haben wie ihre Unterthanen, die Lieferungen zu tragen 40
Heurathen der Juden, ohne Gubernial-Bewilligung und Erlegung der Taxen, werden nicht gestattet - - - - 44
Holländerdukaten von dem Jahr 1766. werden veruffen - 21
Holzfällung in den königlichen Waldungen wird verboten - 5. 36

J.

Inventarien aller Grundstücke sollen abgefaßt und eingesendet werden 22. 23. 58
Juden, deren Beschreibung wird angeordnet - - - 16
= = = fremden wird die Ansiedlung ohne Gubernial = Erlaubniß nicht bewilliget - - - - 18
= = = wird das Schuldenmachen auf den Namen der Kahalen verboten ebend.
= = = sollen dem Landmann nicht über 3 fl. pohln. auf seine Grundstücke borgen - - - - ebend.
= = = wird der Getraidhandel untersagt - - 29
= = = dürfen ohne Bewilligung des Gubernii, und Erlegung der Taxen nicht heurathen - - - - 44
= = = die betteln, werden außer Kordon geschaft - - ebend.

K.

Kanzleygebühren werden bestimmet - - - - - - - - 14
Karaimen, siehe Juden.
Kokturen, Salz, werden ihren dermaligen Besitzern belassen - - 42
Königliche Güter, wie sie verwaltet werden, soll angezeiget werden - 5
= = = was deren Besitzer zu entrichten haben - - - - 35
= = = wegen deren Verwaltung nähere Bestimmung - - - 52
= = = Wälder, darinnen soll kein Holz gefället werden - - 5. 36
Kremler, Anton, wird zum Provinzial = Chirurgus ernannt. - - 45

Kriegs=

Innhalt.

Pag.

Kriegskasse zu Lemberg, dahin sind die Kontribution abzuführen - 5
Krupinski, Andreas, wird zum Provinzial-Medikus bestimmet - 45

L.

Landstreicher, und anderes verdächtiges Gesinde sind anzuhalten, und dem nächsten Militairkommando zu übergeben - - - - - - 66
Lemberger Kontrakten für das Jahr 1773. werden auf 3 Wochen erlaubt 10
Lieferungen für die kaiserl. königl. Trouppen, haben von den Herrschaften, wie von ihren Unterthanen, zu beschehen - - - - - 41
= = = diesfällige Quittungen sind den Distriktskommissarien einzuhändigen 6
Lodomeriens und Galiziens Besitznehmung und Gränzen - - - - 1

M.

Maaß und Gewicht ist aller Orten gleich zu gebrauchen - - - - 15
Markt zu Tartakov wird erlaubt - - - - - - - - 64
Mäuthe der Privaten werden aufgehoben - - - - - - - 51
Medici Provinciales werden ernannt - - - - - - - - 45
= = = Vorschriften für dieselbe - - - - - - - 46. 47
Münzausfuhr und Schmelzung wird verboten - - - - - 38. 63
= = = pohlnische Silber, hat viele unächte Stücke - - - - 63
Müßiggänger und Landstreicher sind anzuhalten - - - - - - 66

N.

Natural- und Vorspans-Quittungen sollen von dem Landmann den Distriktskommissarien eingehändiget werden - - - - - - 64

O.

Ordnung und Gerichtsform ist anzuzeigen - - - - - - - 8
Ogeser, Franz, wird Provinzial-Chirurgus - - - - - = 45

P.

Pardon für die Deserteurs des toskanischen Regiments wird bekannt gemacht 68
Pässe soll jeder Reisender zu seiner Sicherheit nehmen - - - - 66
Pergen, Graf von, wird als Guberneur in Galizien und Lodomerien bestimmt 1
Pest der Thiere, wie ihr vorzubeugen - - - - - - 53. 54. 55
Postpferd-Taxen - - - - - - - - - - - - 40
Postporto-Bestimmung - - - - - - - - - - - 39
Privatmäuthe werden aufgehoben - - - - - - - - 51
Provinzial-Mediei werden ernannt - - - - - - - - 45
= = = Chirurgi werden bestimmt - - - - - - - - ebend.

Q.

Quittungen, Natural- und Vorspans, sollen von dem Landmann den Distriktskommissarien abgegeben werden - - - - - - - 64

R.

Rechtshändel, welche zum höchsten Gubernialgericht gehören = - 31. 32
Reisende sollen sich mit Pässen versehen - - - - - - - 66
Religionsübung, die freye, wird jedermann gestattet - - - - 4
Resolution auf die Bittschriften, wenn sie zu erhalten - - - - 60

S.

Satt für den Winter wird anbefohlen - - - - - 12
= = = für den Sommer wird anbefohlen - - - - 43
Salzgruben und Kokturen werden den dermaligen Besitzern einsweilen belassen 42
Schmelzung und Ausfuhr der Münzen wird verboten - - - 38. 63
Seelenbeschreibung der Juden wird angeordnet - - - - 16
Seuche unter dem Vieh, wie selber vorzubeugen - - 53. 54. 55

Innhalt

Pag.

Silberausfuhr wird verboten - - - - 38. 63
Silbermünz, pohlnische, hat viele unächte Stück - - - 63
Sommersaat, der Unterhanen soll Frucht hiezu vorgestreckt werden 19. 43
Spaventi, Johann, wird zum Provinzial-Medikus ernannt - 45

T.

Tartakover Markt wird erlaubt - - - - - 65
Taxe muß für die Heurathsbriefe von den Juden erlegt werden 44
= = = für die Postpferde - - - - 40
= = = für die Postbriefe - - - - - 39
Titel ihro röm. kaiserl. königl. apostol. Majestat.

V.

Verbescheide auf Bittschriften, wenn sie zu erhalten - - 60
Verruffung der Holländerdukaten von dem Jahr 1766. - - 21
Verwaltung der Gerechtigkeit nach vorheriger Art, wird anbefohlen 7
Viehseuche, wie selber vorzubeugen - - - - 53. 54. 55
Vasallen und Unterthanen sollen binnen 4 Wochen auf ihre Güter zurückkehren 3
= = = wird die Auswanderung verboten - - 11
= = = soll zur Wintersaat Frucht vorgestreckt werden - 12
= = = desgleichen zur Sommersaat - - - 29. 43
Vorschriften für die Richter - - - - 8
= = = für Medici, Chirurgi, Apotheker und Hebammen 45. 47
= = = der Viehseuche vorzubeugen - 53. 54. 55
Vorspanns- und Naturalquittungen sollen von dem Landmann den Distriktskommissarien eingehändiget werden - - - 64

W.

Wälder, in den königlichen, wird das Holzfällen verboten - 5. 36
Walz, Johann, wird zum Provincial-Chirurgus bestimmt - 45
Wintersaat wird anbefohlen - - - - - 12
Würden, die vorige, werden aufgehoben - - - - 5

RE-

REIESTR

ZAWIERAIĄCY w SOBIE MATERYE WYPADŁYCH WYROKOW.

Pag.

A.

Amneſtia, lub wieczne zapomnienie tym którzy w Konfederacyi byli, oſtrzega ſię. - - - - - - - - - - 4
Aptekarzow obowiązki. - - - - - - - - - - 49

B

Babom powinności przepiſuie - - - - - - - - 48. 49
Bydląd zarazow przeſtrzeganie - - - - - - - 56. 57. 58

C.

Cła prywatne znoſi - - - - - - - - 52
Chłopow innego Pana nie odmawiać - - - - - - 12
Cyrulikow Powiatowych uſtanawia - - - - - - 48
- - - powinności - - - - - - 48. 49
Czas na odbierania Rezolucye naznacza - - - - - 61

D.

Denuncyantowi który uchodzących Poddanych donieſie, nadgrodę naznacza 12
- - - o topieniu Monety - - - - - - - - 39
- - - o zataieniu Zboża - - - - - - - - 30
Dezerterom Woyſk W. X. Hetruryi winę daruie y powrót nakazuie - 69
Dochody dawnych Urzędow opiſać nakazuie - - - - - 6
- - - z Dobr opiſać nakazuie - - - 25. 26. 27. 59
Dokrorow Powiatowych naznacza - - - - - 48. 49
Dzierzawcom, nakazuie opiſanie Dóbr - - - - - - 25

E.

Emigracyi zakazuie - - - - - - - - 11

F.

Formularz na ſpiſanie Dochodow - - - - 26. 27

G.

Galicya y Lodomerya w Poſſeſſyą C. K. idą - - - - - - 2
Goſpodarowania w Królewſzczyznach nakazuie - - - - - 6
Graff Pergen Gubernator - - - - - - - - 3
Granicę Galicyi y Lodomeryi - - - - - - - - 1
Grodzkie Sądy uſtanawia - - - - - - - - 15
Gubernator Pergen - - - - - - - - - 3

H.

Hetruryi Xiąże Dezerterom Woyſk winę daruie - - - 69
Holenderſkie Złoto od Roku 1766. kaſſuie - - - 22

I.

Iarmarku Tartakowſkiego pozwala - - - - 66
Ieſienny Zaſiew nakazuie - - - - 12

REIESTR

Pag.

Inwentarzow Dóbr opiſanie . . . 24. 25. 26. 27. 59
Iura Kancellaryi 15

K.

Kancellaryi zwyczaie 15
Karaimi Żydzi 21
Kommiſſarz pełnomocny Pergen 2
Kommiſſarze Powiatowi Kwity Woyſkowe odbierać maią . 65
Konfederatom winę daruie 4
Kontrakty Lwowſkie pozwalaią ſię na Rok 1772. . . . 10
Kontrybucye nakazuie 6
Konſkrypcyi Formularz 26 27
Konie Pocztowe aby dobre trzymać 40
Kremler Anton Powiatowy Cyrulik 48
Królewſkich Dobr ſprawowanie 6
Królewſzczyzn rozporządzenie 35. 36
Królewſkich Laſow zakaz 6. 36. 37
Kruſzcow dobywać wolno 42
Krupiński, Iędrzey, kraiowy Doktor 48
Kwity Woyſkowe odbierać maią Kommiſſarze Powiatowi . 65

L.

Laſow wrębu wolnego broni 6. 36. 37
Leopold Wielki Xiąże Hetruryi Dezerterom winę daruie . 69
Lekarzow Prowincyalnych ſtanowi 46. 47
- - - dla nich przepiſy . . . . ibid.
Lekarſtwo dla Bydląt zarażonych . . . 56. 57. 58
Liſty, płaca od nich ſtanowiona 39
Lodomerya y Galicya idą w Poſſeſſyą, y Granice ich . . 2
Luſtracyą Żydow nakazuie 18
Ludzi podeyrzanych przytrzymać 67. 68
Lwowſkie Kontrakty pozwalaią ſię 10

M.

Memoryał bez nadgrody przyiąć 61
- - - kiedy podać . . . . ibid.
Metalu dobywać pozwala ſię 42
Minerów kopać wolno . . . . . ibid.
Miary, aby ſprawiedliwe były 15
Monety topienia y wywożenia zakazuie . . . 38. 63
- - - fałſzowanie ſrebrney polſkiey . . . 64
Myta prywatne ſię znoſzą 52

N.

Nadgroda za nakłady Woyſkowe 65
Nakłady Woyſkowe, którzy do nich należeć maią . . 41

O.

Obywatelom powrót do ſwoich własności nakazuie . . . 4
- - - Religii wolne ſprawowanie pozwala ſię . . 4 5
Ogeſer Franciſzek, Powiatowy Cyrulik 48
Ognia oſtrożność zaleca ſię 68
Opiſanie Zboż 29. 51
- - - Dóbr 26. 27
Oſobom Kancellaryi, Podarunki brać zakazuie 61

P.

Pardon dla Dezerterow Toſkańſkich 69
Paſzport podrożni aby mieli 67

REIESTR

Pag

Pergen, Gubernator - - - - - - - - - - 3
Poczta, Taxa od Liſtow - - - - - - - - - 39
- - - ktoby chciał trzymać - - - - - - - - 40
- - - ktorędy ma iść - - - - - - - - - ibid.
Podatki do Lwowa przyſtawić każe - - - - - - - - 6
- - - do Wieliczki odwozić - - - - - - - - 25
- - - z Królewſzczyzn - - - - - - - - - 37
Podmawiacze, co Poddanych do ucieczki pobudzaią dla nich karę naznacza 12
Podrożni, Paſzport od ſwey Zwierzchności aby mieli - - - 67
Podarunki oſobom Kancellaryi od Memoryałow zakazuie brać - 61
Podeyrzanych ludzi każe zatrzymywać - - - - - - 67. 68
Poddani zbiegli aby ſię na ſwoie grunta powracali - - - - - 4
- - - aby ſię nie wynoſili z Kraiu - - - - - - - 11
- - - na Zaſiew od Zwierzchności ſwoiey doſtać maią - 12. 29. 43
Poſpolite ruſzenie znoſzone - - - - - - - - - 24
Poſſeſſya Galicyi y Lodomeryi - - - - - - - - 2
Powrot Obywatelom zbiegłym do ſwoich własności nakazuie - 4
- - - Dezerterom Toſzkańſkim powrot y Pardon obwieſzcza - 69
Prywatne cła znoſi - - - - - - - - - - 52
Powiatowi Kommiſſarze kwity Woyſkowe odbierać maią - - 65
- - - Lekarze ſię ogłaſzaią - - - - - - - 46. 47
- - - tychże powinności - - - - - - - - ibid

R.

Religii wolnego ſprawowania Obywatelom pozwala - 4 5
Rezolucye kiedy odbierać - - - - 61
Rol zaſiew nakazuie - - - - 12. 29. 45
Rozporządzenie Poczty - - - - 40
Role które nie zaſiane donieść - - - - 62

S.

Sądow ſprawowanie nakazuie ſię - - - 8
Sąd Gubernatorſki ſtanowi - - - - 32
- - - które ſprawy tam należeć maią - - - 32. 33
Sądy Grodzkie y Ziemſkie - - - - 15
Sędziom Sądzenia ſpoſob przepiſuie - - - 8. 9
Solne Żupy pozwalaią ſię - - - 43
Spoſob goſpodarowania w Królewſzyznach - - 6
Spawenty Jan, Powiatowy Lekarz - - - 48
Sprawiedliwa miara - - - - 15
Spoſoby dla odwrocenia zarazow Bydląt - - 55. 57. 58
Sprawy które do Trybunału należą - - - 33 34
Srebrney Monety wywozić nie wolno - - - 38 63
Suppliki podaiącym zakazuie ſię podarunki dawać - - 61
Swieten Doktor Nadworny C. K. - - - 48
Swiadectwa każdy podrożny mieć powinien - - 67

T.

Tabella dla zpiſania dochodow - - - 26 27
Taryff dawnych zatrzymać - - - - 25
Tartakowſkiego Iarmarku pozwala - - - - 66
Taxa od Liſtow na Poczcie - - - - - 39
- - - od Żydow żeniących ſię - - - - 45
Toſkańſkim Dezerterom winę daruie - - - 69
Topienia Monety zakazuie - - - 38. 63
Trybunał czyli Sąd Gubernatorſki - - - - 32
- - - iakie ſprawy tam należą - - - 33. 34
Trucizny nie przedawać - - - - 49
Tytuł Ceſarzowy Królowy.

REIESTR.

Pàg.

U.

Urzędy dawne znosi - - - - - - - - - - - - - - 6
Urzędnikom Panow dziedzicznych zakazuie pod karą 100 Cz. Zł. innych Poddanych do ucieczki namawiać - - - - - - - 12
- - - Cesarsko-Królewskim zakazuie się podarunki brać - - 61
- - - Ustawy dla Sędziow - - - - - - - - - - 8

W.

Waltz Powiatowy Cyrulik - - - - - - - - - - 48
Waga sprawiedliwa - - - - - - - - - - - 15
Wiosienną zasiew przykazuie - - - - - - - - - 43
Włoczęgow y podeyrzanych oznaymować - - - - - - 67. 68
Woyskowa Kassa odbiera Podatki - - - - - - - - 6
Woyskowe nakłady, za nie kwity odbierać - - - - - 47. 65
Wrębu wolnego do Lasow Królewskich broni - - - - 6 36. 37
Wywożenie Monety zakazuie - - - - - - - - 36. 38
Wynoszenia się za Granicę Poddanym zakazuie - - - - - 11

X.

Xiąże Hetruryi daruie Dezerterom winę - - - - 96

Z.

Zasiew Rol nakazuie - - - - - 12. 29. 43
Zarazy Bydląt odwrocenia sposoby - - - 56. 57. 58
Zboż opisanie nakazuie się - - - - - 29. 51
Zboża Żydzi zakupić nie maią - - - - - 30
Ziemskie Sądy ustanawia - - - - - 15
Żydow Lustracyą nakazuie - - - 18. 19. 20
- - - Żebrakow z Kraiu oddalić nakazuie - - - 45
Żydom żenić się zakazuie bez opowiedzi - - - ibid.
Żydzi Zboża zakupić nie powinni - - - - 30
Żupy Solne pozwalaią się - - - - - 43
Złota za granicę wywozić zakazuie - - - 36. 63

INSTYTUT OSSOLINSKICH

S'419